

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΣΚΟΦΟΥ ΜΚΥΥ WA ATHANASIOU WA ALEXANDRIA ΜΚΥΥ

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΕΙΔΩΛΩΝ ΜΑΖΥΝΓΥΜΖΟ ΔΗΙΔΙ ΥΑ ΣΑΝΑΜΥ

Μετάφραση (Αρχιμ. Δωρόθεος Πάπαρης) Tafsiiri (Archim. Dorotheos Paparis)

Εισαγωγή - Περίληψη utangulizi-muhtasari

Ο λόγος αυτός του Μ. Αθανασίου γράφτηκε πιθανόν περί τα έτη 317-319 μ.Χ., και όπως φαίνεται και από τον τίτλο του, καταφέρεται κατά της αρχαίας ειδωλολατρικής θρησκείας που επικρατούσε στον τότε γνωστό κόσμο σε διάφορες συγκριτιστικές παραλλαγές. Hotuba hii ya M. Athanasios labda iliandikwa karibu miaka 317-319 BK, na kama inavyoonekana kutoka kwa kichwa chake, inaelekezwa dhidi ya dini ya kale ya kipagani iliyoenea katika ulimwengu uliojulikana wakati huo katika tofauti mbalimbali za kulinganisha.

Στο πρώτο μέρος ο άγιος Αθανάσιος καταγγέλει το ψέμα της ειδωλολατρείας. Θεωρεί ως αιτία της την κακία. Αναιρεί την ειδωλολατρεία αποδεικνύοντας τον παραλογισμό και την ασέβεια μιας τέτοιας πίστης. Katika sehemu ya kwanza, Mtakatifu Athanasios analaani uwongo wa kuabudu sanamu. Anachukulia uovu kama sababu yake. Anakanusha ibada ya masanamu kwa kudhihirisha upuuji na utovu wa adabu wa imani hiyo.

Στο δεύτερο μέρος του λόγου περιγράφει την οδό της ανύψωσης προς την αληθινή γνώση του Θεού και Λόγου με την ενόραση και τη θεώρηση του εξωτερικού κόσμου μέσα στην αρμονία και ωραιότητά του. Katika sehemu ya pili ya hotuba anaeleza njia ya kuinuliwa hadi kwenye ujuzi wa kweli wa Mungu na Neno kwa ufahamu na ufikirio wa ulimwengu wa nje katika upatano na uzuri wake.

Η γνώση του Θεού ξεκινά από τη γνώση της ψυχής. Η οδός του Θεού είναι μέσα μας. Για να γνωρίσει όμως η ψυχή μας το Θεό πρέπει να είναι καθαρή. Η γνώση του Θεού συνεχίζεται με την ενόραση της κτίσεως. Η τάξη και η αρμονία της μας οδηγεί στο Λόγο του Θεού. Ο Υιός και Λόγος κινεί και προνοεί τον κόσμο ως εκπρόσωπος του Πατέρα. Επομένως, μέσω της κτίσεως γνωρίζουμε τον Λόγο και Αυτός μας οδηγεί στον Πατέρα. Maarifa ya Mungu huanza na maarifa ya nafsi. Njia ya Mungu iko ndani yetu. Lakini ili nafsi yetu imjue Mungu, ni lazima iwe safi. Ujuzi wa Mungu unaendelea na utambuzi wa uumbaji. Utaratibu na upatano wake hutuongoza kwenye Neno la Mungu. Mwana na Neno husonga na kuupatia ulimwengu kama mwakilishi wa Baba. Kwa hiyo, kupitia uumbaji tunalijua Neno na anatuongoza kwa Baba.

Σε μια εποχή που φυτρώνουν παράξενες θρησκείες μη λογικές· που γίνονται προσπάθειες να επανέλθουμε σε μια νέα μορφή ειδωλολατρείας· αξίζει, νομίζουμε, να μελετήσει κανείς το λόγο του Μ. Αθανασίου, διότι παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον τα επιχειρήματά του για την απόρριψη της ειδωλολατρείας· ταυτόχρονα, μας προσανατολίζει στην ορθή πίστη στο μόνο αληθινό Θεό.

Wakati ambapo dini za ajabu, zisizo na mantiki zinachipuka; wakati majaribio yanafanywa kurejea aina mpya ya ibada ya sanamu; ni vyema, tunadhani, mtu kujifunza hotuba ya M. Athanasios, kwa sababu hoja zake za kukataa ibada ya sanamu inapendeza sana; wakati huohuo, hutuelekeza kwenye imani ifaayo katika Mungu wa pekee wa kweli.

Η γνώση της αλήθειας για τον Θεό και τον κόσμο Kujua ukweli kuhusu Mungu na ulimwengu

δεν είναι τόσο ανάγκη να έχει ως δασκάλους ανθρώπους. sio lazima sana kuwa na wanaume kama walimu.

Μπορεί από μόνη της να γίνει γνωστή. Την καθιστούν γνωστή Anaweza kuwa maarufu peke yake. Wanamfanya ajulikane

τα έργα της και κυρίως η διδασκαλία του Χριστού που την παρουσιάζει πιο kazi zake na hasa mafundisho ya Kristo ambayo yanamdhahirisha zaidi

λαμπρή κι από τον ήλιο. mkali hata kutoka jua.

Επειδή όμως ποθείς ν' ακούσεις τα σχετικά μ' αυτή τη Lakini kwa sababu unatamani kusikia habari zake

γνώση, έλα, αγαπητέ μου, να σου πω λίγα, απ' όσα γνωρίζω, για τη maarifa, njoo, mpenzi wangu, napenda kukuambia kidogo, ya kile najua, kuhusu yeye

χριστιανική πίστη. Μπορείς βέβαια να τα μάθεις κι από την Αγία Γραφή, αλλά Imani ya Kikristo. Bila shaka, unaweza kujifunza kutoka katika Biblia Takatifu, lakini

κι απ' άλλους, αφού αγαπάς τη γνώση. Η Αγία Γραφή, na kutoka kwa wengine, kwa vile unapenda elimu. Biblia Takatifu,

όντας θεόπνευστη, αρκεί από μόνη της να σου γνωρίσει την αλήθεια kwa kuwa amevuniwa na Mungu, inatosha kwake kukujulisha ukweli

Υπάρχουν ακόμη γι' αυτό το σκοπό και πολλά συγγράμματα των αγίων Bado kuna maandishi mengi ya watakatifu kwa kusudi hili

Πατέρων. Όποιος τα μελετά, θα μάθει την ορθή ερμηνεία της Γραφής Akina baba. Yeyote anayezisoma atajifunza tafsiri sahihi ya Maandiko

Και θα πάρει τη γνώση που επιθυμεί. Na atapata elimu anayotaka.

Επειδή όμως δεν έχω στα χέρια μου τα συγγράμματα των Πατέρων, Lakini kwa kuwa sina maandishi ya Mababa mikononi mwangu.

οφείλω να σου πω και να σου γράψω όσα έμαθα από εκείνους. Sina budi kukuambia na kukuandikia nilichojifunza kutoka kwao.

Εννοώ βέβαια για την πίστη στο Σωτήρα Χριστό. Έτσι, κανείς δεν θα Ninamaanisha, bila shaka, kuhusu imani katika Kristo Mwokozi. Kwa hivyo, hakuna mtu atakaye

θεωρεί ανάξια λόγου τη χριστιανική μας διδασκαλία, αλλά και ούτε θα την yeye huona mafundisho yetu ya Kikristo kuwa hayafai mazungumzo, lakini hata hivyo

πιστεύει για ανόητη. anadhani yeye ni mjinga.

Διότι οι ειδωλολάτρες, με πρόσχημα το σταυρό του Χριστού, Kwa wapagani, chini ya kinvuli cha msalaba wa Kristo,

μας συκοφαντούν χλευάζοντας και κοροϊδεύοντας την πίστη μας. wanatukashifu kwa kudhihaki na kudhihaki imani yetu.

Κι είναι εύκολο να γκρεμίσει κανείς τις ανόητες απόψεις τους Na ni rahisi kuangusha maoni yao ya kipumbavu

για το σταυρό του Κυρίου. kwa ajili ya msalaba wa Bwana.

Δεν βλέπουν τη δύναμη του σταυρού που διαδόθηκε σ' όλο τον κόσμο; Je, hawaoni nguvu ya msalaba ikienea duniani kote?

Δεν βλέπουν πως με τη δύναμή του φανερώνονται σ' όλους τα έργα του Θεού; Je! hawaoni kwamba kwa uwezo wake kazi za Mungu zinadhahirishwa kwa watu wote?

Δεν θα κορόϊδευαν το τόσο μεγάλο σημείο του σταυρού, αν και οι ίδιοι είχαν
Hawangedhihaki ishara kubwa sana ya msalaba, ingawa wao wenyewe walikuwa nayo

στ' αλήθεια παραδεχθεί τη θεότητα του Κυρίου. Το αντίθετο μάλιστα· kiri kweli uungu
wa Bwana. Kinyume kabisa;

κι αυτοί μαζί μας θά πίστευαν το Σωτήρα του κόσμου και θα παραδέχονταν na wao
pamoja nasi wangemwamini Mwokozi wa ulimwengu na kukiri

ότι ο σταυρός δεν αποτελεί ζημιά αλλά μεγάλη ωφέλεια του κόσμου. kwamba msalaba si
madhara bali ni faida kubwa kwa ulimwengu.

Διότι με τη σταύρωση του Κυρίου έσβησε η δύναμη της ειδωλολατρείας. Kwa maana kwa
kusulibiwa kwa Bwana nguvu ya ibada ya sanamu ilizimwa.

Ακόμη, με το σημείο του σταυρού φυγαδεύεται κάθε ψεύτικη δύναμη του Zaidi ya hayo,
kwa ishara ya msalaba, nguvu zake zote za uongo hukimbia

σατανά. Με το σταυρό, μόνο το Χριστό προσκυνάμε και χάρη σ' αυτόν Shetani. Kwa
msalaba, tunamwabudu Kristo tu na kumshukuru

γνωρίζουμε και το Θεό Πατέρα. Ντροπιάζονται οι αντίθετοι. pia tunamjua Mungu Baba.
Wakafiri wameaibishwa.

Ο σταυρός καθημερινά φωτίζει και αλλάζει μυστικά τις καρδιές των εχθρών του.
Msalaba kila siku huangaza na kubadilisha kwa siri mioyo ya maadui zake.

Μετά απ' όλ' αυτά, πώς μπορεί να ισχυρίζεται κάποιος Baada ya yote, mtu yeyote
anawezaje kudai

ότι πρόκειται γι' ανθρώπινο τέχνασμα και να μην παραδέχεται ότι αυτός που kwamba ni
hila ya binadamu na si kukubali kwamba yeye ambaye

ανέβηκε στο σταυρό δεν είναι άνθρωπος αλλά ο Θεός Λόγος και Σωτήρας alipanda
msalabani yeye si mwanadamu bali ni Mungu Neno na Mwokozi

Κύριος; Bwana;

Μου φαίνεται ότι οι συκοφάντες του σταυρού είναι σαν εκείνον που, Inaonekana kwangu
kwamba wachongezi wa msalaba ni kama yeye ambaye,

ενώ θαυμάζει το φως του ήλιου που φωτίζει όλη την κτίση, huku akistaajabia mwanga
wa jua unaoangazia viumbe vyote.

κατηγορεί όμως τον ίδιο τον ήλιο όταν τον βλέπει σκεπασμένο με σύννεφα. lakini
analaumu jua lenyewe anapoliona limefunikwa na mawingu.

Και όπως το φως μας οδηγεί στο ανώτερό του, τον ήλιο, που είναι η πηγή του Na kama
vile nuru hutupeleka juu yake, jua, ambalo ni chanzo chake

φωτός, έτσι και η θεία γνώση που κατέκλυσε όλο τον κόσμο ya nuru, vinyo hivyo na
maarifa ya kimungu ambayo yalifunika ulimwengu wote

μας παραπέμπει υποχρεωτικά στον αίτιο και δημιουργό αυτού του kwa lazima
inatuelekeza kwenye sababu na muumba wake

κατορθώματος, που δεν είναι άλλος από το Θεό και τον Υιό Λόγο του. mafanikio,
ambayo si mwingine ila Mungu na Mwana wake, Neno.

θα μιλήσουμε, όσο μας είναι δυνατό, ελέγχοντας πρώτα την αμάθεια Tutazungumza kadri tuwezavyo, tukichunguza ujinga kwanza

όσων δεν πιστεύουν. Έτσι, αφού αποδειχθούν τα ψέμματά τους, θα λάμψει ya wale wasioamini. Kwa hivyo baada ya uwongo wao kuthibitishwa, itaangaza

η αλήθεια από μόνη της. Και συ, άνθρωπέ μου, που ασπάζεσαι την αλήθεια ukweli wenyewe. Na wewe, mtu wangu, ambaye unakubali ukweli

θα πάρεις θάρρος· δεν διαψεύστηκες για την εμπιστοσύνη σου στο Χριστό. utajitia moyo; hujanyimwa kwa ajili ya imani yako katika Kristo.

Επειδή αγαπάς το Χριστό, θέλεις και να συζητείς για Εκείνον. Kwa sababu unampenda Kristo, unataka pia kuzungumza juu yake.

Γι' αυτό, πιστεύω ακράδαντα ότι η γνώση για τον Χριστό και η πίστη σ' Αυτόν Kwa hiyo, ninaamini kwa uthabiti ujuzi huo wa Kristo na imani Kwake

αποτελεί το πολυτιμότερο αγαθό απ' όλα. ni bidhaa ya thamani kuliko zote.

Από την αρχή δεν υπήρχε κακία. Ούτε και τώρα δεν υπάρχει μεταξύ των Tangu mwanzo harakuwa na uovu. Hata sasa hakuna kati yao

αγίων, καθόλου μάλιστα. Στη συνέχεια, οι άνθρωποι δημιούργησαν την watakatifu, hata kidogo. Kisha watu wakamuumba

κακία και τη χρησιμοποιούν ο ένας εναντίον του άλλου. Έτσι έφτασαν στο uovu na kuutumia dhidi ya kila mmoja. Basi wakafika

σημείο να πλάθουν στο νου τους τη φαντασία των ειδώλων. Φαντάζονται waelekeze kuunda katika akili zao mawazo ya sanamu. Wanawazia

να υπάρχουν αυτά που δεν υπάρχουν. kuwepo kile ambacho hakipo.

Διότι, ο δημιουργός και βασιλέας του κόσμου Θεός, που είναι πάνω από κάθε Kwa maana muumba na mtawala wa ulimwengu ni Mungu, aliye juu ya yote

ανθρώπινη ύπαρξη και νόηση, επειδή είναι αγαθός και υπέρκαλλος, mwanadamu na akili, kwa kuwa yeye ni mwema na bora,

δημιούργησε τον άνθρωπο όμοιο με τη δική του εικόνα. Τον alimuumba mtu kwa mfano wake mwenyewe. Yeye

δημιούργησε ο ίδιος ο Υιός του Θεού και Λόγος, ο Κύριός μας Ιησούς iliyoumbwa na Mwana na Neno la Mungu mwenyewe, Bwana wetu Yesu

Χριστός. Κατασκεύασε τον άνθρωπο όμοιο με τον εαυτό Του, να μπορεί Kristo. Alimuumba mtu kwa sura yake, ili aweze

να μελετά και να γνωρίζει όλα τα δημιουργήματα. Τον προίκισε με τη kusoma na kujua viumbe vyote. Alimjalila

δυνατότητα να γνωρίζει την αιδιότητα του Θεού. uwezo wa kujua uzuri wa Mungu.

Έτσι, διατηρεί την ομοιότητα με το Θεό και ποτέ δεν ξεφεύγει από την Hivyo, anadumisha mfano wa Mungu na kamwe hakwepeki kutoka humo

ορθή αντίληψη για Εκείνον. Έχοντας ο άνθρωπος τη Χάρη του Θεού, mtazamo sahihi

kwake. Mwanadamu mwenye Neema ya Mungu,

δεν διακόπτει την κοινωνία με τους Αγίους. Με τη δύναμη του Θεού haikatishi ushirika na Watakatifu. Kwa uwezo wa Mungu

ο άνθρωπος χαίρεται να συνομιλεί με το Θεό. Ζει την ανώδυνη και mwanadamu hufurahia kuzungumza na Mungu. Anaishi bila maumivu na

ευτυχισμένη ζωή που δεν γνωρίζει θάνατο. Τίποτε δεν τον εμποδίζει maisha ya furaha ambayo hayaui kifo. Hakuna kinachomzuia

στη γνώση του Θεού. Ανάλογα με τη καθαρότητά του βλέπει την εικόνα katika kumjua Mungu. Kulingana na uwazi wake anaona picha

του Θεού Πατέρα, δηλαδή τον Υιό Λόγο, τον οποίο και εικονίζει. ya Mungu Baba, yaani, Mwana Neno, ambaye pia inamwakilisha.

Μένει κατάπληκτος από τη πρόνοια του Θεού για τον κόσμο. Anastaajabishwa na maongozi ya Mungu kwa ulimwengu.

Ο κατ' εικόνα Θεού άνθρωπος ξεπερνά κάθε τι το αισθητό, ακόμη και το Mwanadamu kwa mfano wa Mungu anazidi kila kitu kinachoonekana, hata kile kinachoonekana

ίδιο του το σώμα, και ενώνεται νοητά με τα ουράνια θεία ενεργήματα. mwili wake mwenyewe, na inafikiriwa kuunganishwa na matendo ya kimbingu.

Όταν ο ανθρώπινος νους ξεφύγει από τα αισθητά Akili ya mwanadamu inapokwepa busara

και δεν επιθυμεί τίποτε απ' αυτά τα γήινα, τότε υπερβαίνει τον εαυτό του na hataki kitu katika mambo haya ya duniani, kisha anajipita nafsi yake

και βρίσκεται στην αρχική κατάσταση της δημιουργίας πριν την πτώση. na iko katika hali ya asili ya uumbaji kabla ya anguko.

Υπερβαίνει κάθε τι το ανθρώπινο και αισθητό, μεταρσιώνεται και Inapita kila kitu cha kibinadamu na cha busara, pia inauzwa

βλέπει τον Υιό Λόγο και μαζί και τον Πατέρα Του anamwona Mwana Neno na pamoja Naye Baba yake

Χαίρεται σ' αυτή τη θεοπτία και ανανεώνεται μέσα του ο θείος πόθος. Anafurahia maono haya na hamu ya kimungu inafanywa upya ndani yake.

Συμβαίνει ό,τι έγινε με τον πρώτο άνθρωπο, που στα εβραϊκά Inatokea kile kilichotokea kwa mtu wa kwanza, ambayo kwa Kiebrania

ονομαζόταν Αδάμ. Λέει η Αγία Γραφή, ότι ο πρώτος άνθρωπος χωρίς jina lake aliitwa Adamu. Biblia inasema kwamba mtu wa kwanza bila

ντροπή και με παρρησία είχε στραμμένο το νου του προς το Θεό. kwa aibu na jeuri alielekeza nia yake kwa Mungu.

Απολάμβανε με τους αγίους (αγγέλους) τη θεωρία των νοητών που Alifurahia pamoja na watakatifu (malaika) nadharia ya watu wenye kueleweka ambao

ζούσαν σ' εκείνο τον τόπο του παραδείσου, όπως τον έλεγε μεταφορικά waliishi katika sehemu hiyo ya paradiso, kama alivyoitwa kwa mafumbo

ο Μωϋσής. Διότι, η καθαρότητα της ψυχής είναι ικανή να καθρεπτίσει Musa. Kwa maana,

usafi wa nafsi ni uwezo wa kuakisi

το Θεό μέσα της. Το λέει και ο ίδιος ο Κύριος: «Ευτυχισμένοι όσοι έχουν Mungu ndani yake. Bwana mwenyewe asema hivi: “Heri walio na kitu

καθαρή καρδιά, διότι αυτοί θα δουν με τα ίδια τους τα μάτια το Θεό». moyo safi, kwa maana watamwona Mungu kwa macho yao wenyewe.”

Έτσι, λοιπόν, όπως διηγηθήκαμε παραπάνω, ο Δημιουργός έφτιαξε το Kwa hiyo, basi, kama tulivyosimulia hapo juu, Muumba ndiye aliyeifanya

ανθρώπινο γένος. κι έτσι θέλει να μείνει για πάντα. Οι άνθρωποι, όμως, wanadamu; na hivyo anataka kukaa milele. Watu, hata hivyo,

παραμέλησαν τα υψηλά και αδιαφόρησαν για την σπουδή τους. walipuuza walio juu na kutojali masomo yao.

Αγάπησαν περισσότερο ό,τι βρίσκεται κοντά τους. και πιο κοντά τους Walipenda zaidi kile kilichokuwa karibu nao; na karibu nao

είναι το σώμα και οι αισθήσεις του. ni mwili na hisia zake.

Έτσι, λοιπόν, απομάκρυναν το νου τους από τα πνευματικά και Kwa hiyo, kwa hiyo, waliondoa akili zao kutoka kwa mambo ya kiroho na

στράφηκαν προς τα σωματικά. Η στροφή όμως του νου προς το σώμα waligeukia kimwili. Lakini kuhama kwa akili kuelekea mwili

και τα αισθητά οδήγησε σε απατηλή εκτίμηση του εαυτού τους. na zinazoonekana zilisababisha kujithamini kwa uwongo.

Έπεσαν σε επιθυμία του εαυτού τους γιατί προτίμησαν τα ανθρώπινα Walianguka katika tamaa ya kibinafsi kwa sababu walipendelea mambo ya kibinadamu

από τα θεία. Απορροφήθηκαν στ' ανθρώπινα και δεν θέλουν να kutoka kwa shangazi. Waliingizwa ndani ya mwanadamu na hawataki

ξεφύγουν από τα γήινα. Καταδίκασαν την ψυχή τους στις σωματικές kutoroka kutoka kwa ardhi. Walihukumu nafsi zao kwa mambo ya kimwili

ηδονές, να είναι πάντα ταραγμένη και ζυμωμένη με τα πάθη. anasa, kufadhaika siku zote na kuchachushwa na tamaa.

Στο τέλος, λησμόνησαν και την εξουσία με την οποία τους προίκισε ο Mwishowe, walisahau pia mamlaka aliyowapa

Δημιουργός. Και την αλήθεια για όλα αυτά μπορεί κανείς να τη Ubunifu. Na ukweli juu ya haya yote unaweza kujulikana

διαπιστώσει από τη διήγηση της Αγίας Γραφής για τους πρωτοπλάστους. hakikisha kutoka kwa masimulizi ya Biblia Takatifu kuhusu waundaji-proto.

Διότι και ο Αδάμ, έως ότου είχε το νου στραμμένο προς το Θεό, Kwa maana hata Adamu, hata akili yake ilipowekwa kwa Mungu,

απέφευγε την ενασχόληση με τα γήινα. Όταν όμως άκουσε τη συμβουλή aliepuka kushughulika na mambo ya duniani. Lakini aliposikia ushauri

του διαβόλου που είχε τη μορφή φιδιού και αποστάτησε από τη θέα του Θεού, ya

Ibilisi aliyetwaa sura ya nyoka na kujitenga na macho ya Mungu;

τότε στράφηκε εγωϊστικά προς τον εαυτό του. Έτσι οι kisha akajigeukia kwa ubinafsi. Kwa hivyo

πρωτόπλαστοι έπεσαν στις σαρκικές επιθυμίες και αντιμετώπισαν τη wazaliwa wa kwanza walianguka katika tamaa za kimwili na kuzikabili

γυμνότητα με πονηρία. Γι' αυτήν ένιωσαν ντροπή. uchi kwa hila. Kwa ajili yake waliona aibu.

Δεν ένιωσαν ντροπή για την έλλειψη ενδυμάτων αλλά γιατί έχασαν Hawakuona aibu kwa kukosa mavazi bali kwa sababu walipoteza

την επαφή τους με το Θεό και στράφηκε ο νους τους προς τα πονηρά. mawasiliano yao na Mungu na akili zao zikageukia uonu.

Η αποστασία από τη γνώση και τον πόθο του ενός και Ukengeufu kutokana na elimu na tamaa ya mtu na

μοναδικού Θεού, οδήγησε τους ανθρώπους σε διάφορες και επί μέρους wa Mungu mmoja, aliwaongoza watu kwa njia mbalimbali na tofauti

σωματικές επιθυμίες. Στη συνέχεια, όπως συνήθως συμβαίνει, tamaa za kimwili. Kisha, kama kawaida hutokea,

οι επιμέρους και πολλές επιθυμίες δημιούργησαν μια καταναγκαστική mtu binafsi na tamaa nyingi zilijenga kulazimishwa

μεταξύ τους εξάρτηση, ώστε να φοβούνται να τις εγκαταλείψουν. utegemezi baina yao, ili waogope kuwaacha.

Γι' αυτό το λόγο προκλήθηκαν στη ψυχή τους φόβοι, δειλία, ηδονές και Kwa sababu hii, hofu, woga, raha na

γήινο φρόνημα. Δεν θέλει να χάσει η ψυχή τις σωματικές επιθυμίες· και akili ya duniani. Hataki nafsi ipoteze matamania ya mwili; na

γι' αυτό φοβάται το θάνατο και το χωρισμό από το σώμα. Και το kwa hiyo anaogopa kifo na kutengwa na mwili. Na

χειρότερο, όταν δεν ικανοποιούνται οι επιθυμίες της ψυχής, τότε οδηγούν kibaya zaidi, matamania ya nafsi yasipotosheka, basi huongoza

σε φόνους και αδικίες. Ας εξηγήσουμε τον τρόπο που τα κάμει αυτά. katika mauaji na dhuluma. Hebu tueleze jinsi inavyofanya hivi.

Η ψυχή, μετά την αποστασία από τη θεωρία των θείων, κάνοντας Nafsi, baada ya uasi kutoka kwa nadharia ya uungu, kutengeneza

κατάχρηση των επιμέρους σωματικών επιθυμιών, ευχαριστείται από την unyanyasaji wa tamaa ya mtu binafsi ya mwili, ni radhi na

απόλαυση του σώματος. Της άρεσε η ηδονή. Πλανήθηκε και στη χρήση kufurahia mwili. Alipenda raha. Pia ilipangwa kutumika

ονόματος του καλού. Νόμιζε ότι αυτή η ηδονή αποτελεί το όντως καλό. kwa jina la wema. Alifikiri kwamba raha hii inaunda wema wa kweli.

Συνέβη κάτι παρόμοιο μ' εκείνον που σάλεψε στο μυαλό νομίζει ότι Kitu kama hicho kilitokea kwa yule aliyemsumbua akilini anafikiria hivyo

θα φέρει την τάξη στην κοινωνία, αν χρησιμοποιεί το ξίφος και τα όπλα ataleta utulivu kwa jamii ikiwa atatumia upanga na bunduki

ενάντια στους απειθείς. dhidi ya makafiri.

Η ψυχή ερωτεύθηκε την ηδονή και άρχισε να την απολαμβάνει Nafsi ilipenda raha na kuanza kuifurahia

ποικιλότροπα. Επειδή είναι ευκίνητη η ψυχή, ακόμη κι όταν απομακρυνθεί mbalimbali. Kwa sababu roho inatembea, hata inapohama

από το καλό, δεν χάνει την ευκινησία της. Μόνο που τώρα δεν κινείται shukrani, yeye hana kupoteza agility yake. Ila sasa haisogei

προς την αρετή ούτε προς τη θέα του Θεού. Σκέφτεται τα ανύπαρκτα. kwa wema wala kwa macho ya Mungu. Anafikiria juu ya kisichokuwepo.

Σαν αυτεξούσια που είναι, αλλοιώνει την εξουσία που έχει μέσα της και Kwa jinsi ilivyo kujihesabia haki, inabadilisha mamlaka iliyo nayo ndani yake na

κάνει κατάχρηση σε ψεύτικες επιθυμίες. Όπως μπορεί να στραφεί προς τα anatumia vibaya tamaa za uwongo. Kama inavyoweza kugeuzwa kuelekea

καλά, μπορεί και το αντίθετο. Η αποστροφή των καλών οδηγεί σίγουρα vizuri, labda kinyume chake. Kuchukia mema hakika huongoza

στη θεωρία των αντιθέτων. Διότι ποτέ η ψυχή δεν σταματά να κινείται, katika nadharia ya kinyume. Kwa sababu roho haiachi kusonga,

επειδή έχει στη φύση της την κίνηση. Κατανοώντας το αυτεξούσιό της, kwa sababu ina mwendo katika asili yake. Kuelewa mamlaka yake,

διαπιστώνει τη δυνατότητα που έχει να κινεί τα μέλη του σώματος και inathibitisha uwezo wake wa kusonga sehemu za mwili na

προς τα δύο, και προς υπάρχοντα και προς τα μη υπάρχοντα. Υπάρχοντα kwa wote wawili, kwa waliopo na wasiokuwepo. Mali

είναι τα καλά και μη υπάρχοντα είναι τα κακά. Λέω τα υπάρχοντα καλά, wazuri na wasiokuwepo ndio wabaya. Ninasema mambo vizuri,

διότι έχουν το πρότυπό τους στο Θεό που είναι ο υπάρχων. Και λέω τα kwa sababu wana mfano wao katika Mungu aliyepo. Nami nasema

μη υπάρχοντα κακά, διότι maonu yasiyokuwepo, kwa sababu

τα έχει πλάσει η φαντασία των ανθρώπων· γι' αυτό είναι ανύπαρκτα. yameumbwa na mawazo ya wanadamu; kwa hivyo hayapo.

Και συμβαίνει το εξής παράδοξο: το σώμα έχει τα μάτια για να βλέπει Na kitendawili kifuatacho kinatokea: mwili una macho ya kuona

τα δημιουργήματα και από την αρμονία της τάξης του σύμπαντος ν' uumbaji na kutoka kwa maelewano ya mpangilio wa ulimwengu n'

αναγνωρίζει το Δημιουργό· inamkubali Muumba;

παρόμοια, έχει και αυτιά για ν' ακούει τα λόγια του Θεού και τις εντολές hivyo ana masikio ya kusikia maneno na amri za Mungu

Του· το ίδιο έχει και χέρια, για τις αναγκαίες εργασίες και για να τα Yake; hiyo hiyo ina mikono, kwa kazi ya lazima na kwao

υψώνει στη διάρκεια της προσευχής προς το Θεό. Αντίθετα, η ψυχή, huinuka wakati wa maombi kwa Mungu. Kinyume chake, nafsi

επειδή αποστάτησε από τη θεωρία των καλών και την κίνηση προς αυτά, kwa sababu alijitenga na nadharia ya bidhaa na harakati kuelekea kwao.

βρίσκεται σε πλάνη και κινείται προς τα κακά. yumo katika upotofu na anaelekea katika uovu.

Έπειτα, όπως είπα παραπάνω, βλέποντας η ψυχή τις δυνατότητές της Kisha, kama nilivyosema hapo juu, nafsi inaona uwezo wake

να κάνει κακή χρήση, σκέφτηκε ότι μπορεί να κινήσει τα μέλη του kutumia vibaya, alifikiri angeweza kusogeza viungo vyake

σώματος και προς τα αντίθετα. Με αποτέλεσμα, το μάτι αντί να βλέπει mwili na kinyume chake. Matokeo yake, jicho badala ya kuona

τα δημιουργήματα, να κινείται προς τις επιθυμίες. Πιστεύει ότι κι αυτό ubunifu, kuelekea matamanio. Anaamini hivyo pia

μπορεί να το κάνει. anaweza kufanya hivyo.

Νομίζει η ψυχή ότι, εφόσον κινείται, πιστοποιεί την αξία της και ότι δεν Nafsi hufikiri kwamba, kwa vile inavyosonga, inathibitisha thamani yake na kwamba haifanyi hivyo

αμαρτάνει εφόσον κινεί τις δυνάμεις της. Απατάται, διότι δεν γνωρίζει atatenda dhambi ikiwa atahamisha nguvu zake. Anadanganywa kwa sababu hajui

ότι δημιουργήθηκε όχι απλά για να κινείται, kwamba iliundwa sio tu kusonga,

αλλά να κινείται σε όσα αρμόζει. Σχετικά μ' αυτό μαρτυρεί και ο λόγος bali kwenda katika kile kinachofaa. Sababu pia inashuhudia hili

του Αποστόλου: «Όλα επιτρέπονται, αλλά δεν συμφέρουν όλα». ya Mtume: "Kila kitu kinaruhusiwa, lakini si kila kitu ni chenye manufaa."

Η ανταρσία όμως των ανθρώπων δεν κοίταξε το συμφέρον και πρόπον, Lakini uasi wa watu haukuangalia maslahi na ipasavyo,

αλλά τι μπορεί να κάνει· έτσι, κινήθηκε προς τα αντίθετα. Γι' αυτό, lakini anaweza kufanya nini, kwa hivyo, aliamia upande mwingine. Kwa hii; kwa hili,

κίνησε τα χέρια προς τα αντίθετα και άρχισε τους φόνους· οδήγησε την sogeza mikono pande tofauti na uanze mauaji; muongoze

ακόη σε ανυπακοή· και τα υπόλοιπα μέλη του σώματος στη μοιχεία αντί kusikia katika kuasi; na mwili uliosalia katika uzinzi badala yake

για τη νόμιμη συζυγία. Η γλώσσα κινείται αντί για ευλογίες σε kwa ndoa halali.

Ulimi unasonga badala ya baraka kwenda

βλασφημίες, ύβρεις και επιτορκίες. Τα χέρια πάλι κινούνται στην κλοπή matusi, matusi na laana. Mikono tena inakwenda katika wizi

και τη χειροδικία των αδελφών. Η όσφρηση ξέπεσε σε ποικίλα na kazi ya mikono ya ndugu. Hisia ya harufu ilianguka katika anuwai

ερωτικά αρώματα. Τα πόδια τρέχουν να χύσουν αίμα. Το στομάχι δεν manukato yenye hisia. Miguu inakimbia kumwaga damu. Tumbo haina

χορταίνει το μεθύσι και την πολυφαγία. Συμπερασματικά, όλα αυτά hushibisha ulevi na ulafi. Kwa kumalizia, haya yote

συνιστούν την κακία και την αμαρτία της ψυχής. wanaunda uovu na dhambi ya nafsi.

Αιτία όλων αυτών των κακών δεν είναι άλλη από την απομάκρυνση από Sababu ya maovu haya yote si nyingine ila kuondolewa kutoka humo

τα καλύτερα. Bora.

Συμβαίνει ό,τι και με τον ηνίοχο, που αδιαφορεί για τον Chochote kinachotokea kwa mtawala, ambaye hajali naye

σκοπό για τον οποίο οδηγεί τα άλογα στο στάδιο. madhumuni ambayo anawaongoza farasi kwenye jukwaa.

Διότι οδηγώντας χωρίς σκοπό, οδηγεί τα άλογα απλά όπου μπορεί. Kwa ajili ya kuendesha bila lengo, yeye huendesha farasi mahali ambapo anaweza;

και μπορεί όπου θέλει. Και πολλές φορές na anaweza popote anapotaka. Na mara nyingi

άλλοτε πέφτει πάνω στους περαστικούς και άλλοτε στους γκρεμούς. wakati mwingine huwaangukia wapita njia na mara nyingine kwenye miamba.

Κατευθύνεται όπου τον παρασύρει η ταχύτητα των αλόγων. Έχει την Anaenda popote kasi ya farasi inarompeleka. Anayo

ψευδαίσθηση ότι, τρέχοντας έτσι, δεν αστοχεί στο στόχο του. Διότι udanganyifu kwamba, akikimbia hivi, hakosi lengo lake. Kwa sababu

προσέχει μόνο το δρόμο και δεν αντιλαμβάνεται ότι ξέφυγε από το σκοπό του. anaangalia tu barabara na wala hatambui kwamba amepotoka kutoka kwa kusudi lake.

Όπως λοιπόν γίνεται με τον ηνίοχο, έτσι και με την ψυχή που ξέφυγε από Ndivyo ilivyo kwa kuzaliwa upya, ndivyo ilivyo kwa roho iliyotoroka

το δρόμο του Θεού και ικανοποιεί άπρεπα τα μέλη του σώματος. Ή καλύτερα, njia ya Mungu na kutosheleza viungo vya mwili isivyojaa. Au bora,

μαζί με το σώμα, η ψυχή εξωθείται κι από τον εαυτό της ν' αμαρτάνει pamoja na mwili, roho inasukumwa kutenda dhambi yenyewe

και να κυφορεί μέσα της το κακό. na kubeba uovu ndani yake.

Δεν αντιλαμβάνεται ότι έχασε το δρόμο της και βγήκε έξω Hajui kwamba alipotea njia na akatoka nje

από τον αληθινό σκοπό της. Γι' αυτόν το σκοπό είναι που λέει ο μακάριος kutoka kwa

kusudi lake la kweli. Ni kwa kusudi hili kwamba yeye aliyebarikiwa huzungumza

και χριστοφόρος απόστολος Παύλος: «Επιδιώκω το σκοπό που δεν είναι na mtume Paulo aliyemzaa Kristo: "Nafuata lile lengo lisilo;

άλλος από το βραβείο της ουράνιας πρόσκλησης του Ιησού Χριστού». zaidi ya thawabu ya mwaliko wa mbinguni wa Yesu Kristo."

Έχοντας λοιπόν ο απόστολος ως στόχο πάντοτε το καλό, Kwa hiyo, mtume akiwa na lengo lake daima jema,

ποτέ δεν ξέφυγε να κάμει τα κακό. hakuwahi kuacha kufanya mambo mabaya.

Ορισμένοι λοιπόν ειδωολάτρες πλανήθηκαν από τον ορθό δρόμο και δεν Basi baadhi ya washirikina wakarotea njia iliyo sawa na hawakufanya hivyo

γνώρισαν το Χριστό· θεωρούν ότι το κακό υπάρχει αυθύπαρκτα. walimjua Kristo, wanafikiri kwamba uonu upo peke yake.

Κάνουν διπλό σφάλμα. Από τη μιά, θεωρούν ότι ο Θεός ως Δημιουργός Wanafanya makosa maradufu. Kwa upande mmoja, wanamwona Mungu kuwa Muumba

δεν έπλασε τα όντα. Γιατί αν η κακία είναι κι αυτή ον, υπάρχει δηλαδή hakuumba viumbe. Kwa sababu ikiwa uonu pia ni kiumbe, upo

από μόνη της, τότε δεν μπορεί ο Θεός να δημιουργεί τα όντα, ό,τι υπάρχει. peke yake, basi Mungu hawezi kuumba viumbe, kila kitu kilichopo.

Διότι, από την άλλη, αν θεωρούν το Θεό δημιουργό των όντων, πρέπει να Kwa sababu, kwa upande mwingine, ikiwa wanamwona Mungu kuwa muumba wa viumbe, ni lazima

Τον δεχθούν ότι είναι και δημιουργός του κακού. Διότι, γι' αυτούς, και το Wanamkubali kuwa muumba wa uonu. Kwa sababu, kwao, na

κακό ανήκει στα όντα (έχει ύπαρξη). uonu ni wa viumbe (una kuwepo).

Αυτό όμως είναι παράλογο και αδύνατο. Διότι τό κακό δεν προέρχεται Lakini hii ni ujinga na haiwezekani. Kwa sababu uonu hautokei

κακό, ούτε υπάρχει μέσα σ' αυτό, ούτε μέσω αυτού. Γιατί το καλό δεν θα uonu, si ndani yake, wala kwa njia yake. Kwa sababu nzuri haitafanya

ήταν καλό αν είχε μικτή φύση ή ήταν αίτιο του κακού. ilikuwa nzuri ikiwa ina asili mchanganyiko au ilikuwa sababu ya uonu.

Δυστυχώς, οι αιρετικοί ξέφυγαν από τη διδασκαλία της Εκκλησίας και Kwa bahati mbaya, wazushi walitoroka mafundisho ya Kanisa na

πλανήθηκαν στην πίστη. Αυτοί πιστεύουν λαθεμένα ότι το κακό έχει walipotea katika imani. Wanaamini kimakosa kwamba uonu una

ύπαρξη αληθινή. Κατασκευάζουν για τους εαυτούς τους, εκτός από τον kuwepo kwa kweli. Wanajiingea wenyewe, isipokuwa yeye

αληθινό Θεό Πατέρα του Χριστού, έναν άλλο Θεό. Τον θεωρούν κι αυτόν Mungu wa kweli Baba wa Kristo, mungu mwingine. Wanamfikiria pia

αδημιούργητο και δημιουργό του κακού και κάθε κακίας. Τον ταυτίζουν asiyeumbwa na muumba wa uonu na uonu wote. Wanamtambulisha

με το δημιουργό του κόσμου. pamoja na muumba wa ulimwengu.

Εύκολα κανείς και από την Αγία Γραφή και με την κοινή λογική Kwa urahisi kutoka kwa Biblia Takatifu na kwa akili ya kawaida

ανατρέπει τις πλάνες τους. Διότι με τη λογική διατύπωσαν αυτές τις τρελές hupindua udanganyifu wao. Kwa sababu kwa mantiki walitengeneza mambo haya ya kichaa

ιδέες. Ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός στο ευαγγέλιό του πιστοποιεί mawazo. Bwana wetu Yesu Kristo katika injili yake anashuhudia

τα λόγια του Μωϋσή, «ότι, ένας είναι ο Θεός και Δημιουργός». Και αλλού maneno ya Musa, "kwamba Mungu na Muumba ni mmoja". Na mahali pengine

λέει: «Εσένα δοξάζω, Θεέ Πατέρα, που δημιούργησες τον ουρανό και τη ανasema: "Nakusifu wewe, Mungu Baba, uliyeumba mbingu na nchi

γη». Αν, λοιπόν, ένας είναι ο Θεός και ο ίδιος που δημιούργησε τη γη και Ardhi". Ikiwa, basi, kuna Mungu mmoja na yeye aliyeumba dunia na

τον ουρανό, πώς είναι δυνατό να υπάρχει άλλος Θεός εκτός απ' αυτόν; mbinguni, vipi kunaweza kuwa na mungu mwingine zaidi yake?

Επίσης, σε ποιο τόπο θα βρίσκεται αυτός ο άλλος δικός τους Pia, huyu mwingine wao atakuwa wapi?

Θεός αφού παντού, και στον ουρανό και στη γη, βρίσκεται ο μοναδικός mungu kwani kila mahali, mbinguni na duniani, ndiye pekee

αληθινός Θεός; Mungu wa kweli?

Πώς είναι δυνατόν να υπάρχει άλλος δημιουργός των Inawezekana je kuwa kuna muumbaji mwingine wa

όντων, όταν σύμφωνα με τη μαρτυρία του Σωτήρα, δημιουργός των όντων viumbe, wakati kulingana na ushuhuda wa Mwokozi, muumba wa viumbe

είναι ο Θεός που είναι και Πατέρας του Κυρίου Ιησού Χριστού; ni Mungu ambaye pia ni Baba ya Bwana Yesu Kristo?

Εκτός πια αν υποστηρίζουν ότι μπορεί ο Θεός του κακού να διεκδικεί και Isipokuwa wanabishana kuwa mungu wa uovu anaweza kudai na

τα έργα του καλού Θεού, για να υπάρχει μεταξύ τους ισότητα. Αν όμως matendo ya Mungu mwema, ili kuwe na usawa kati yao. Lakini ikiwa

λένε κάτι τέτοιο, πρόσεξε σε πόση ασέβεια πέφτουν! Διότι μεταξύ ίσων wanasema hivyo, ona ni uovu kiasi gani wanaingia! Kwa sababu kati ya usawa

δεν υπάρχει ανώτερο και καλύτερο. Επειδή, ανεξάρτητα από τη θέληση hakuna juu na bora. Kwa sababu bila kujali mapenzi

του ενός, το άλλο υπάρχει. Με αποτέλεσμα, και η δύναμη και η αδυναμία ya moja, nyingine ipo. Matokeo yake, wote nguvu na udhaifu

και των δύο να είναι εξίσου ίδια. Είναι ίση η δύναμή τους, διότι, με το zote mbili kuwa sawa. Nguvu zao ni sawa, kwa sababu, na

υπάρχουν, νικά το ένα τη θέληση του άλλου. Και είναι ίδια η αδυναμία kuwepo, mmoja hushinda mapenzi ya mwingine. Na ni udhaifu wenyewe

και των δύο, διότι εξελίσσονται τα πράγματα ανεξάρτητα από ya yote mawili, kwa sababu mambo hukua bila ya kujitegemea

τη θέληση του καθένα. mapenzi ya kila mtu.

Ο καλός υπάρχει ανεξάρτητα από τη γνώμη του κακού· το Jema lipo bila kutegemea maoni ya wabaya;

ίδιο και ο κακός υπάρχει ανεξάρτητα από τη θέληση του καλού. ninvyo hivyo ubaya upo bila kutegemea mapenzi ya wema.

Εξάλλου, θα μπορούσε να πει κανείς και το εξής στους ειδωλολάτρες: αν Mbali na hilo, mtu anaweza pia kusema yafuatayo kwa wapagani: ikiwa

δημιουργήματα ανήκουν στον κακό θεό, ποιό είναι το έργο του αγαθού Θεού; viumbe ni vya mungu mwovu, kazi ya mungu mwema ni nini?

Τίποτε άλλο εκτός από τό ότι Hakuna ila hilo

έφτιαξε το δημιουργό. Και ποιό είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα του iliyotengenezwa na muumba. Na sifa yake ya kutofautisha ni nini

Θεού, εφόσον δεν έχει έργα από τα οποία να τον γνωρίσουμε; Διότι τον Mungu, kwa kuwa hana matendo ambayo kwayo tunamjua? Kwa sababu yeye

δημιουργό τον γνωρίζεις από τα έργα του. Και πως είναι δυνατόν να muumba unamjua kutokana na kazi zake. Na inawezekana je

υπάρχουν δύο αντίθετοι θεοί; Τί είναι αυτό που τους ξεχωρίζει ώστε να kuna miungu miwili inayoringana? Ni nini kinachowatofautisha hivyo

υπάρχει ο ένας χωρίς τον άλλον; moja ipo bila nyingine?

Είναι αδύνατο να υπάρχουν συγχρόνως οι δυο θεοί, εφόσον ο ένας Haiwezekani kwa miungu miwili kuwepo kwa wakati mmoja, kwani ni mmoja tu

αναιρεί τον άλλο· hukataa nyingine;

ούτε και ο ένας μπορεί ν' αναμειχθεί με τον άλλο, επειδή η φύση τους είναι wala mmoja hawezi kuchanganyikana na mwingine, kwa sababu asili yao ni

διαφορετική και αταίριαστη. Αναγκαστικά θα εμφανιστεί μια τρίτη tofauti na zisizolingana. Ya tatu itatokea bila shaka

δύναμη που είναι κι αυτή θεός. Και τί είδους φύση θα έχει αυτός ο τρίτος nguvu ambayo pia ni mungu. Na mtu huyu wa tatu atakuwa na asili ya aina gani?

Θεός; καλή ή κακή; Αδιευκρίνιστο. Ένα είναι σίγουρο: δεν μπορεί να έχει mungu; nzuri au mbaya? Si wazi. Jambo moja ni hakika: hawezi kuwa nayo

τη φύση και των δύο. asili ya wote wawili.

Συμπερασματικά, αυτές οι θεωρίες είναι αβάσιμες. Καιρός είναι να λάμψει Kwa kumalizia, nadharia hizi hazina msingi. Ni wakati wake wa kuangaza

η αλήθεια που πηγάζει από τη θεολογία της Εκκλησίας. Κι αυτή είναι: το ukweli

unaotokana na theolojia ya Kanisa. Na yeye ni:

κακό δεν προέρχεται από το Θεό· ούτε υπάρχει μέσα Του ούτε το ubaya hautoki kwa Mwenyezi Mungu, wala haumo kwake wala si kwake

δημιούργησε από την αρχή ούτε αποτελεί μέρος της φύσης του Θεού. kuumbwa tangu mwanzo wala si sehemu ya asili ya Mungu.

Το δημιούργησαν οι άνθρωποι: έχασαν την έννοια του καλού κι έτσι Wanadamu waliiumba: walipoteza dhana ya mema na kadhalika

άρχισαν να φαντάζονται και να δημιουργούν, σύμφωνα με τις επιθυμίες walianza kufikiria na kuunda, kulingana na tamaa

τους, κι αυτά που δεν έφτιαξε ο Θεός. yao, na ambayo Mungu hakuyafanya.

Συμβαίνει ό,τι και με τον ήλιο· ενώ φέγγει και φωτίζει όλη τη γη με τη Kama ilivyo kwa jua, wakati linaangaza na kuangaza dunia nzima na yake

λαμπρότητά του, αν εμείς κλείσουμε τα μάτια, νομίζουμε ότι είμαστε στο kipaji chake, tukifumba macho, tunadhani tumo ndani

σκοτάδι, ενώ στην πραγματικότητα δεν υπάρχει· κι έτσι περπατάμε σαν giza, wakati ukweli hakuna; na hivyo tunatembea kana kwamba

τυφλοί στο σκοτάδι, πέφτουμε κάτω και βαδίζουμε στο γκρεμό· νομίζουμε virofu gizani, tunaanguka chini na kutembea kwenye mteremko; tunafikiri

ότι δεν υπάρχει φως αλλά σκοτάδι. Νομίζουμε ότι βλέπουμε, ενώ δεν kwamba hakuna mwanga ila giza. Tunafikiri tunaona, wakati hatuoni

βλέπουμε καθόλου. tunaona kabisa.

Έτσι έκανε και η ψυχή των ανθρώπων. Σφράγισε τα μάτια με τα οποία Vivyo hivyo na roho ya wanadamu. Funga macho ambayo

μπορεί να βλέπει το Θεό και επινόησε μέσα της το κακό μέσα στο οποίο anaweza kumwona Mungu na kumzulia ubaya ambao ndani yake

κινείται. Νομίζει ότι κάνει κάτι, ενώ δεν κάνει τίποτε. Διότι φαντάζεται inasonga. Anadhani anafanya kitu, wakati hafanyi chochote. Kwa sababu anafikiria

πράγματα ανύπαρκτα. Η ψυχή δεν είναι όπως τη δημιούργησε ο Θεός αλλά mambo yasiyokuwepo. Nafsi si kama Mungu alivyoiumba bali

φαίνεται όπως η ίδια κατάντησε τον εαυτό της. Τη δημιούργησε ο Θεός inaonekana kana kwamba amejisaliti. Mungu alimuumba

για να Τον βλέπει και να τη φωτίζει. Εκείνη όμως προτίμησε στη θέση του kumwona na kumtia nuru. Lakini alipendelea nafasi yake

Θεού τα φθαρτά και το σκοτάδι, όπως λέει και το Άγιο Πνεύμα στην Αγία Mambo ya Mungu yanayoharibika na giza, kama Roho Mtakatifu anavyomwambia Mt

Γραφή: «ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο απλό· εκείνος όμως διανοείται Maandiko: “Mungu alimuumba mwanadamu asiye na ujuzi, lakini ana akili

πολλούς ψευδείς λογισμούς». mahesabu mengi ya uwongo".

Έτσι λοιπόν από την αρχή προέκυψε και διαμορφώθηκε η εφεύρεση και Kwa hivyo tangu mwanzo uvumbuzi uliibuka na kuchukua sura

η επινόηση της κακίας. Πρέπει όμως τώρα να διηγηθούμε, πώς ξέπεσαν οι uvumbuzi wa uovu. Lakini sasa lazima tuambie jinsi

άνθρωποι στη μανία της ειδωλολατρείας· για να γνωρίζεις ότι η επινόηση watu katika ghadhabu ya ibada ya sanamu, ili mpate kujua kwamba uvumbuzi huo

των ειδώλων καθόλου δεν προέρχεται από το καλό αλλά από το κακό. Ki ya sanamu haitoki kwa wema hata kidogo bali kutoka kwa uovu. Na

αυτό που από την κατασκευή του είναι κακό, με τίποτε δεν μπορεί να ambayo kwa ujenzi wake ni mbaya, haiwezi kuwa na chochote

θεωρηθεί καλό, διότι όλο είναι κακό. inachukuliwa kuwa nzuri, kwa sababu kila kitu ni mbaya.

Παρ' όλ' αυτά η ψυχή των ανθρώπων δεν αρκέστηκε στην επινόηση της Hata hivyo, nafsi ya mwanadamu haikuridhika na uvumbuzi wake

κακίας και άρχισε να οδηγεί τον εαυτό της στα χειρότερα. Επειδή ya uovu na kuanza kuendesha mwenyewe kwa mbaya zaidi. Kwa sababu

συνήθισε στις ποικίλες ηδονές και λησμόνησε τα θεία, ικανοποιούνταν alizoea raha mbalimbali na kuwasahau shangazi, akaridhika

μόνο στα σωματικά πάθη. Αποβλέποντας μόνο στα παρόντα και την tu katika tamaa za mwili. Kuangalia sasa na sasa tu

πρόσκαιρη καλοπέρασή τους, πίστεψε ότι δεν υπάρχει τίποτε πέρα απ' muda wao mzuri wa muda, amini kwamba hakuna kitu zaidi

αυτά που βλέπουν τά μάτια. Μόνο οι πρόσκαιρες σωματικές ηδονές είναι yale ambayo macho huona. Ni starehe za kimwili za muda tu

το καλό. bidhaa.

Αφού λοιπόν άλλαξε κατεύθυνση και λησμόνησε ότι είναι πλασμένη κατ' Hivyo baada ya kubadili mwelekeo na kusahau kuwa ni ghushi kulingana na

εικόνα του αγαθού Θεού, έφτασε στο σημείο να μήν μπορεί να δει με τη sura ya Mungu mwema, alifikia hatua ambayo hakuweza kuona naye

δική της δύναμη το Λόγο του Θεού, nguvu zake mwenyewe Neno la Mungu,

σύμφωνα με τον οποίο πλάστηκε. Βγήκε έξω από το δημιουργικό σκοπό kulingana na ambayo ilitengenezwa. Ilitoka nje ya kusudi la ubunifu

της και επινοεί και φαντάζεται τα ανύπαρκτα. Με τη μαυρίλα των yake na huzua na kufikiria yasiyokuwapo. Na weusi wao

σωματικών επιθυμιών λέρωσε τον εσωτερικό της καθρέφτη, στον οποίο ya tamaa ya kimwili kubadilika kioo yake ya ndani, ambayo

μπορεί ν' αντικατοπτριστεί η εικόνα του Θεού Πατέρα. Έτσι η ψυχή δεν sura ya Mungu Baba inaweza kuakisiwa. Kwa hivyo roho haifanyi

μπορεί να δει μέσα της αυτά που πρέπει. Αποσπάται σε κάθε τι άλλο anaweza kuona

ndani yake kile anachopaswa. Anakengeushwa na kila kitu kingine

και βλέπει μόνον εκείνα που γίνονται αντιληπτά με τις αισθήσεις. na huoni tu yale yanayotambulika kwa hisia.

Για το λόγο αυτό, η ψυχή κορεσμένη από κάθε σαρκική επιθυμία και Kwa sababu hii, roho ilijaa kila tamaa ya kimwili na

ταραγμένη από τους λογισμούς που οι επιθυμίες προκαλούν, αναπαριστά kusumbuliwa na mahesabu kwamba tamaa kusababisha, inawakilisha

φανταστικά τον λησμονημένο Θεό με αισθητές παραστάσεις. Έτσι aliwazia Mungu aliyesahauliwa na maonyesho ya busara. Hivyo

ονοματίζει τα ορατά φαινόμενα με το όνομα του Θεού. Εξυμνεί μόνον hutaja matukio yanayoonekana kwa jina la Mungu. Yeye hutukuza tu

αυτά που η ίδια θέλει και τα θεωρεί ευχάριστα σ' αυτήν. kile ambacho yeye mwenyewe anataka na anaona kinampendeza.

Επομένως, η κακία αποτελεί την αιτία της ειδωλολατρείας. Πρώτα έμαθαν Kwa hiyo, uonu ndio chanzo cha ibada ya sanamu. Walijifunza kwanza

οι άνθρωποι να επινοούν σε βάρος τους την ανύπαρκτη κακία, watu kubuni uonu usiokuwepo dhidi yao wenyewe,

και στη συνέχεια έπλασαν για τον εαυτό τους τους ανύπαρκτους Θεούς. Όπως kisha wakajitengenezea miungu isiyokuwepo. Kama vile

κάποιος βυθίστηκε στο βυθό και δεν βλέπει πλέον το φως ούτε όσα mtu amezama chini na haoni tena mwanga au kitu chochote

υπάρχουν στο φως· τα μάτια του είναι στραμένα προς τα κάτω και τον katika nuru, macho yake yameelekezwa chini, na yeye

σκεπάζει το νερό. Επειδή βλέπει μόνο αυτά που είναι στο βυθό, νομίζει ότι hufunika maji. Kwa sababu anaona tu kile kilicho chini, anafikiri hivyo

τίποτε εκτός από αυτά δεν υπάρχει· θεωρεί ότι αυτά που βλέπει είναι τα hakuna chochote isipokuwa haya; yeye anadhani kuwa anachokiona ndicho

πιο σπουδαία απ' όλα που υπάρχουν. kubwa kuliko yote yaliyopo.

Κατά παρόμοιο τρόπο, από την αρχαία εποχή οι άνθρωποι παραφρόνησαν Vivyo hivyo, tangu nyakati za kale watu wamekuwa warotovu

και βυθίστηκαν στις σαρκικές επιθυμίες και φαντασιώσεις· λησμόνησαν wakazama katika tamaa na tamaa za mwili, wakasahau

το Θεό και τη λατρεία Του. Έχοντας σκοτισμένο το νου ή, το χειρότερο, Mungu na ibada yake. Akili au mbaya zaidi,

χωρίς καθόλου λογική, πίστεψαν σαν Θεούς τα αισθητά φαινόμενα. bila mantiki yoyote, waliamini matukio ya busara kama miungu.

Λάτρεψαν αντί για το Δημιουργό τα δημιουργήματα· Waliabudu viumbe badala ya Muumba;

Θεοποίησαν τ' ανθρώπινα έργα στη θέση του Κυρίου και Θεού που τα έπλασε waliabudu kazi za wanadamu mahali pa Bwana na Mungu aliyeziumba

Σύμφωνα με το προηγούμενο παράδειγμα, εκείνοι που βυθίζονται στο Kulingana na mfano uliopita, wale wanaojizamisha ndani

βυθό, όσο κατεβαίνουν προς τα κάτω, τόσο περισσότερο ορμούν σε πιο chini, chini wanakwenda, zaidi wanakimbilia zaidi

σκοτεινά και βαθιά νερά. Έτσι έπαθε και το γένος των ανθρώπων. maji ya giza na ya kina. Vivyo hivyo jamii ya wanadamu.

Δεν έμπλεξαν σε μια απλή μορφή ειδωλολατρείας, ούτε παρέμειναν στο Hawakushiriki katika namna tu ya ibada ya sanamu, wala hawakudumu nayo

στο αρχικό της στάδιο· όσο περισσότερο καιρό έμεναν στο πρώτο στάδιο, katika hatua yake ya mwanzo; kadiri walivyokaa katika hatua ya kwanza,

τόσες περισσότερες δεισδαιμονίες σκαρφίζονταν. Δεν χόρταιναν με τα hivyo ushirikina mwingi zaidi ukaanzishwa. Hawakuweza kuwatosha

πρώτα αλλά έμπλεκαν σε άλλες χειρότερες κακίες. kwanza lakini walihusika katika maonu mengine mabaya zaidi.

Πρόκοβαν στην αισχύρη και επέκτειναν την ασέβεια πέρα από τον Walichochea uchafu na kuendeleza uadui zaidi yake

εαυτό τους Αυτό το ομολογεί και η Αγία Γραφή: «Όταν ο ασεβής wenyewe Biblia pia inakiri hivi: "Wakati wasiomcha Mungu

προοδεύσει στο κακό, τότε περιφρονεί (και γίνεται χειρότερος)». kuendea ubaya, kisha anadharau (na kuwa mbaya zaidi)'.

Μόλις ο νους των ανθρώπων απομακρύνθηκε από το Θεό, άρχισαν οι Mara tu mawazo ya wanadamu yalipogeuzwa kutoka kwa Mungu

άνθρωποι να πέφτουν στους λογισμούς και τις σκέψεις. Πρώτα έδωσαν watu kuanguka katika mahesabu na mawazo. Kwanza walitoa

θεική τιμή στον ουρανό, τον ήλιο, τη σελήνη και τα άστρα· heshima ya kimungu kwa mbingu, jua, mwezi, na nyota;

τα πίστεψαν όχι μόνο ως θεούς αλλά τα θεώρησαν και ως δημιουργούς hawakuwaamini tu kuwa miungu bali pia waliwaona kuwa waumbaji

των άλλων δημιουργημάτων που έγιναν μετά απ' αυτά. ya viumbe vingine vilivyokuja baada yao.

Έπειτα, οι άνθρωποι έπεσαν σε χειρότερους λογισμούς· αποκάλεσαν θεούς Kisha watu wakaanguka katika hesabu mbaya zaidi; wakawaita miungu

τον αιθέρα, τον αέρα κι όσα βρίσκονται σ' αυτά. Προχωρώντας ακόμη etha, hewa, na vyote vilivyomo. Bado tunasonga mbele

στην κακία, λάτρεψαν ως θεούς ακόμη και τις συστατικές ιδιότητες katika uonu, waliabudu kama miungu hata sifa kuu

των σωμάτων, δηλαδή τη θερμότητα, ψυχρότητα και υγρασία. ya miili, yaani joto, baridi na unyenyu.

Το χειρότερο απ' όλα ήταν όπως συμβαίνει μ' αυτούς που πέφτουν Jambo baya kuliko

yote lilikuwa kama inavyotokea kwa wale wanaoanguka

ολοκληρωτικά στη γη και σύρονται στο χώμα σαν τα σαλιγκάρια. Έτσι kabisa duniani na kutambaa kwenye udongo kama konokono. Hivyo

και οι πιο ασεβείς από τους ανθρώπους ξέπεσαν από τη θεωρία του Θεού na waonu zaidi ya wanadamu wakaanguka kutoka katika mafundisho ya Mungu

και θεοποίησαν ανθρώπους ή ανθρωπομορφές, άλλους ακόμη ζωντανούς na waliabudu watu au anthropomorphs, wengine bado wako hai

και άλλους ήδη νεκρούς. na wengine tayari wamekufa.

Ήδη όμως μηχανεύθηκαν κι άλλα χειρότερα, και απέδωσαν το θείο και Lakini tayari wamepanga mambo mabaya zaidi, na wametoa ya kimungu na

υπερκόσμιο όνομα του Θεού σε πέτρες, ξύλα, θαλάσσια ζώα και ερπετά jina la Mungu lipitalo maumbile katika mawe, mbao, wanyama wa baharini na wanyama watambaa

της γης, και σ' αυτά ακόμη τα άγρια άλογα ζώα. ya nchi, na kati yao hata farasi wa mwitu.

Απονέμουν σ' αυτά όλες τις τιμές που αρμόζουν στο Θεό, ενώ παράλληλα Wanawapa heshima zote zinazostahiki kwa Mungu, wakati huo huo

αποστρέφονται τον όντως αληθινό Θεό και Πατέρα του Χριστού. wanamchukia Mungu wa kweli na Baba wa Kristo.

Και μακάρι το θράσος των ανοήτων ανθρώπων να έφτανε ως αυτό το Na ninatamani ujasiri wa watu wapumbavu ufikie hapa

σημείο και να μην αναμειγνύονταν σε μεγαλύτερες ασέβειες. Γιατί uhakika na kutohusika katika mambo machafu zaidi. Kwa nini

ορισμένοι τόσο ξέπεσαν και σκοτίστηκαν στο νου ώστε να επινοούν και wengine wameanguka na kutiwa giza akilini kiasi cha kuvumbua na

να θέλουν να θεοποιούν αυτά που είναι ανύπαρκτα και ούτε φαίνονται kutaka kuabudu kisichokuwapo na hata kisichoonekana

ανάμεσα στα δημιουργήματα. Ανάμιξαν λογικά πλάσματα με άλογα. kati ya ubunifu. Walichanganya viumbe wenye akili na farasi;

έμπλεξαν πράγματα ανόμοια στη φύση τους και τα προσκυνούν ως θεούς. walinasa vitu visivyoфанана kimaumbile na kuviabudu kama miungu.

Τέτοιοι είναι οι θεοί των Αιγυπτίων που έχουν κεφάλι σκύλου ή φιδιού ή Hiyo ndiyo miungu ya Wamisri iliyo na kichwa cha mbwa au cha nyoka au

γαϊδουριού. ακόμη και ο θεός των Λιβύων Άμμωνας πού έχει κεφάλι κριού. punda; hata mungu wa Libya Amoni ambaye ana kichwa cha kondoo mume.

Άλλοι πάλι διαίρεσαν τα μέρη του σώματος σε κεφάλι, ώμο, χέρια και Bado wengine waligawanya sehemu za mwili kuwa kichwa, bega, mikono na

πόδια και το καθένα ξεχωριστά το ανύψωσαν σε θεό και το προσκύνησαν. miguu na wakainua kila mmoja kwa mungu mmoja na kumsujudia.

Δεν τους έφτανε φαίνεται να λατρεύουν γενικά όλο το σώμα! Haikuwatosha wanaonekana

kuabudu mwili mzima kwa ujumla!

Άλλοι πάλι αύξησαν τόσο την ασέβειά τους ώστε θεοποίησαν ακόμη και Bado wengine walizidisha uovu wao hata wakafanya miungu

την ηδονή και τις σαρκικές επιθυμίες που προκαλούν αυτές και την κακία raha na tamaa za kimwili zinazowasababishia na maovu

και τις προσκυνούν Τέτοιοι θεοί είναι ο Έρωτας και η Αφροδίτη της Πάφου. na wanaiabudu Miungu hiyo ni Erosi na Aphrodite wa Pafo.

Άλλοι πάλι απ' αυτούς, σαν να φιλοδοξούν τα χειρότερα, τόλμησαν ν' Bado wengine wao, kana kwamba wanatamani mabaya zaidi, walithubutu kufanya hivyo

ανυψώσουν ως θεούς τους άρχοντές τους ή και τους νεαρούς ερωμένους watukuze wakuu wao au vijana wapendao kama miungu

των αρχόντων· τό έκαναν ή προς τιμήν των αρχόντων ή από το φόβο της wa mabwana; walifanya hivyo kwa heshima ya mabwana au kwa kumwogora

εξουσίας. Για παράδειγμα, στην Κρήτη είναι ο φοβερός Ζεύς, στην ηγου. Kwa mfano, huko Krete ni Zeus wa kushangaza, katika

Αρκαδία ο Ερμής, στην Ινδία ο Διόνυσος, στην Αίγυπτο η Ίσις, ο Όσιρις Arcadia Hermes, nchini India Dionysus, huko Misri Isis, Osiris

και ο Όρος· και τώρα ο Αντίνοος ο νεαρός ερωμένος του Ρωμαίου na Horus, na sasa Antinous mpenzi mdogo wa Romanus

αυτοκράτορα Αδριανού. Αυτόν τον προσκυνούν διότι φοβούνται αυτόν mfalme Hadrian. Wanamwabudu kwa sababu wanamwogora

που τους διέταξε να το κάνουν, αν και γνωρίζουν πώς είναι άνθρωπος, και ambayo aliwaamuru kufanya, ingawa wanamjua jinsi alivyo mwanadamu, na

μάλιστα όχι σεμνός αλλά γεμάτος από ασέλγεια. kwa kweli, si ya kiasi bali iliyojaa ufisadi.

Διότι, όταν ο Αδριανός επισκέφτηκε τη χώρα της Αιγύπτου και πέθανε Kwani Hadrian alipotembelea nchi ya Misri na akafa

εκεί ο δούλος του Αντίνοος, που του ικανοποιούσε τα πάθη, έδωσε εντολή hapo mtumwa wa Antinous, ambaye alitosheleza tamaa zake, alitoa amri

να τον λατρεύουν ως θεό. Ο Αδριανός λοιπόν ήταν ερωτευμένος με το kumwabudu kama mungu. Kwa hiyo Hadrian alikuwa akiipenda

δούλο ακόμη και μετά το θάνατο αυτού· σε μας όμως έδωσε μια απόδειξη mtumwa hata baada ya kufa kwake: lakini ametupa uthibitisho

κι ένα επιχείρημα εναντίον κάθε μορφής ειδωλολατρεία, ότι δηλαδή την na hoja dhidi ya aina zote za ibada ya sanamu, yaani hiyo

εφεύραν οι άνθρωποι όχι για κανένα άλλο λόγο αλλά για τα πάθη τους. ilibuniwa na wanaume kwa sababu si nyingine ila kwa tamaa zao.

Αυτό το μαρτυρεί από την Παλαιά Διαθήκη και η σοφία του Θεού, που Hili linashuhudiwa na Agano la Kale na hekima ya Mungu, ambayo

λέει: «Η επινόηση των ειδώλων έχει ως αιτία την πορνεία». anasema: "Kutengeneza masanamu ni sababu ya zinaa."

Και να μην απορήσεις ούτε να θεωρήσεις αναξιόπιστο αυτό που λέω. Wala usiwe na shaka wala usiyaamini ninayosema;

αφού πριν από λίγο καιρό, ίσως και μέχρι τώρα, η σύγκλητος των Ρωμαίων tangu si muda mrefu uliopita, labda hadi sasa, seneti ya Warumi

αναγορεύει ως θεούς αυτούς που βασίλεψαν από τα αρχαία χρόνια. anawatangaza kuwa miungu wale waliotawala tangu zamani za kale;

νομοθετεί να προσκυνούν ως θεούς όλους αυτούς ή όποιους αυτή inatunga sheria kwamba wanapaswa kuabudiwa kama miungu na wale wote au yeyote yule

θέλει και αποφασίζει. anataka na kuamua.

Οι συγκλητικοί, όσους βέβαια βασιλείς τους μισούν, τους κηρύσσουν Maseneta, wale bila shaka wafalme wanaowachukia, wanawahubiria

φυσικούς εχθρούς τους και τους ονομάζουν κοινούς θνητούς. όσους όμως adui zao wa asili na kuwaita wanadamu wa kawaida; lakini hao

συμπαθούν, γι' αυτούς διατάζουν να λατρεύονται ως τάχα καλοί άνδρες. wanapenda, kwao wanaamrisha kuabudiwa kama watu wema.

Λες και έχουν την εξουσία να αναγορεύουν θεούς, ενώ οι ίδιοι είναι Kana kwamba wana uwezo wa kutangaza miungu, wakati wao wenyewe ndio

άνθρωποι και μάλιστα κοινοί θνητοί. Θα έπρεπε όμως, εφόσον watu na hata wanadamu wa kawaida. Lakini ni lazima, kama

αναγορεύουν θεούς, οι ίδιοι να είναι θεοί. wanatangaza miungu, wao wenyewe kuwa miungu.

Διότι πρέπει ο τεχνίτης να είναι ανώτερος από το δημιούργημα και ο Kwa sababu fundi lazima awe juu ya uumbaji na

δικαστής να εξουσιάζει αυτόν που κρίνει. το ίδιο, αυτός που προσφέρει ahukumu yeye ahukumuye: vivyo hivyo yeye atoaye sadaka

να χαρίζει οπωσδήποτε αυτό που έχει. Έτσι και ο βασιλιάς να χαρίζει kutoa kile alichonacho kwa njia zote

αυτό που έχει, καθώς είναι πιο ισχυρός και μέγας απ' αυτούς που kile alichonacho, kwani ana nguvu zaidi na mkuu kuliko wale ambao

παίρνουν. Εφόσον λοιπόν αυτοί αναγορεύουν ως θεούς αυτούς που θέλουν, wanachukua. Tangu wakati huo wanatangaza kuwa ni miungu wale wawapendao.

πρέπει πρώτα οι ίδιοι να είναι θεοί. Το παράδοξο όμως είναι το εξής: οι lazima kwanza wao wenyewe wawe miungu. Lakini kitendawili ni hiki kifuatacho: the

ίδιοι που θεοποιούν πεθαίνουν ως άνθρωποι, κι έτσι αποδεικνύουν ότι wao wenyewe wanaofanya uungu hufa kama wanadamu, na hivyo kuthibitisha hilo

η απόφασή τους είναι άκυρη. uamuzi wao ni batili.

Αυτή η συνήθεια δεν είναι νέα, ούτε άρχισε με απόφαση της ρωμαϊκής Desturi hii si

ngeni, wala haikuanza na uamuzi wa Warumi

συγκλήτου, αλλά από την αρχή τη μελετούσαν με σκοπό την επινόηση seneti, lakini tangu mwanzo waliisoma kwa nia ya uvumbuzi

των ειδώλων. ya sanamu.

Διότι και οι περίφημοι αρχαίοι θεοί των Ελλήνων όπως ο Κω sababu miungu maarufu ya kale ya Wagiriki kama vile

Δίας, ο Ποσειδών, ο Απόλλων, ο Ήφαιστος και ο Ερμής και οι γυναικείς Zeus, Poseidon, Apollo, Hephaestus na Hermes na wanawake

θεότητες Ήρα, Δήμητρα, Αθηνά και Άρτεμις, ανακηρύχθηκαν θεοί με miungu Hera, Demeter, Athena na Artemi, walitangazwa kuwa miungu pamoja nao

εντολή του Θησέα, για τον οποίο μας διηγούνται οι Έλληνες. agizo la Theseus, ambaye Wagiriki wanatuambia.

Και αυτοί που έδωσαν την εντολή πέθαναν ως άνθρωποι και τους θρηνούν. Na waliotoa amri walikufa wakiwa wanaume na wanaomboleza.

Ενώ, αυτοί για τους οποίους βγήκε η εντολή, προσκυνούνται ως θεοί. Na wale walio wajia amri wanaabudiwa kuwa ni miungu.

Αλίμονο στη μεγάλη τους αντινομία και παραφροσύνη! Ενώ γνωρίζουν Ole wao mkuu wa kupinga sheria na wazimu! Wakati wanajua

αυτόν που έδωσε την εντολή, προτιμούν να λατρεύουν αυτούς για τους aliyetoa amri, wanapendelea kuwaabudu wale kwa ajili yao

οποίους εκδόθηκε. Μακάρι η μανία τους για τα είδωλα να περιοριζόταν ambayo ilitolewa. Laiti hasira zao kwa masanamu zingekuwa na kikomo

μέχρι τις ανδρικές θεότητες hadi miungu ya kiume

και να μην αποδιδόταν το όνομα του θεού και σε γυναικείς μορφές. na kwamba jina la Mungu halipaswi kuhusishwa na sura za kike.

Ακόμη και τις γυναίκες, με τις οποίες είναι ανασφαλές ν' αποφασίζει Hata wanawake, ambao sio salama kuamua nao

κανείς από κοινού, κι αυτές τις λατρεύουν και τις προσκυνούν ως θεότητες. hakuna yeyote pamoja, na wanawaabudu na kuwaabudu kama miungu.

Αυτές είναι όσες προβλέπουν οι διαταγές του Θησέα, όπως ήδη αναφέραμε. Hizi ni nyingi kama amri za Theseus hutoa, kama tulivyokwishaaja.

Στους Αιγύπτιους είναι η Ίσις, που λέγεται Κόρη και Νεαρότερη. σέ Κω Wamisri ni Isis, anayeitwa Binti na Mdogo; c

άλλους ανήκει η Αφροδίτη. Τα ονόματα των υπολοίπων θεωρώ απρέπεια wengine ni wa Aphrodite. Majina ya wengine naona hayaafai

και να τα αναφέρω, διότι προκαλούν ντροπή. na yatajeni, kwa sababu yanatia aibu.

Πολλοί πάλι, όχι μόνο τα αρχαία χρόνια αλλά και τα σημερινά, έχασαν Wengi tena, si tu katika miaka ya kale lakini pia katika sasa, waliopotea

αγαπητά πρόσωπα, αδέρφια, συγγενείς και γυναίκες· και πολλές γυναίκες wapendwa, ndugu, jamaa na wake; na wake wengi

έχασαν τους άνδρες τους. Όλους αυτούς, που η ζωή απέδειξε ότι είναι walipoteza wanaume wao. Wote wale, ambao maisha imeonekana kuwa

θνητοί άνθρωποι, αυτούς από το μεγάλο τους πένθος τούς ζωγράφησαν wanadamu wa kufa, hawa waliwachora kutokana na maombolezo yao makuu

και τους έκαναν αγάλματα και τους πρόσφεραν θυσίες. Αυτούς οι nao wakatengeneza sanamu zake na kuzitolea dhabihu. Hawa ndio

μετέπειτα, λόγω της τέχνης και της ικανότητας του τεχνίτη του baadaye, kwa sababu ya sanaa na ustadi wa fundi wake

αναθήματος, τους θεοποίησαν, πράγμα αφύσικο. nadhiri, wakayafanya miungu, jambo lisilo la kawaida.

Όλους αυτούς οι γονείς τους τους έκλαψαν διότι ήξεραν ότι δεν είναι θεοί· Hao wote wazazi wao waliwalilia kwa sababu walijua kuwa wao si miungu;

αν το γνώριζαν, δεν θα τους θρηνούσαν σαν χαμένους. Άλλωστε, όχι μόνο lau wangelijua, wasingewaomboleza kama waliopotea. Mbali na hilo, si tu

δεν τους θεωρούσαν θεούς, αλλά επειδή πίστευαν ότι δεν υπάρχουν hawakuwaona kuwa miungu, bali kwa sababu waliamini kwamba hawakuwapo

καθόλου, τους αναπαράστησαν σε εικόνες ώστε, βλέποντας την εικόνα sio kabisa, waliwawakilisha kwenye picha ili, wakiona picha

τους, να παρηγορούνται για την ανυπαρξία τους. Σ' αυτούς όμως οι wao, ili kujifariji kwa kutokuwepo kwao. Lakini kwao

ανόητοι προσεύχονται και τους αποδίδουν τις τιμές του αληθινού Θεού. warumbavu huomba na kuwapa heshima ya Mungu wa kweli.

Έτσι λοιπόν, στην Αίγυπτο ακόμη και τώρα γίνεται θρήνος για το θάνατο Kwa hiyo, huko Misri hata sasa kuna maombolezo ya kifo

του Όσιρι, του Ωρου, του Τυφώνα και των υπολοίπων. ya Osiris, Horus, Typhon, na wengine.

Και οι χάλκινοι λέβητες στη Δωδώνη και οι κορύβαντες στην Κρήτη Na boilers za shaba huko Dodoni na koryvantes huko Krete

αποδεικνύουν ότι ο Δίας δεν είναι θεός αλλά άνθρωπος· κατάγεται kuthibitisha kwamba Zeus si mungu bali mwanadamu; yeye asili yake

μάλιστα από ανθρωποφάγο πατέρα. Και το αξιοθαύμαστο, ο μεγαλύτερος hata kutoka kwa baba mla watu. Na admirably, kongwe

Έλληνας φιλόσοφος, που καυχήθηκε ότι φιλοσόφησε πολλά για το Θεό, ο Mwanafalsafa wa Kigiriki, aliyejigamba kwamba alikuwa na falsafa nyingi kuhusu Mungu, o

Πλάτωνας, κατέβηκε κι αυτός στον Πειραιά με το Σωκράτη, για να Plato, yeye pia alishuka kwenda Piraeus pamoja na Socrates, kwa

προσκυνήσει την Άρτεμη, έργο ανθρώπινης τέχνης! mwabudu Artemi, kazi ya sanaa ya binadamu!

Όλες αυτές τίς επινοήσεις της λατρείας των ειδώλων η Αγία Γραφή τίς Uvumbuzi huu wote wa ibada ya sanamu Biblia Takatifu ti

σημείωνε από καιρό, λέγοντας: «Η ειδωλολατρεία έχει για θεμέλιο την iliyotajwa zamani sana, ikisema: "Ibada ya sanamu ina msingi wayo

πορνεία. Η επινόησή της καταστρέφει τη ζωή». Διότι ούτε στην αρχή της ukahaba. Uvumbuzi wake unaharibu uhai.' Kwa sababu hata mwanzoni

ζωής υπήρχε ούτε στο μέλλον θα υπάρξει. Την έφερε στον κόσμο η maisha yalikuwepo wala hayatakuwapo siku za usoni. Alizaliwa na

κενοδοξία των ανθρώπων, και γι' αυτό θά έχει σύντομο τέλος. ubatili wa watu, na kwa hiyo itakuwa na mwisho mfupi.

Ένας πατέρας πού πενθεί το νεκρό παιδί του, φτιάχνει εικόνα του πρόωρα Baba anayeomboleza mtoto wake aliyekufa, hutengeneza sanamu yake kabla ya wakati wake

πεθαμένου παιδιού του· έτσι, τιμά τώρα σαν ζωντανό το νεκρό παιδί του wa mtoto wake aliyekufa; kwa hiyo sasa anamheshimu mtoto wake aliyekufa kama yu hai

και τελεί με τους δούλους του μυστήρια και λατρευτικές τελετές. Με το na hufanya pamoja na waja wake mafumbo na ibada. Pamoja na

πέραςμα του χρόνου το ασεβές έθιμο γίνεται μόνιμη τελετή. baada ya muda desturi chafu inakuwa sherehe ya kudumu.

Με διαταγή των τυράννων λατρεύονταν και τα αγάλματά τους. Διότι, Kwa amri ya madhalimu, sanamu zao pia ziliabudiwa. Kwa sababu,

όσοι υπήκοοί τους κατοικούσαν μακριά και δεν τους έβλεπαν wale raia wao waliokaa mbali na hawakuwaona

αυτοπροσώπως για να τους τιμήσουν, έφτιαξαν το άγαλμα του βασιλιά binafsi ili kuwaheshimu, walitengeneza sanamu ya mfalme

σε εμφανές σημείο, για να τιμούν δουλικά τον απόντα ως παρόντα. Και η mahali pa wazi, ili kuwaheshimu kwa utumwa wasiokuwepo kama waliopo. Na

καλλιτεχνία του δημιουργού παρότρυνε τα θύματα της άγνοιας σε usanii wa muumba aliwataka waathirika wa ujinga

υπερβολική λατρεία. kuabudu kupita kiasi.

Ο μεν τεχνίτης, επειδή θέλει να αρέσει στον άρχοντα, προσπαθεί ν' Lakini fundi, kwa sababu anataka kumpendeza bwana, anajaribu

αποδώσει τέλεια την ομοιότητα της εικόνας. Ο λαός όμως, παρασύρεται toa mfano wa picha kikamilifu. Lakini watu wanabebwa

από το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα και θεωρεί τον πριν από λίγο τιμώμενο kutokana na matokeo ya kisanii na anamchukulia kuwa ameheshimiwa muda mfupi uliopita

άνθρωπο ως σεβάσμιο θεό. Κι αυτό υπήρξε ολίσθημα στη ζωή. Διότι, οι mtu kama mungu anayeheshimika. Na hii ilikuwa ni kuteleza maishani. Kwa sababu ya

άνθρωποι, όντας εξαρτώμενοι σε συμφορά ή τυραννία, «απέδωσαν watu, wakiwa chini ya msiba au dhuluma, 'walikubali

το σεβάσμιο όνομα του Θεού σέ πέτρες και ξύλα». jina la utukufu la Mungu katika mawe na miti."

Αφού, λοιπόν, αυτή είναι, σύμφωνα με την Αγία Γραφή, η επινόηση των Kwa kuwa, basi, hii ni, kulingana na Biblia Takatifu, uvumbuzi wa

ειδώλων που έπλασαν οι άνθρωποι, είναι ώρα να προχωρήσω για χάρη sanamu ambazo wanadamu wametengeneza, ni wakati wa mimi kuendelea kwa ajili ya neema

σου και στην ανατροπή της. Θα χρησιμοποιήσω αποδείξεις όχι από ξένες wewe na katika kupinduliwa kwake. Nitatumia risiti sio kutoka kwa watu wa nje

πηγές αλλά από τα δικά τους φρονήματα. vyanzo lakini kutoka kwa maoni yao wenyewe.

Ας ξεκινήσω πρώτα από τα πιο ελαφρά επιχειρήματα. Αν εξετάσεις κανείς Tuanze na hoja nyepesi kwanza. Ikiwa mtu yeyote atachunguza

τίς πράξεις των θεωρουμένων ως θεών, θα διαπιστώσει ότι όχι μόνο θεοί matendo ya wale wanaoonekana kuwa miungu, atapata kwamba si miungu tu

δεν είναι, αλλά φανερώνονται ως οι πιο αισχροί από τους ανθρώπους. wao sio, lakini wanaonekana kuwa wachafu zaidi ya wanadamu.

Για παράδειγμα, τί σημαίνει να διαβάσει κανείς στους ποιητές τους έρωτες Kwa mfano, ina maana gani kusoma hadithi za mapenzi katika washairi

και τις αισχύροτητες του Δία; Τί σημαίνει ν' ακούει ότι αυτός αρπάζει τον na uchafu wa Zeus? Ina maana gani kusikia kwamba anamshika

Γανυμήδη και διαπράττει κρυφές μοιχείες; Τί σημαίνει να φοβάται, μήπως, Ganymede na kufanya uzinzi wa siri? Inamaanisha nini kuogopa,

παρά τη θέλησή του, καταστραφούν τα τείχη της Τροίας; Τί σημαίνει να dhidi ya mapenzi yake, je, kuta za Troy zimeharibiwa? Inamaanisha nini

βλέπει το Δία να λυπάται για το θάνατο του γιού του Σαρπηδόνα και να anamwona Zeus akiwa na huzuni juu ya kifo cha mwanawe Sarpedon na kwa

μή μπορεί να τον βοηθήσει, αν και το θέλει; hawezi kumsaidia, hata kama anataka?

Επίσης, τι σημαίνει να βλέπει κανείς το Δία να πέφτει θύμα συνομωσίας Pia, inamaanisha nini kuona Jupita akianguka kwa njama

από άλλους δήθεν θεούς, όπως η Ήρα και ο Ποσειδώνας, ενώ τον βοηθεί kutoka kwa miungu mingine inayodhaniwa, kama vile Hera na Poseidon, huku wakimsaidia

μια γυναίκα, η Θέτιδα και ο Αιγαίωνας με τα εκατό χέρια; Ακόμη, να τον mwanamke, Thetis, na Aegaeon na mikono mia moja? Hata kwake

νικούν οι ηδονές, να γίνεται δούλος γυναικών και για χάρη τους να raha hushinda, kuwa mtumwa wa wanawake na kwa ajili yao

ριψοκινδυνεύει μεταμορφούμενος σε τετράποδο ζώο ή σε πτηνό· ana hatari ya kubadilika kuwa mnyama wa miguu minne au ndege;

Καί πάλι τί σημαίνει ο Δίας να κρύβεται επειδή τον κυνηγά ο πατέρας του, Tena inamaanisha nini kwa Zeus kujificha kwa sababu baba yake anamfukuza,

ενώ ο ίδιος έκλεισε στη φυλακή τον πατέρα του Κρόνο και στη συνέχεια huku yeye mwenyewe akimfunga babake Cronus na baadaye

τον ευνοούχισε; Συμπερασματικά, αξίζει αυτόν να τον θεωρούν θεό, που alimhasi? Kwa kumalizia, anastahili kuchukuliwa kuwa mungu, ambaye

έκανε τόσα και έχει κατηγορηθεί για αδικήματα τα οποία το κοινό alifanya mengi na amekuwa akituhumiwa kwa makosa ambayo umma

ρωμαϊκό δίκαιο δεν επιτρέπει ούτε σε κοινούς ανθρώπους; Sheria ya Kirumi hairuhusu hata watu wa kawaida?

Και επειδή είναι πολλά, αναφέρω λίγα απ' αυτά. Ποιός άνθρωπος δεν θα Na kwa kuwa wako wengi, nitataja wachache wao. Mwanaume gani asingefanya

χλευάσει και καταδικάσει σε θάνατο τον Δία, όταν δει τη μοιχεία και τη kumdhihaki na kumhukumu Zeus kifo, wakati yeye anaona uzinzi na

διακόρευση που έκανε στη Σεμέλη, τη Λήδα, την Αλκμήνη, την Άρτεμη, marambo aliyofanya katika Semeli, Leda, Alcmeni, Artemi,

τη Λητώ, τη Μαία, την Ευρώπη, τη Δανάη και την Αντιόπη; Ή για το Leto, Maia, Europa, Danae na Antiope? Au kwa

θράσος να έχει την ίδια και αδελφή και γυναίκα, δεν θα τον χλευάσει και uthubutu wa kuwa naye kama dada na mke, hatamdhihaki na

τιμωρήσει με θάνατο; kuadhibu kwa kifo?

Και όχι μόνο διέπραξε μοιχεία, αλλά και τα παιδιά που απόκτησε απ' Na si tu kwamba alizini, bali watoto aliozaa nao

αυτήν τα θεοποίησε και απέδωσε λατρευτικές τιμές. Ως κάλυμμα της kwake aliwaabudu na kutoa heshima za ibada. Kama kifuniko chake

ασέλγειάς του είχε την επινόηση της θεοποίησης. Τέτοια θεοποιηθέντα ya kutokuwa na hatia alikuwa na unumbuzi wa uungu. Uungu kama huo

παιδιά του Δία είναι ο Ηρακλής, οι Διόσκουροι, ο Ερμής, ο Περσέας και η watoto wa Zeus ni Heracles, Dioscuri, Hermes, Perseus na

Σώτεια. Soteira.

Ακόμη, ποιός, όταν δει στην Τροία την αδιάλλακτη φαγωμάρα μεταξύ Hata hivyo, ambaye, wakati anaona katika Troy ulafi intransigent kati

των δήθεν θεών για χατήρι των Ελλήνων ή των Τρώων, δεν θα ya wanaoitwa miungu kwa ajili ya Wagiriki au Trojans, si

καταδικάσει την αδυναμία τους; Με τη φιλονικία τους ερέθισαν και τους kulaani udhaifu wao? Kwa kugombana waliwachokoza pia

ανθρώπους. watu.

Επιπλέον, ποιός θα δει το Διομήδη να πληγώνει τον Άρη και την Zaidi ya hayo, nani ataona Diomedes akijeruhi Ares na

Αφροδίτη, ή τον Ηρακλή την Ήρα και τον υποχθόνιο θεό του Άδη, ή τον Aphrodite, au Heracles, Hera na mungu hypochthonic wa Hadesi, au

Περσέα να πληγώνει το Διόνυσσο και τον Αρκάδα την Αθηνά, ή τον Perseus akiwajeruhi Dionysus na Arcada Athena, au yeye

Ήφαιστο να τον γκρεμίζουν και να μένει κουτσός, ποιός λογικός άνθρωπος Ikiwa angeangushwa chini na kuachwa kilema, ni mtu mwenye akili gani

για όλα αυτά δεν θα αμφιβάλλει για τη φύση τους και θ' αποφύγει να τους kwa haya yote hatatilia shaka asili yao na kujiepusha nao

ονομάζει θεούς; Εφόσον υπόκεινται στη φθορά και έχουν πάθη, δεν είναι anataja miungu? Kwa kuwa zinaweza kuharibika na kuwa na tamaa, sivyo

τίποτε άλλο παρά άνθρωποι, και μάλιστα αδύναμοι. θ' απορεί κανείς, ποιούς hakuna ila watu, na walio dhaifu kwa hayo. Unaweza kujiuliza ni nani

να θαυμάζει περισσότερο, αυτούς που πλήγωσαν ή αυτούς που πληγώθηκαν! kustaajabia zaidi, waliumia au waliojeruhiwa!

Ποιός, επίσης, δεν θα γελάσει και δεν θα κατηγορήσει για διαφθορά, όταν Nani pia hatacheka na kushutumu ufisadi, lini

πληροφορηθεί τη μοιχεία του Άρη σε βάρος της Αφροδίτης· ή το δόλο του kufahamishwa juu ya uzinzi wa Mirihi kwa gharama ya Aphrodite; au udanganyifu wake

Ήφαιστου σε βάρος των δύο παραπάνω· και ακόμη τους υπόλοιπους θεούς Hephaestus kwa gharama ya hizo mbili hapo juu; na pia miungu mwingine

που καλέστηκαν από τον Ήφαιστο και πήραν μέρος στη μοιχεία και ambao walialikwa na Hephaestus na kushiriki katika uzinzi na

ασέλγεια ως θεατές; uzembe kama watazamaaji?

Η ποιός δεν θα γελάσει βλέποντας τον εκτος εαυτού μεθυσμένο Ηρακλή Au ni nani ambaye hangecheka kuona Herakles amelewa kando yake

ν' ασωτεύει με την Αμφιάλη; kutapanya na Amfialis?

Δεν είναι ανάγκη να ελέγξουμε αναλυτικά τις φιλήδονες πράξεις των θεών, Hakuna haja ya kuchunguza matendo ya tamaa ya miungu,

τους παράλογους έρωτές τους, την κατασκευή ειδώλων από χρυσό, ασήμι, mapenzi yao ya kipurubavu, kutengeneza sanamu za dhahabu, za fedha,

χαλκό, σίδηρο, πέτρα και ξύλο. Όλ' αυτά τα πράγματα από μόνα τους shaba, chuma, mawe na mbao. Mambo haya yote ndani yake

προκαλούν αποστροφή και από μόνα τους φανερώνουν το βάθος της πλάνης. wanasababisha chukizo na wao wenyewe kufichua undani wa upotofu huo.

Ένα μόνο· λυπάται κανείς εκείνους οι οποίοι έχουν ξεγελαστεί Mmoja tu; mtu huwahurumia wale ambao wamedanganywa

και παρασυρθεί απ' όλα αυτά. na kubebwa na yote.

Διότι, ενώ μισούν θανάσιμα το μοιχό που παρασύρει τη γυναίκα τους, Kwa maana wanamchukia hata mtu mzinzi awatongozaye mkewe.

αντίθετα δεν ντρέπονται να θεοποιούν αυτούς που διδάσκουν τη μοιχεία. kinyume

chake, hawaoni haya kuwaabudu wale wanaofundisha uzinzi kuwa miungu.

Και ενώ απορρίπτουν σαρκική σχέση με την αδελφή τους, όμως λατρεύουν Na ingawa wanakataa uhusiano wa kimwili na dada yao, hata hivyo wanaabudu

αυτούς που το έκαναν. Και ενώ παραδέχονται ως κακό την παιδεραστία, waliofanya hivyo. Na huku wakikiri kuwa pedophilia ni mbaya.

παρ' όλα αυτά λατρεύουν αυτούς που κατηγορούνται ότι την έκαναν. lakini wanaabudu wale wanaotuhumiwa kufanya hivyo.

Γενικά, αυτά που απαγορεύουν οι νόμοι στους ανθρώπους να τα κάνουν, Kwa ujumla, sheria zinakataza watu kufanya nini,

αυτά δεν ντρέπονται να τ' αποδίδουν ως χαρακτηριστικά των ψευτοθεών hawa hawaoni haya kuzihusisha na sifa za miungu ya uwongo

τους! zao!

Έπειτα, προσκυνώντας τις πέτρες και τα ξύλα, δεν βλέπουν ότι όλα αυτά Kisha, wakiabudu mawe na kuni, hawaoni kwamba haya yote

είτε τα πατούν με τα πόδια είτε τα καίνε· δυστυχώς, όμως, μερικά ama kukanyagwa chini ya miguu au kuchomwa moto; kwa bahati mbaya, hata hivyo, baadhi

κομμάτια τους τα αναγορεύουν σε θεότητες. Αυτά που πριν από λίγο sehemu zao wanatangaza kwa miungu. Wale wa kitambo

χρησιμοποιούσαν, τώρα με μανία τα λαξεύουν και τα λατρεύουν. walitumia, sasa wanavichonga kwa hasira na kuziabudu.

Δεν βλέπουν ούτε σκέφτονται ότι λατρεύουν την τέχνη του γλύπτη και Hawaoni wala kufikiria kuwa wanaabudu sanaa ya mchongaji na

όχι θεούς. sio miungu.

Όσο καιρό οι πέτρες είναι απελέκητες και τα υλικά ακατέργαστα, τόσο Kwa muda mrefu kama mawe hayajachaguliwa na malighafi, kwa muda mrefu

τα καταπατούν και τα χρησιμοποιούν ακόμη και στις πιο εξευτελιστικές wanazikanyaga na kuzitumia hata kwa njia za udhalilishaji

εργασίες. Μόλις όμως ο τεχνίτης επιβάλλει στα υλικά αυτά τη συμμετρία kazi. Lakini mara moja fundi anaweka ulinganifu kwenye nyenzo hizi

της επιστήμης του και χαράζει σ' αυτά τη μορφή ενός άνδρα ή μιας ya sayansi yake na kuchonga ndani yao umbo la mwanamume au mwanamke

γυναίκας, τότε ευγνωμονούν τον τεχνίτη και τα προσκυνούν ως θεότητες· mwanamke, kisha wanamshukuru fundi na kuwaabudu kama miungu;

σαν να μην έδωσαν χρήματα στον αγαματοποιό για να τα αγοράσουν! kana kwamba hawakutoa pesa kwa mtengenezaji wa sanamu ili anunue!

Πολλές φορές μάλιστα και ο ίδιος ο τεχνίτης των γλυπτών, σαν να ξέχασε Mara nyingi hata fundi wa sanamu mwenyewe, kana kwamba amesahau

ότι ο ίδιος τα έφτιαξε, προσεύχεται στα δικά του έργα! Αυτά που πριν kwamba yeye mwenyewe aliziumba, anaziomba kazi zake mwenyewe! Wale waliotangulia

από λίγο κομμάτιαζε και σμίλευε, τά ίδια μετά την επεξεργασία τους τα kwa muda alikuwa akikata na kuchonga, vinyo hivyo baada ya kuzichakata

ονομάζει θεούς. Θα έπρεπε, αν αυτά τα έργα ήταν άξια θαυμασμού, να anataja miungu. Inapaswa, ikiwa kazi hizi zilistahili kupongezwa, kwa

προτιμούν την τέχνη του δημιουργού και όχι τα ίδια τα δημιουργήματα. wanapendelea sanaa ya muumba kuliko ubunifu wenyewe.

Διότι, δεν στολίζει ούτε θεοποιεί η ύλη την τέχνη, αλλά η τέχνη την ύλη. Kwa sababu, maada haipamba wala haifanyi uungu sanaa, bali ni mambo ya sanaa.

Θα ήταν πιο δίκαιο να προσκυνούν τον τεχνίτη των αγαλμάτων και όχι Ingekuwa haki kwao kumwabudu mtengeneza sanamu na sio

τα δημιουργήματά του. Για δύο λόγους, πρώτα γιατί αυτός υπήρχε πριν ubunifu wake. Kwa sababu mbili, kwanza kwa sababu alikuwepo kabla

τα γλυπτά-θεούς κι έπειτα διότι τα έφτιαξε όπως αυτός ήθελε. Τώρα όμως miungu-sanamu na kisha kwa sababu aliifanya kama alivyotaka. Lakini sasa

άφησαν στην άκρη το δίκαιο και περιφρόνησαν την επιστήμη και την waliweka kando sheria na kudharau sayansi na

τέχνη· προσκυνούν πλέον τα δημιουργήματα της επιστήμης και τέχνης. sanaa; sasa wanaabudu ubunifu wa sayansi na sanaa.

Και ενώ πεθαίνει ο άνθρωπος κατασκευαστής των ειδώλων, τα έργα του Na wakati mtu aliyezifanya sanamu anakufa, kazi zake

τα τιμούν ως αθάνατα. Κι αυτά όμως, αν δεν τα φροντίσουν καθημερινά, wanawaheshimu kama wasioweza kufa. Na hawa ikiwa hawatatunzwa kila siku.

με την πάροδο του χρόνου, λόγω του υλικού κατασκευής της, kwa muda, kwa sababu ya nyenzo zake za ujenzi,

καταστρέφονται. Πώς, λοιπόν, δεν θα τους λυπόταν κανείς και στο εξής: zinaharibiwa. Ni vipi, basi, hakuna mtu atakayewahurumia baadaye:

αυτοί που βλέπουν προσκυνούν τους τυφλούς, κι αυτοί που ακούν wanaoona wanaabudu virofu, na wanaosikia

προσεύχονται στους κωφούς. wanaomba viziwi.

Δυστυχώς, οι άνθρωποι, που έχουν από τη φύση τους ψυχή και λογική, Kwa bahati mbaya, wanadamu, ambao wana roho na akili kwa asili,

ονομάζουν θεούς αυτούς που δεν κινούνται καθόλου και δεν έχουν ψυχή. wanawaita wale ambao hawasogei kabisa na hawana miungu ya roho.

Και δεν είναι το πιο παράδοξο, αυτούς που οι ίδιοι εξουσιάζουν Na si paradoxical zaidi, wale ambao wenyewe kutawala

σ' αυτούς να είναι υπόδουλοι σαν αφεντικά τους; Και μη θεωρείς ότι αυτά kwao kuwa watumwa kama mabwana zao? Na usifikirie kuwa haya

που λέω σε βάρος τους είναι ψευδή και αβάσιμα· είναι ολοφάνερη η ambayo nasema dhidi yao ni ya uwongo na hayana msingi; ni dhahiri kwamba

αξιοπιστία τους· μπορούν εύκολα να τη διαπιστώσουν όσοι το επιθυμούν. kutegemeka kwao; inaweza kuthibitishwa kwa urahisi na wale wanaotaka kufanya hivyo.

Γιά όλα αυτά υπάρχει η καλύτερη μαρτυρία από την Αγία Γραφή που Kwa haya yote kuna ushuhuda bora kutoka katika Biblia Takatifu ambao

διδάσκει και λέει: «Τα αγάλματα των ειδωλολατρικών λαών είναι από hufundisha na kusema: "Sanamu za mataifa ya kipagani zinatoka

ασήμι και χρυσάφι, ανθρώπινα κατασκευάσματα. Έχουν μάτια αλλά δεν fedha na dhahabu, iliyotengenezwa na mwanadamu. Wana macho lakini hapana

βλέπουν· έχουν στόμα, αλλά δεν μιλούν· έχουν αυτιά αλλά δεν ακούν· wanaona, wana vinywa, lakini hawasemi; wana masikio, lakini hawasikii;

έχουν μύτη αλλά δεν οσφραίνονται. Έχουν χέρια αλλά δεν μπορούν να wana pua lakini hawana hisia ya kunusa. Wana mikono lakini hawawezi

ψηλαφίσουν· πόδια έχουν και δεν περπατούν· δεν μπορούν ν' αρθρώσουν wanapapasa, wana miguu na hawatembeki, hawawezi kutamka

φωνή. Όσοι τα κατασκευάζουν ομοιάζουν σ' όλα μ' αυτά». (Ψαλμός 113) sauti. Wale wanaowafanya wafanane nao katika kila kitu". (Zaburi 113)

Αυτά τα είδωλα τα καταδικάζουν οι προφήτες με ελεγκτικό λόγο του Sanamu hizi zinahukumika na manabii kwa neno lake la kudhibiti

Αγίου Πνεύματος: «Θα ντραπούν αυτοί που πλάθουν θεούς και μάτια Mwana wa Roho: "Wale wafanyao miungu bure wataaibishwa

κατασκευάζουν είδωλα· όλοι οι ψευτοθεοί, απ' όποιον κι αν φτιάχτηκαν, wanatengeneza sanamu, miungu yote ya uongo, ambayo imefanywa nayo.

Ξεράθηκαν κι εξαφανίστηκαν. Κι όσοι από τους ανθρώπους είναι κουφοί wakakauka na kutoweka. Na wale ambao ni vizivi

πνευματικά και επιμένουν στην πλάνη, ας συγκεντρωθούν όλοι μαζί· wa kiroho na kudumu katika upotovu, na wakusanyike pamoja;

θα ντραπούν για την πλάνη τους και τους ψευτοθεούς τους. watatahayarika kwa sababu ya makosa yao na miungu yao ya uongo.

»Να, πώς έγιναν οι θεοί τους! σιδεράς λεπταίνει το σίδερο, με το σφυρί "Tazama jinsi walivyokuwa miungu yao! mhunzi hunoa chuma kwa nyundo

το κατεργάζεται, το τρυπά κατάλληλα με το τρυπάνι και το στήνει όρθιο. anaifanyia kazi, anaichimba ipasavyo na kuiweka wima.

Το δουλεύει με τη δύναμη των χεριών του· και μάλιστα νηστικός, Huifanya kazi kwa nguvu za mikono yake; na hata kufunga;

αποκαμωμένος και διψασμένος. mnyonge na kiu.

»Το ίδιο και ο ξυλουργός· διαλέγει το ξύλο, απλώνει το μέτρο του, το "Ndivyo alivyo seremala; yeye huchagua kuni, huweka kipimo chake

κόβει, το κολλά και το διαρρυθμίζει. Έτσι δίνει σ' αυτό μορφή ωραίου kupunguzwa, kuweka na kupanga. Kwa hivyo anaipa sura ya uzuri

άνδρα και το στήνει στο ναό. Ο ξυλουργός έκοψε ξύλο από το δάσος, το mtu na kuisimamisha hekaluni. Seremala alikata kuni kutoka msituni

οποίο όμως ο Κύριος το φύτεψε, η βροχή το πότισε και το μεγάλωσε· έτσι lakini kile ambacho Bwana alipanda, mvua iliunywesha na kuufanya ukue; hivyo ndivyo

ώστε να το χρησιμοποιήσουν οι άνθρωποι να θερμανθούν με τη φωτιά. ili watu wautumie kujiota moto.

Καίγοντάς το, έψησαν ψωμί πάνω σ' αυτό, ενώ από ένα κομμάτι του οι wakaichoma moto, wakaoka mikate juu yake, na katika kipande chake wakaoka mikate

γλύπτες έφτιαξαν είδωλα θεών και τα προσκύνησαν. wachongaji walitengeneza sanamu za miungu na kuiabudu.

Έτσι λοιπόν το μισό ξύλου του ειδώλου το έκαψαν στη φωτιά· και στο Basi wakaiteketeza nusu ya kuni za hiyo sanamu motoni; na ndani

μισό έψησαν κρέας, έφαγαν και χόρτασαν· ζεστάθηκαν και είπαν: wakala nyama iliyochomwa nusu, wakala na kushiba; wakaota moto, wakasema;

Ευχάριστο πράγμα η θερμότητα και η θέα της φωτιάς». Jambo la kupendeza ni joto na kuonekana kwa moto."

»Το υπόλοιπο ξύλο το προσκυνούσε λέγοντας: βοήθησέ με, επειδή είσαι "Kuni wengine waliabudu wakisema: Nisaidie, kwa sababu wewe ndiye

θεός. Δεν είχαν σύνεση, διότι σκοτίσθηκαν ώστε να μη βλέπουν τα μάτια mungu. Hawakuwa na busara, kwani walitiwa giza ili macho yasiweze kuona

της ψυχής τους και να καταλαβαίνουν με το νου. Ο ξυλουργός που σκάλισε ya nafsi zao na kuelewa kwa akili. Seremala aliyechonga

το είδωλο δεν σκέφτηκε με το νου ούτε με την ψυχή ούτε με τη στοιχειώδη sanamu haikufikiri kwa akili wala kwa nafsi wala kwa mambo ya msingi

σύνεση ότι το μισό ξύλο το έκαψε για να θερμανθεί και έψησε σε αυτό kwa busara kwamba nusu ya kuni aliichoma moto na kuoka ndani yake

ψωμιά· έψησε και κρέας και έφαγε. Το υπόλοιπο ξύλο το έκανε βδελυρό mikate; pia alioka nyama na akala. Sehemu iliyobaki ya kuni iliifanya kuwa mbaya

είδωλο και το προσκυνούν. sanamu na kuiabudu.

»Μάθετε ότι η καρδιά τους είναι στάχτη και βρίσκονται στην πλάνη· "Jueni ya kwamba nyoyo zao ni majivu na wamo katika upotofu;

κανείς δεν μπορεί να τους σώσει. Δέστε σεις που φτιάξατε τα είδωλα· hakuna awezaye kuwaokoa. Tazama mahali ulipotengeneza sanamu;

δεν θα πείτε ότι με το δεξί μας χέρι κάναμε ψεύτικα είδωλα;». (Ησαΐας, 44). Hutasema kwamba tumetengeneza sanamu za uongo kwa mkono wetu wa kulia? (Isaya, 44).

Πώς λοιπόν δεν θα ελεγχθούν ως άθεοι μπροστά σ' όλους όσοι θεωρούνται Basi vipi hawatajaribiwa kuwa wakana Mungu mbele ya wote wanaozingatiwa

και από την ίδια την Αγία Γραφή ασεβείς; Ή πώς δεν είναι κακότυχοι na kutoka katika Biblia Takatifu yenyewe isiyo ya Mungu? Au jinsi gani hawana bahati

όσοι τόσο φανερά αποδεικνύεται ότι λατρεύουν τα άψυχα αντί τα ambao wameonyeshwa wazi kuabudu visivyo na uhai badala ya

αληθινά; Τί ελπίδα έχουν και ποιός μπορεί να τους συγχωρήσει, αφού halisi; Je, wana matumaini gani na nani anaweza kuwasamehe, kwani

πιστεύουν σε μη λογικά και ψεύτικα όντα, αντί να προσκυνούν τον wanaamini viumbe visivyo na akili na vya uwongo, badala ya kumwabudu yeye

αληθινό Θεό; Mungu wa kweli?

Μακάρι ο τεχνίτης να έφτιαχνε τους θεούς τους χωρίς μορφή, ώστε να μην Laiti fundi angeifanya miungu yao isiyo na umbo, ili wasiifanye

είναι ολοφάνερη η απόδειξη της αδιαντροπιάς τους. uthibitisho wa kutokuwa na haya kwao uko wazi kabisa.

Διότι θα ξεγελούσαν τους απλοϊκούς ότι δήθεν τα είδωλα καταλαβαίνουν, Kwa maana wangewahadaa wanyonge ambao eti sanamu wanaelewa.

αν βέβαια τα αισθητήρια όργανά τους (μάτια, μύτες, αυτιά, χέρια και ikiwa bila shaka viungo vyao vya hisia (macho, rua, masikio, mikono na

στόμα) δεν ήταν ανίκανα να κινηθούν και να χρησιμοποιήσουν τις mouth) hawakuweza kusonga na kuzitumia

αισθήσεις τους για ν' αντιληφθούν τα αισθητά αντικείμενα. hisia zao kutambua vitu vya busara.

Τώρα όμως τα είδωλα έχουν αισθητήρια χωρίς να αισθάνονται, πόδια Lakini sasa sanamu zina hisia bila hisia, miguu

χωρίς να στέκονται, και ενώ κάθονται δεν κάθονται. Διότι δεν έχουν την bila kusimama, na wakiwa wamekaa hawaketi. Kwa sababu hawana

ενέργεια των αισθητηρίων, αλλά μένουν ακίνητοι ως θεοί όπως θέλησε ο nishati ya hisi, lakini hubaki bila kusonga kama miungu kama anavyotaka o

κατασκευαστής τους Δεν έχουν κανένα γνώρισμα του Θεού, εντελώς Muumba wao Hawana sifa ya Mungu hata kidogo

άψυχοι, όπως τους έφτιαξε ο τεχνίτης. bila uhai, kama fundi alivyowafanya.

Μακάρι οι κήρυκες και μάντεις αυτών των θεών, εννοώ τους ποιητές και Naomba wapiga ramli na wapiga ramli wa miungu hii, namaanisha washairi na

συγγραφείς, να τους ονομάτιζαν απλά ως θεούς και τίποτε άλλο· να μην waandishi, kuwataja tu kama miungu na sio kitu kingine chochote; sio

ανέφεραν καθόλου τις πράξεις τους, διότι αυτές αποδεικνύουν ότι δεν hawakutaja matendo yao hata kidogo, kwa sababu haya yanathibitisha kwamba hawakuyataja

είναι θεοί και ότι είναι αισχρή η ζωή τους. Γιατί, και με μόνο την wao ni miungu na kwamba maisha yao ni mabaya. Kwa nini, na tu naye

αναφορά στο όνομα "θεός", μπορεί να γίνει υποκλοπή της αλήθειας και να rejee kwa jina "mungu", ukweli unaweza kuingiliwa na Rangi

ξεγελαστούν πολλοί. wengi watadanganywa.

Τώρα όμως, οι ποιητές διηγούνται τους έρωτες και τις αισχύτητες του Δία, Lakini sasa washairi wanasema juu ya upendo na uasherati wa Zeus,

τις παιδεραστίες των υπολοίπων, τις ερωτικές ζηλοτυπίες των γυναικών, pedophilia ya wengine, wivu wa kimapenzi wa wanawake,

τους φόβους, τις δειλίες και τις άλλες κακίες. Μ' όλα αυτά όμως hofu, woga na maovu mengine. Lakini pamoja na hayo yote

στιγματίζουν τον εαυτό τους, ότι όχι μόνο για θεούς δεν διηγούνται αλλ' wanajinyanyapaa, kwamba hawasemi tu juu ya miungu bali pia

ούτε για σεμνούς ανθρώπους και πλάθουν μύθους αισχρούς και κακούς. hata kwa watu wastaarabu na wanatunga ngano chafu na mbaya.

Τσως όμως, για να δικαιολογηθούν οι ασεβείς, να χρησιμοποιήσουν την Lakini labda, ili kuhalalisha wasiomcha Mungu, watatumia

ιδιότητα των ποιητών λέγοντας ότι έχουν το δικαίωμα να πλάθουν mali ya washairi wakisema kwamba wana haki ya kuunda

ανύπαρκτα πράγματα και ψεύτικους μύθους για ευχαρίστηση των mambo yasiyokuwepo na ngano za uongo kwa ajili ya kujifurahisha

ακροατών. Χάρη σ' αυτό έπλασαν και τα σχετικά με τους θεούς. Κι αυτή wasikilizaji. Shukrani kwa hili pia waliumba vitu vinavyohusiana na miungu. Yeye pia

όμως η δικαιολογία θα φανεί μετέωρη απ' όλους τους μύθους που lakini kuhesabiwa haki kutaonekana kudhoofishwa na hadithi zote hizo

αραδιάζουν για τους θεούς. wanajipanga kwa miungu.

Διότι, αν όλα όσα λένε οι ποιητές είναι μυθεύματα, τότε ψεύτικο θα ήταν Kwani ikiwa yote wanayosema washairi ni hadithi, basi itakuwa ni uongo

και το όνομα του Δία, του Κρόνου, της Ήρας και των υπόλοιπων θεών. na jina la Zeus, Zohali, Hera, na miungu mingine.

Τσως βέβαια, όπως λένε αυτοί, και τα ονόματα να είναι πλαστά και στην Labda kwa kweli, kama wanasema, majina ni bandia pia

πραγματικότητα δεν υπάρχει καθόλου Δίας ή Κρόνος ή Άρης. Τους kwa kweli hakuna Jupiter au Zohali au Mihiri hata kidogo. Yao

δημιουργούν οι ποιητές, για να ξεγελούν τους ακροατές τους. washairi huumba, ili kuwahadaa wasikilizaji wao.

Εφόσον όμως οι ποιητές πλάθουν αυτούς που δεν υπάρχουν, πώς θα τους Lakini kwa kuwa washairi huumba wale ambao hawapo, wanaweza je

θεωρούμε αληθινούς θεούς; Ή μήπως θα μας πουν ότι δεν πλάθουν ψευδή je, tunazingatia miungu ya kweli? Au watatuambia kuwa sio waongo

ονόματα, αλλά ψευδείς πράξεις σε βάρος τους; Κι αυτό όμως δεν αποτελεί majina, lakini matendo ya uongo dhidi yao? Lakini sivyo ilivyo

ισχυρό επιχείρημα για να τους απαλλάξει στην απολογία τους. Διότι, αν hoja nzito ya

kuwaondolea msamaha wao. Kwa sababu kama

πλάθουν ψεύτικες πράξεις, ψεύτικα θα είναι και τα ονόματα των wanafanya mambo ya uongo, majina yao yatakuwa ya uongo

πρωταγωνιστών. Το αντίθετο: αν λένε αλήθεια στα ονόματα, οπωσδήποτε wahusika wakuu. Kinyume chake: ikiwa wanasema ukweli katika majina, kabisa

αληθινές θα είναι και οι πράξεις. vitendo vitakuwa kweli.

Άλλωστε αυτοί που πλάθουν τους μύθους των θεών γνωρίζουν πολύ καλά Baada ya yote, wale wanaounda hadithi za miungu wanajua vizuri sana

και ποιά πρέπει να είναι τα έργα τους. Ποτέ δεν θα απέδιδαν ανθρώπινες na kazi zao zinapaswa kuwaje. Hawangeweza kamwe kutoa ubinadamu

ιδιότητες στους θεούς· όπως δεν αποδίδει κανείς την ιδιότητα της φωτιάς sifa kwa miungu; kama vile mtu asivyohusisha sifa ya moto

στο νερό· η μία είναι καυτή και το άλλο ψυχρό. Αν οι πράξεις των θεών ndani ya maji; moja ni moto na nyingine baridi. Ikiwa matendo ya miungu

είναι αντάξιές τους, τότε θα ήταν θεοί και όσοι τις έκαναν. Αν όμως ndio sifa zao, basi walio wafanya wangekuwa miungu pia. Lakini ikiwa

οι πράξεις της μοιχείας και οι παρόμοιες χαρακτηρίζουν κακούς matendo ya uzinzi na mengine yanayofanana na hayo ni sifa ya waovu

ανθρώπους, τότε οι δράστες τους είναι άνθρωποι και όχι θεοί. wanaume, basi wahusika wao ni watu na si miungu.

Διότι οι πράξεις πρέπει να συμφωνούν με τη φύση του δράστη τους· ώστε Kwa maana vitendo lazima vikubaliane na asili ya mtendaji wao; ili

η ενέργεια να φανερώση τον δράστη και η πράξη να γίνει αντιληπτή από kitendo cha kudhihirisha mhalifu na kitendo anachokiona

την ουσία της. Όπως ακριβώς συμβαίνει με κάποιον που μιλάει για το νερό asili yake. Kama vile mtu anazungumza juu ya maji

και τη φωτιά· αναφέροντας τις ενέργειές τους, δεν λέει ότι το νερό καίει na moto, akimaanisha matendo yao, hasemi kwamba maji yanawaka

ούτε ότι η φωτιά ψυχραίνει. Παρόμοια, σχετικά με τον ήλιο και τη γη, δεν wala moto upoe. Vile vile, kuhusu jua na dunia, hapana

λέει ότι η γη φωτίζει και ο ήλιος βγάζει βότانا και καρπούς· αν έλεγε κάτι anasema kwamba ardhi inatoa mwanga na jua hutoa mboga na matunda, ikiwa alisema chochote

τέτοιο, θα ξεπερνούσε κάθε τρέλα. kama hiyo, ingepita wazimu wote.

Έτσι λοιπόν οι δικοί τους ποιητές και μάλιστα ο πιο σπουδαίος (εννοεί Hivyo washairi wao wenyewe na hata muhimu zaidi (maana

τον Όμηρο), αν πίστευαν ότι ο Δίας και οι λοιποί είναι θεοί, δεν θα τους Homer), ikiwa wangeamini kwamba Zeus na wengine walikuwa miungu, hawangefanya

απέδιδαν τέτοιου είδους πράξεις. Διότι αυτές αποδείχνουν ότι δεν είναι walifanya vitendo hivyo. Kwa sababu wanathibitisha kwamba sivyo

θεοί αλλά περισσότερο άνθρωποι, και μάλιστα χωρίς αρετή. miungu ila watu wengi zaidi na bila ya wema.

Αν όμως κατηγορείς τους ποιητές ότι λόγω της ιδιότητάς τους λένε ψέματα, Lakini mkiwashutumu washairi kwa kusema uwongo kwa sababu ya hali yao.

γιατί να μη λένε ψέματα και για τα κατορθώματα των ηρώων; Να πλάθουν, kwa nini usiseme uwongo kuhusu ushujaa wa mashujaa pia? kwa sura

δηλαδή, δειλία αντί για ανδρεία και το αντίστροφο; Έπρεπε όπως είπαν yaani woga badala ya ushujaa na kinyume chake? Ilibidi iwe kama walivyosema

ψέματα για τον Δία και την Ήρα, έτσι να προσάπτουν ψευδώς στον uwongo juu ya Zeus na Hera, na hivyo kumshtaki kwa uwongo

Αχιλλέα δειλία, Uoga wa Achilles,

ενώ στο Θερσίτη (ο πιο δειλός Έλληνας στην εκστρατεία akiwa Thersitis (Mgiriki mwoga zaidi katika kampeni

της Τροίας) δύναμη· να συκοφαντούν τον Οδυσσέα για επιπολαιότητα of Troy) nguvu; kumkashifu Odysseus kwa upuuzi

και τον σοφό Νέστορα για παρανοϊκότητα. Να διηγούνται για τον na Nestor mwenye busara kwa paranoia. Kusema juu yake

Διομήδη και τον Έκτορα γυναικείες (δειλές) πράξεις, ενώ για την Εκάβη Diomedes na Hector vitendo vya kike (waoga), wakati kwa Hekabe

(γυναίκα του Πριάμου που δειλίασε στην αιχμαλωσία της) ανδρεία. (Mke wa Priam ambaye aliogora katika kifungo chake) umahiri.

Εφόσον λένε αυτοί ότι οι ποιητές πλάθουν ψέματα, θα έπρεπε για όλες Kwa kuwa wanasema kwamba washairi hutunga uwongo, inapaswa kuwa kwa wote

τις περιπτώσεις να το κάνουν. kesi za kufanya hivyo.

Τώρα όμως συμβαίνει το εξής στους ποιητές : ενώ για τους ανθρώπους λένε Lakini sasa yafuatayo yanatokea kwa washairi: huku wanasema juu ya watu

την αλήθεια, δεν διστάζουν να λένε ψέματα για τους δήθεν θεούς. Ίσως, ukweli, hawasiti kusema uwongo juu ya wale wanaoitwa miungu. Labda,

βέβαια, να πει κάποιος ότι λένε ψέματα για τις αδιάντροπες πράξεις τους· bila shaka, mtu aseme wanadanganya juu ya matendo yao yasiyo na aibu;

ενώ, αντίθετα, λένε την αλήθεια στους επαίνους, όταν υμνούν τον Δία ότι ambapo, kinyume chake, wanasema ukweli katika sifa, wakati wanamsifu Zeus kwamba

κυβερνά στον Όλυμπο και τον ουρανό ως πατέρας και ανώτερος όλων των θεών. anatawala Olympus na mbinguni kama baba na mkuu wa miungu yote.

Την αλήθεια αυτού του συλλογισμού μπορεί να την καταρρίψει ο καθένας, Ukweli wa hoja hii unaweza kukanushwa na mtu yeyote,

όχι μόνον εγώ. Με τα πρώτα επιχειρήματα θα λάμψει σε βάρος τους η si mimi tu Kwa hoja za kwanza, itaangaza dhidi yao

αλήθεια. Διότι οι πράξεις που διηγούνται δείχνουν ότι πρόκειται για ukweli. Kwa maana matendo yaliyosimuliwa yanaonyesha kuwa inahusu

ανθρώπους, ενώ οι έπαινοι για υπερανθρώπους. Το καθένα απ' αυτά δεν binadamu, wakati sifa kwa superhumans. Si kila mmoja wao

συμφωνεί με το άλλο. Διότι δεν αποτελεί ίδιο των ουράνιων θεών να inakubaliana na nyingine. Kwa maana si sawa na miungu ya mbinguni

κάνουν τέτοιες πράξεις, ούτε όσοι τις κάνουν μπορεί να ονομάζονται θεοί. kufanya vitendo hivyo, wala hao wafanyao hawawezi kuitwa miungu.

Τί μας μένει να σκεφθούμε από το ότι τα εγκώμια για τους θεούς είναι Kilichobaki tukifikirie kuwa sifa za miungu ni

ψεύτικα και χαριστικά, ενώ οι αισχρές τους πράξεις αληθινές. Την uwongo na ubadhirifu, na machukizo yao ni ya kweli. Yake

πραγματικότητα αυτού την επιβεβαιώνει κανείς από πείρα. Κανείς δεν ukweli wa hili unathibitishwa na uzoefu. Hakuna mtu kufanya hivyo

εγκωμιάζει κάποιον και ταυτόχρονα κατηγορεί τις πράξεις του. Αλλά humsifu mtu na wakati huo huo analaumu matendo yao. Lakini

συμβαίνει το εξής: όποιον έχει αισχρή ζωή προσπαθούν με επαίνους να τον yafuatayo hutokea: yeyote ambaye ana maisha ya aibu wanajaribu kumsifu

υψώσουν, για να εξαπατήσουν τους ανθρώπους που ακούν για την κακή inua, ili kuwahadaa watu wanaosikia maonu

ζωή του κι έτσι ν' αποκρύψουν την αισχρότητά του. maisha yake ili kuficha uchafu wake.

Συμβαίνει, όπως ένας που θέλει να εγκωμιάσει κάποιον και δεν βρίσκει Inatokea, kama mtu anayetaka kumsifu mtu na asipate

τίποτε άξιο επαίνου ούτε στη συμπεριφορά ούτε στην ψυχή, καθώς αυτά hakuna kinachostahiki kusifiwa kwa mwenendo au nafsi, kama hawa

προκαλούν ντροπή· τον εξυψώνει τότε με διαφορετικό τρόπο και του wanatia aibu, kisha humuinua kwa namna tofauti

αποδίδει χαρίσματα ανώτερα από την αξία του. Έτσι κάνουν και οι hutoa zawadi zaidi ya thamani yake. Hivyo kufanya

διάσημοι ποιητές των ειδωλολατρών· ντρέπονται για τις αισχρές πράξεις washairi mashuhuri wa makafiri, wanaona aibu kwa matendo machafu

των δήθεν θεών και τους αποδίδουν υπεράνθρωπο όνομα, αυτό της θεότητας. ya wale wanaoitwa miungu na kuwapa jina linalozidi la kibinadamu, lile la uungu.

Δεν καταλαβαίνουν ότι η ιδιότητα του υπεράνθρωπου θεότητας Hawaelewi kwamba ubora wa uungu wa kibinadamu

όχι μόνο δεν θα καλύψει τις ανθρώπινες αδυναμίες των ψευτοθεών, si tu kwamba haitafunika udhaifu wa kibinadamu wa miungu ya uwongo,

αλλά μάλλον θα τους ξεσκεπάσει, επειδή οι ανθρώπινες αδυναμίες δεν lakini badala yake itawafichua, kwa sababu udhaifu wa kibinadamu hauwanyi hivyo

ταιριάζουν σε αντιλήψεις για το Θεό. inafaa katika dhana za Mungu.

Εγώ μάλιστα πιστεύω ότι οι ποιητές παρά τη θέλησή τους αναφέρουν τα Ninaamini hata kuwa washairi dhidi ya mapenzi yao wanataja

πάθη και τις πράξεις των θεών. Επειδή, όπως λέει η Αγία Γραφή, tamaa na matendo ya miungu. Kwa sababu, kama Biblia inavyosema,

προσπάθησαν ν' αποδώσουν το όνομα και την τιμή που ανήκει στο Θεό σ' alijaribu kutoa jina na heshima anayostahili Mungu

αυτούς που δεν είναι θεοί αλλά κοινοί θνητοί. κάτι τέτοιο αποτελεί wale ambao si miungu, bali ni wanadamu wa kawaida; jambo kama hilo linafanya

μεγάλη ασέβεια. Εξαιτίας αυτής της ασέβειας τους υποχρέωσε η αλήθεια, ukosefu mkubwa wa heshima. Kwa sababu ya uovu huu ukweli uliwajibisha,

χωρίς τη θέλησή τους, να εκθέσουν τα πάθη των ψευτοθεών. Κι έτσι bila mapenzi yao, kufichua tamaa za miungu ya uwongo. Na hivyo

οι απόγονοί τους να διαβάζουν στα βιβλία τους τα πάθη των θεών και να wazao wao kusoma katika vitabu vyao tamaa za miungu na kwa

αποδείχνεται ότι δεν είναι θεοί. inageuka kuwa sio miungu.

Ποιά λοιπόν δικαιολογία ή απόδειξη για τη θεότητα αυτών θα είχαν Basi ni uhalali gani au uthibitisho gani kwa uungu wao wangukuwa nao

εκείνοι που είναι γεμάτοι από δεισιδαιμονίες; Απ' όσα είπαμε παραπάνω, waliojaa ushirikina? Kutoka kwa tuliyosema hapo juu,

αποδείχτηκε ότι οι θεοί είναι άνθρωποι, και μάλιστα γεμάτοι πάθη. ikawa kwamba miungu ni binadamu, na kamili ya tamaa wakati huo.

Ίσως όμως θα χρησιμοποιήσουν με καύχηση εκείνο το επιχείρημα, ότι Lakini labda watatumia kwa majigambo hoja hiyo, hiyo

οι δῆθεν θεοί ανακάλυψαν πράγματα χρήσιμα για τη ζωή των ανθρώπων, wale wanaoitwa miungu waligundua vitu muhimu kwa maisha ya watu,

και γι' αυτό τους λένε θεούς, διότι αποδείχτηκαν χρήσιμοι στους ανθρώπους. na kwa sababu hiyo wanaitwa miungu, kwa sababu walifaa kwa wanadamu.

Λένε ότι ο Δίας ανακάλυψε την τέχνη της πλαστικής, ο Wanasema kwamba Zeus aligundua sanaa ya plastiki, o

Ποσειδῶνας την κυβερνητική, ο Ἥφαιστος την κατεργασία του χαλκού, η Poseidon cybernetics, Hephaestus usindikaji wa shaba, na

Αθηνά την υφαντική, ο Απόλλων τη μουσική, η Ἄρτεμη το κυνήγι, η Ἥρα Athena mfumaji, Apollo muziki, Artemi mwindaji, Hera

τον καλλωπισμό, η Δήμητρα τη γεωργία και άλλοι θεοί άλλες τέχνες, όπως urembo, kilimo cha Demeter na miungu mingine sanaa zingine, kama vile

μας διηγούνται οι ιστορικοί. wanahistoria wanatuambia.

Αυτές όμως τις τέχνες και τις παρόμοιες επιστήμες έπρεπε οι άνθρωποι να Lakini

sanaa hizi na sayansi sawa wanaume walipaswa

τις αποδώσουν όχι μόνο στους (ψευτο)θεούς αλλά στην ανθρώπινη φύση. usiihusishe tu kwa miungu (ya uwongo) bali na maumbile ya mwanadamu.

Διότι αυτή εφευρίσκει τις τέχνες. Εξάλλου πολλοί θεωρούν την τέχνη Kwa sababu yeye ndiye mzulia sanaa. Baada ya yote, wengi wanaona kuwa ni sanaa

απομίμηση των ιδιοτήτων της ανθρώπινης φύσης. Αν λοιπόν έγιναν kuiga sifa za asili ya mwanadamu. Kwa hivyo ikiwa yalitokea

επιστήμονες, επειδή σπούδασαν τις τέχνες, δεν σημαίνει ότι πρέπει να τους wanasayansi, kwa sababu walisoma sanaa, haimaanishi kuwa lazima

θεωρούμε και θεούς, αφού είναι άνθρωποι. sisi pia tunazingatia miungu, kwa kuwa ni wanadamu.

Διότι δεν προήλθαν οι τέχνες από τους θεούς, αλλά στις τέχνες οι ίδιοι οι Kwa maana sanaa hazikutoka kwa miungu, bali katika sanaa zenyewe

άνθρωποι αντίγραψαν την φύση τους. Όντας λοιπόν άνθρωποι με φυσική watu waliiga asili yao. Kwa hivyo kuwa watu wenye fizikia

την ικανότητα να μάθουν, όπως και το είπαμε, δεν είναι παράδοξο που uwezo wa kujifunza, kama tulivyosema, sio kitendawili hicho

επινόησαν τις τέχνες· διότι με το νου τους μελέτησαν τη δική τους φύση walivumbua sanaa, kwani kwa akili zao walisoma asili yao wenyewe

και απ' αυτήν προήλθαν οι γνώσεις. na kutoka kwake maarifa yakatoka.

Κι αν ισχυρίζονται ότι πρέπει να τους αναγορεύσουμε θεούς, επειδή Na kama wakidai kwamba tuwatangaze kuwa miungu, kwa sababu

ανακάλυψαν τις τέχνες, τότε είναι καιρός να ονομάσουμε θεούς και τους aligundua sanaa, basi ni wakati wa kuwaita miungu pia

εφευρέτες των άλλων τεχνών, για τον ίδιο λόγο που και οι πρώτοι ονομάστηκαν. wavumbuzi wa sanaa zingine, kwa sababu ile ile ambayo ya kwanza iliitwa.

Για παράδειγμα, είναι κι άλλοι τέτοιοι εφευρέτες. Οι Φοίνικες ανακάλυψαν Kwa mfano, kuna wavumbuzi wengine kama hao. Wafoinike waligundua

το αλφάβητο, ο Όμηρος την ηρωϊκή ποίηση, ο Ζήνων ο Ελεάτης τη alfabeti, Homer ushairi wa kishujaa, Zeno the Eleatic the

διαλεκτική, ο Συρακούσιος Κόραξ τη ρητορική τέχνη· ο Αρισταίος τη dialectics, Koraksi ya Syracusian sanaa ya balagha; Aristaeus the

μελισσοκομία, ο Τριπτόλεμος την καλλιέργεια των σιτηρών· ο Σπαρτιάτης ufugaji nyuki, Triptolemus kilimo cha nafaka; Spartan

Λυκούργος και ο Αθηναίος Σόλων τη νομοθεσία· ο Παλαμήδης εφεύρεσε Lycurgus na Athene Solon sheria; Palamedes aligundua

το συντακτικό και την αριθμητική. Και άλλοι πολλοί ανακάλυψαν πολλά sintaksia na hesabu. Na wengine wengi waligundua mengi

και διάφορα χρήσιμα για το βίο των ανθρώπων, όπως μας τα διηγούνται na mambo

mbalimbali yenye manufaa kwa maisha ya watu, kama wanavyotuambia

οι ιστορικοί. wanahistoria.

Αν λοιπόν η εφεύρεση των επιστημών φτιάχνει τους θεούς και τη λατρεία Kwa hivyo ikiwa uvumbuzi wa sayansi hufanya miungu na ibada

τους, υποχρεωτικά πρέπει και όσοι έγιναν κατόπιν εφευρέτες, να yao, wale ambao baadaye wakawa wavumbuzi lazima pia

θεωρούνται κι αυτοί θεοί. pia wanachukuliwa kuwa miungu.

Αν όμως αυτούς δεν τους αξιώνουν ως θεούς Lakini ikiwa hawakudai kuwa ni miungu

αλλά τους κατατάσσουν στην κατηγορία των ανθρώπων, τότε κατ' lakini wanawaweka katika kundi la watu, kisha kwa mujibu wa

ακολουθία πρέπει ο Δίας, η Ήρα και οι λοιποί να μὴν καλούνται θεοί· να kwa hivyo, Zeus, Hera na wengine hawapaswi kuitwa miungu; hapana

θεωρείται ότι κι αυτοί υπήρξαν άνθρωποι. Ακόμη περισσότερο διότι δεν inachukuliwa kuwa wao pia walikuwa wanadamu. Hata zaidi kwa sababu haifanyi hivyo

ήταν σεμνοί, όπως το δείχνουν και τα αγάλματά τους· αποδεικνύουν ότι walikuwa na kiasi, kama sanamu zao zinavyoonyesha; wanathibitisha hilo

τίποτε άλλο δεν ήταν παρά μόνον άνθρωποι. hawakuwa ila wanaume tu.

Διότι, με τη γλυπτική, ποιά άλλη μορφή δίνουν στους (ψευτο)θεούς παρά Kwa sababu, kwa mchongo, ni sura gani nyingine wanayoitoa miungu (ya uwongo) lakini

ανδρών ή γυναικών; Και ακόμη δίνουν μορφές κατώτερων όντων που δεν wanaume au wanawake? Na bado wanatoa maumbo ya viumbe duni ambao hawana

έχουν φύση λογική, όπως κάθε είδους πτηνά, ήμερα και άγρια τετράποδα, wana asili ya akili, kama kila aina ya ndege, kufuga na wanyama wa porini,

ερπετά, όσα περιέχει η γη, η θάλασσα και κάθε είδους νερά. viumbe vitambaavyo, vyote vilivyomo duniani, baharini na kila aina ya maji.

Διότι οι άνθρωποι έπεσαν στον παραλογισμό των παθών και των ηδονών· Kwa maana watu walianguka katika uruuzi wa tamaa na anasa;

δεν σκέπτονταν τίποτε άλλο παρά ηδονές και σαρκικές επιθυμίες. Με το hawakufikiria chochote ila raha na matamania ya kimwili. Pamoja na

νου λοιπόν στραμμένο σ' αυτά τα παράλογα, αναπαράστησαν το θείο με kwa hiyo akili ikageukia uruuzi huu, waliwakilisha uungu na

μη λογικές παραστάσεις σύμφωνα με τα πάθη τους, και έτσι με τα γλυπτά uwakilishi usio na mantiki kulingana na tamaa zao, na kadhalika na sanamu

παράστησαν πολλούς θεούς. waliwakilisha miungu mingi.

Έχουν λοιπόν ως θεούς παραστάσεις ζώων, ερπετών και πτηνών, όπως το Hivyo wana kama miungu uwakilishi wa wanyama, reptilia na ndege, kama vile

λέει ο θεός και αληθινός ερμηνευτής της Αγίας Γραφής: «Απατήθηκαν με asema mfasiri wa kimungu na wa kweli wa Biblia: "Nilidanganyika

με τις μάταιες σκέψεις τους και σκοτεινίασε η ανόητη καρδιά τους. kwa mawazo yao ya ubatili na mioyo yao yenye urumbavu imetiwa giza.

Ενώ ισχυρίζονταν πως είναι σοφοί, αποδείχθηκαν ανόητοι· προτίμησαν, Ingawa walijidai kuwa wenye hekima, walijifanya kuwa warumbavu; walipendelea,

αντί τη δόξα του αιώνιου Θεού, είδωλα εικόνες θνητών ανθρώπων και badala ya utukufu wa Mungu wa milele, sanamu katika mfano wa wanadamu wanaoweza kufa na

πτηνών, ζώων και ερπετών. Γι' αυτό επέτρεψε ο Θεός να πέσουν σε ndege, wanyama na wanyama watambaa. Ndio maana Mungu aliwaruhusu waanguke

ατιμωτικά πάθη». tamaa zisizo na heshima".

Αφού λοιπόν, όπως προείπαμε, πρώτα χτυπήθηκε η ψυχή τους με τις Tangu wakati huo, kama tulivyotabiri, roho zao zilipigwa kwanza na

παράλογες ηδονές, ύστερα ξέπεσαν σε τέτοιου είδους ειδωλολατρεία. Για anasa zisizo na maana, kisha wakaanguka katika aina hii ya ibada ya sanamu. Kwa

την πώση τους αυτή στην άρνηση του αληθινού Θεού, επέτρεψε Εκείνος kuanguka kwao katika kumkana Mungu wa kweli, aliruhusu

να κυλίνουν στα πάθη και ν' απεικονίζουν το Θεό Πατέρα του Κυρίου με kugaagaa katika tamaa na kumwonyesha Mungu Baba wa Bwana naye

παράλογα είδωλα. sanamu za kipuuzi.

Σχετικά μ' αυτά, οι θεωρούμενοι φιλόσοφοι και επιστήμονες από τους Kuhusu haya, wanafalsafa na wanasayansi wanaozingatiwa kutoka

ειδωλολάτρες, όταν τους κατηγορούν, δεν αρνούνται ότι οι δήθεν θεοί wapagani, wakishtakiwa, hawakatai kwamba wale wanaoitwa miungu

είναι μορφές ανθρώπων και κτηνών· κι όταν απολογούνται, λένε ότι έχουν ni maumbo ya watu na wanyama: na wakipewa udhuru husema kuwa wanayo

αυτά τα είδωλα, για να τους απαντά και παρουσιάζεται ο Θεός μέσω αυτών. sanamu hizi, ili mungu aweze kuzijibu na kujidhihirisha kupitia kwazo.

Διότι, δεν είναι δυνατό με άλλο τρόπο να γνωρίσουν τον άορατο Kwa maana haiwezekani kwa njia nyingine yoyote wao kujua asiyeonekana

Θεό παρά με τέτοια αγάλματα και λατρευτικές τελετές. mungu kuliko kwa sanamu kama hizo na sherehe za ibada.

Οι πιο φιλόσοφοι και βαθυστόχαστοι βέβαια απ' αυτούς ισχυρίζονται ότι Bila shaka, walio wengi wa kifalsafa na wa kina wao wanadai hivyo

παριστάνουν τους θεούς με τέτοια είδωλα, για να επικαλούνται μ' αυτά wanawakilisha miungu yenye sanamu hizo, ili kuziomba

την εμφάνιση αγγέλων και θείων δυνάμεων· έτσι με τις εμφανίσεις kuonekana kwa malaika na nguvu za kimungu, kadhalika na matukio

τους θα τους διδάξουν τη γνώση του Θεού. watawafundisha maarifa ya Mungu.

Λένε ότι τα είδωλα είναι για τους ανθρώπους σαν τα γράμματα που τα Wanasema kwamba

sanamu ni kama herufi kwa watu

διαβάζουν και μπορούν να κατανοήσουν το Θεό με τη βοήθεια αγγελικών wanasoma na wanaweza kumwelewa Mungu kwa msaada wa malaika

εμφανίσεων. Αυτά βέβαια εκείνοι με τέτοιους μύθους τα αξιολογούν. kuonekana. Bila shaka, wale walio na hadithi hizo huzitathmini.

Και βέβαια δεν θεολογούν· ευτυχώς, που δεν το κάνουν. Αν κανείς όμως Na bila shaka hawatei theolojia; kwa bahati nzuri, hawafanyi hivyo. Lakini kama mtu yeyote

εξετάσει με επιμέλεια τα λεγόμενά τους, θα διαπιστώσει ότι και αυτές οι kuyachunguza maneno yao kwa makini, atagundua kuwa haya pia

απόψεις είναι εξίσου ψευδείς με τις προηγούμενες. maoni ni ya uwongo kama yale yaliyotangulia.

Θα μπορούσε βέβαια να τους πει κάποιος την αλήθεια που θα τους κρίνει. Bila shaka, mtu fulani angeweza kuwaambia ukweli ambaye atawahukumu.

Πώς μ' αυτά τα είδωλα διακρίνεται και γνωρίζεται ο Θεός; Με ποιο από Je, Mungu anatofoautishwa na kujulikana je kupitia sanamu hizi? Na ipi kati ya

δύο; Με το υλικό κατασκευής τους ή με τη μορφή που εικονίζουν; An mbili; Na nyenzo zao za ujenzi au kwa fomu wanayoonyesha? Kama

γίνεται με το υλικό, τί χρειάζεται η μορφή; Και μήπως δεν εμφανιζόταν ni nini kinafanywa na nyenzo, ni haja gani ya fomu? Na labda hakutokea

ο Θεός με ασχημάτιστη την ύλη, πριν από τη δημιουργία των ειδώλων; Mungu aliumba jambo kabla ya kuumba sanamu?

Μάταια αυτοί περιβάλλουν τους ναούς με τείχη, κλείνοντας μέσα τους μια Kwa bure huzunguka mahekalu na kuta, kufunga ndani yao a

πέτρα ή ένα κομμάτι ξύλου ή χρυσού, εφόσον όλη η γη είναι γεμάτη από jiwe au kipande cha mti au dhahabu, kwa kuwa dunia yote imejaa

τέτοιου είδους υλικά. nyenzo hizo.

Εάν πάλι η μορφή που εικονίζεται στα είδωλα γίνεται αιτία της εμφάνισης Ikiwa tena fomu iliyoonyeshwa kwenye sanamu inakuwa sababu ya kuonekana

του Θεού, τί χρειάζεται η ύλη του χρυσού και των άλλων υλικών; ya Mungu, ni hitaji gani la dhahabu na vifaa vingine?

Και δεν εμφανίζεται καλύτερα ο Θεός με τα ίδια τα φυσικά ζώα, τα οποία Na Mungu haonekani bora na wanyama wa asili wenyewe, ambao

εικονίζοντα στα αγάλματα; Διότι με τον τρόπο αυτό θα σχηματιζόταν iliyoonyeshwa kwenye sanamu? Kwa sababu kwa njia hii ingeundwa

καλύτερη η αντίληψη για το Θεό, αν εμφανιζόταν καθεαυτός με έμψυχα mtazamo wa Mungu ungekuwa bora ikiwa angejidhihirisha mwenyewe na roho

ζώα, λογικά ή μη, και όχι με άψυχα και ακίνητα, τα οποία συνιστούν wanyama, wenye busara au la, na sio na wasio na uhai na wasiohamishika, ambao wanaunda

μεγάλη ασέβεια. ukosefu mkubwa wa heshima.

Ενώ σιχαίνονται και αποστρέφονται τα φυσικά ζώα, είτε είναι τετράποδα Ingawa wanachukia na kuchukia wanyama wa asili, wawe wa miguu minne

είτε πτηνά και ερπετά, εξαιτίας της αγριότητας και ακαθαρσίας τους, ama ndege na vitambaavyo, kwa sababu ya nyika na uchafu wao;

παρ' όλ' αυτά αποτυπώνουν τις μορφές τους σε πέτρες, ξύλα και χρυσό και walakini wanaweka sura zao kwenye mawe, miti na dhahabu na

τα θεοποιούν. Το σωστό βέβαια θα ήταν να θεοποιούν τα ίδια τα ζώα και wanawafanya kuwa miungu. Jambo sahihi bila shaka lingekuwa ni kuwaabudu wanyama wenyewe na

όχι να λατρεύουν τα είδωλά τους. wasiabudu sanamu zao.

Ίσως, κανένα από τα δύο, ούτε η μορφή ούτε το υλικό κατασκευής να Penguin, wala, wala fomu wala nyenzo za ujenzi

είναι αιτία της παρουσίας του Θεού. Μόνο η επιστημονική τέχνη καλεί το ni sababu ya uwepo wa Mungu. Sanaa ya kisayansi pekee ndiyo inayoitaka

Θεό να εμφανιστεί, επειδή αυτή μιμείται τη φύση. Αν όμως πάλι, εξαιτίας Mungu kuonekana, kwa sababu yeye huiga asili. Lakini ikiwa tena, kwa sababu ya

της επιστήμης εμφανίζεται ο Θεός στα αγάλματα, τότε τί χρειαζόμαστε την ya sayansi Mungu anaonekana katika sanamu, basi kwa nini tunaihitaji

ύλη, αφού έχουμε την επιστήμη; jambo, kwani tuna sayansi?

ν τέλος παρουσιάζεται ο Θεός εξαιτίας Hatimaye, Mungu anaonekana kwa sababu yake

της τέχνης, και για το λόγο αυτό προσκυνούνται τα γλυπτά ως θεοί, τότε ya sanaa, na kwa sababu hii sanamu zinaabudiwa kama miungu, basi

θα έπρεπε οι άνθρωποι που δημιουργούν την τέχνη, να προσκυνούνται και lazima watu wanaounda sanaa, waabudu na

να λατρεύονται, αφού και λογική έχουν και την επιστήμη κατέχουν. kuabudiwa, kwa vile wana mantiki na sayansi.

Όσον αφορά τη δεύτερη και σπουδαιότερη δικαιολογία τους, θα μπορούσε Kuhusu uhalali wao wa pili na muhimu zaidi, inaweza

κανείς να πει τα εξής: αν, ειδωλολάτρες, έχετε κατασκευάσει τα είδωλα όχι Mtu asiseme hivi; ikiwa ninyi waabudu sanamu, hamkufanya sanamu

για να εμφανιστεί ο Θεός αλλά να παρουσιαστούν σ' αυτά άγγελοι, ili Mungu aonekane ila malaika waonekane ndani yao.

για ποιό λόγο αποδίδετε μεγαλύτερη αξία στα αγάλματα με τα οποία mbona unaweka thamani zaidi kwa sanamu zipi

επικαλείστε τις δυνάμεις, παρά σ' αυτές τις ίδιες τις δυνάμεις που επικαλείστε; unaomba mamla, bada la ya mamla yenyewe unayoomba?

Όπως ισχυρίζεστε, φτιάχνετε αγάλματα για να γνωρίσετε το Θεό· δίδετε Kama unavyodai, unatengeneza sanamu za kumjua Mungu; unafundisha

το όνομα και την τιμή του ίδιου του Θεού σ' αυτά τα αγάλματα και έτσι jina na

heshima ya Mungu mwenyewe katika sanamu hizi na kadhalika

καταντάτε σε μεγάλη ασέβεια. Ενώ ομολογείτε ότι η δύναμη του Θεού umekosa heshima sana. Huku akikiri kwamba uweza wa Mungu

ξεπερνά την αδυναμία των αγαλμάτων, δεν τολμάτε να επικαλεστείτε το inashinda udhaifu wa sanamu, huthubutu kuiomba

Θεό διά μέσου αυτών, αλλά επικαλείστε τις ασθενέστερες δυνάμεις. Mungu kupitia kwao, bali waite wale walio dhaifu.

Και παρ' όλ' αυτά, παραβλέπετε και αυτές τις δυνάμεις και δώσατε το Na bado, unapuuza nguvu hizi na kuziacha

όνομα του Θεού, του οποίου φοβείστε την παρουσία, σε πέτρες και ξύλα. jina la Mungu, ambaye unaogopa uwepo wake, katika mawe na miti.

Τα ονομάζετε αυτά θεούς, αντί για πέτρες και αντικείμενα της τέχνης των Unawaita miungu hawa, badala ya mawe na vitu vya sanaa yao

ανθρώπων, και μάλιστα τα προσκυνείτε. watu, na hata mnawaabudu.

Κι αν αυτά τα είδωλα, όπως ψευδώς το λέτε, σας χρησιμεύουν σαν Na ikiwa sanamu hizi, kama msemavyo kwa uwongo, zinawatumikia ninyi

γράμματα, για ν' ανεβείτε στο Θεό, δεν είναι σωστό να προτιμάτε τα barua, ili kupaa kwa Mungu, si sawa kuzipendelea

σύμβολα από το συμβολιζόμενο. Διότι, αν κανείς γράψει το όνομα του alama kutoka kwa ishara. Kwa maana mtu akiandika jina lake

βασιλιά, δεν κινδυνεύει λιγότερο αν προτιμήσει το γράμμα από το βασιλιά. mfalme, yuko katika hatari zaidi ikiwa anapendelea barua kwa mfalme;

θα τιμωρηθεί με θάνατο, ενώ το γράμμα τυπώνεται με την επιστήμη της ataadhibiwa kwa kifo, huku barua ikichapishwa pamoja na sayansi yake

γραφής. kuandika.

Έτσι και σεις, αν έχετε υγιή το νου σας, δεν θα αποδίδετε το τόσο μεγάλο Vinvyo hivyo na ninyi, ikiwa mna akili timamu, hamngeona kuwa ni kubwa hivyo

γνώρισμα της θεότητας στην ύλη· ούτε θα προτιμούσατε περισσότερο το sifa ya uungu katika maada, wala nyinyi hamupendelei

γλυπτό από τον γλύπτη άνθρωπο που το κατασκεύασε. Διότι, αν τα iliyochongwa na mchongaji aliyeitengeneza. Kwa sababu ikiwa

γράμματα δηλώνουν την παρουσία του Θεού, εξαιτίας αυτού, επειδή herufi zinaashiria uwepo wa Mungu, kwa sababu yake, kwa sababu

παριστάνουν το Θεό, αξίζει να θεοποιηθούν. Πολύ περισσότερο όμως wanajifanya kuwa Mungu, wanastahili kufanywa miungu. Lakini mengi zaidi

αξίζει να θεοποιηθεί ο τεχνίτης που τα σμίλευσε και χάραξε, διότι είναι fundi aliyezichonga na kuzichonga anastahili kuwa mungu, kwa sababu ndiye

πιο ισχυρός και πιο κοντά στο Θεό από εκείνους· καθόσον και τα nguvu na karibu zaidi na Mungu kuliko wao; tangu

αγάλματα τα πελέκησε και τα μορφοποίησε ο τεχνίτης σύμφωνα με την sanamu zilichongwa na kutengenezwa na fundi kulingana na

καλαισθησία του. umaridadi wake.

Αν λοιπόν τα είδωλα είναι άξια θαυμασμού, πολύ περισσότερο θαυμασμό Kwa hiyo, ikiwa sanamu zinastahili kusifiwa, basi zaidi sana

αξίζει ο τεχνίτης που τα χάραξε λόγω της τέχνης και της ιδιοφυΐας του. thamani ya fundi aliyezichonga kwa sababu ya sanaa na kipaji chake.

Επομένως, αν γι' αυτό δεν αξίζει να θεωρούνται θεοί, πάλι θα τους Kwa hiyo, ikiwa kwa sababu hii hawastahili kuchukuliwa kuwa miungu, bado watastahili

ρωτούσε κανείς για την παραφροσύνη των ειδώλων, ζητώντας να μάθει mmoja aliuliza juu ya ukichaa wa masanamu, akitaka kujua

απ' αυτούς για ποιο λόγο δόθηκε σ' αυτά μια τέτοια μορφή. wao kwa sababu gani fomu hiyo ilitolewa kwao.

Αν όμως ο Θεός απεικονίζεται μόνον με μορφή ανθρώπου, τότε γιατί Lakini ikiwa Mungu anachorwa tu katika umbo la mwanadamu, basi kwa nini?

τον παριστάνουν με μορφή αλόγων ζώων; Αν πάλι η εικόνα του είναι wanamwakilisha katika umbo la farasi wa wanyama? Ikiwa sura yake ni tena

ζωόμορφη, τότε γιατί τον παριστάνουν με μορφή λογικών όντων; Και αν umbo la mnyama, basi kwa nini wanamwakilisha kwa namna ya viumbe wenye akili timamu? Kama

πάλι και τα δύο είναι σωστά και απεικονίζουν το Θεό και με τους δύο tena zote mbili ni sahihi na zinaonyesha Mungu na zote mbili

τύπους μορφής, διότι είναι και ζωόμορφος και ανθρωπόμορφος, τότε γιατί aina za fomu, kwa sababu ni kama wanyama na anthropomorphic, basi kwa nini

ξεχωρίζουν αυτά που συνδέονται και διακρίνουν το άγαλμα του ζώου kutofautisha wale waliounganishwa na kutofautisha sanamu ya mnyama

απ' αυτό του ανθρώπου; Γιατί δεν φτιάχνουν το Θεό και με τις δύο μορφές kuliko ya mwanadamu? Kwa nini wasimfanyie Mungu kwa namna zote mbili

όπως είναι τα μυθικά πλάσματα Σκύλλα και Χάρυβδις, ο Ιπποκένταυρος kama vile viumbe vya kizushi Scylla na Charybdis, Hippocentaur

και ο σκυλοκέφαλος Άννουβις των Αιγυπτίων; Θα έπρεπε ή να έχουν έτσι na Annunis mwenye kichwa cha mbwa wa Wamisri? Wanapaswa au wanapaswa kuwa nayo

δύο μορφές ή να έχουν μόνο μία μορφή και να μη φτιάχνουν άλλη που θα fomu mbili au kuwa na fomu moja tu na si kufanya nyingine kwamba mapenzi

είναι σε αντίθετη της άλλης. ni kinyume na nyingine.

Εάν πάλι η μορφή των θεών είναι αρσενικού γένους, γιατί τους αποδίδουν Ikiwa tena sura ya miungu ni ya jinsia ya kiume, kwa nini inahusishwa nao

και θηλυκή μορφή; Αν όμως είναι θηλυκού γένους, γιατί τους παριστάνουν na umbo la kike? Lakini ikiwa ni wanawake, kwa nini wanawakilishwa?

με αρσενική μορφή λέγοντας ψέμματα; Κι αν τέλος έχουν δύο γένη, θα kwa umbo la kiume uongo? Na wakiishia kuwa na vizazi viwili, watakuwa

έπρεπε να μη τα χωρίζουν, αλλά να τα εικονίζουν μαζί· να είναι σαν τους hawakupaswa kuwatenganisha, bali kuwaonyesha pamoja, kuwa kama wao

λεγόμενους ερμαφρόδιτους. Έτσι, η δεισιδαιμονία τους θα δίνει αφορμή wanaoitwa hermaphrodites. Hivyo, ushirikina wao utazua

στους θεατές των ειδώλων όχι μόνο για ασέβεια και κακολογία αλλά και kwa watazamaji wa sanamu si tu kwa ajili ya uonu na uonu, bali pia

για γέλια. kwa vicheko.

Γενικά, αν θεωρούν το θείο με μορφή σωματική, ώστε να επινοούν και να kwa ujumla, ikiwa wanazingatia uungu katika umbo la kimwili, ili waweze kuvumbua na kufanya

φαντάζονται ότι έχει κοιλιά, χέρια, πόδια, αυχένα, στήθη και τα υπόλοιπα wanafikiri ina tumbo, mikono, miguu, shingo, matiti na vingine

μέλη του σώματος για αναπαραγωγή, πρόσεξε σε πόση ασέβεια και αθεΐα viungo vya mwili kwa ajili ya uzazi, tafakarini ni kiasi gani cha uasi na kutomcha Mungu

κατέπεσε ο νους τους, ώστε τέτοια να σκέφτονται για το Θεό! acha akili zao zizame, ili wamwazie Mungu hivi!

Διότι ακολουθούν οπωσδήποτε και τα υπόλοιπα πάθη του σώματος, Maana tamaa zilizobaki za mwili hakika hufuata.

δηλαδή να τέμνεται, να διαιρείται και ολοκληρωτικά να καταστρέφεται. yaani kukatwa, kugawanywa na kuharibiwa kabisa.

Αυτά όμως και τα παρόμοιά τους δεν χαρακτηρίζουν το Θεό, αλλά τα Hata hivyo, hizi na mifano yao haimtambui Mungu, bali ni

γήινα σώματα. Διότι ο Θεός είναι και ασώματος και άφθαρτος και miili ya duniani. Kwa maana Mungu si wa mwili na hawezi kuharibika na

αθάνατος· δεν χρειάζεται τίποτε απ' αυτά σέ καμιά περίπτωση. Ενώ αυτά isiyoweza kufa; hakuna hata moja kati ya hizi inayohitajika kwa hali yoyote. Wakati haya

είναι φθαρτά και μορφές σωμάτων και έχουν ανάγκη φροντίδας, όπως το zinaharibika na ni maumbo ya miili na zinahitaji matunzo, kama vile

είπαμε προηγουμένως. Πολλές φορές βλέπουμε να επισκευάζονται όσοι tulisema hapo awali. Mara nyingi tunaona zile zinazotengenezwa

πάλιωσαν και όσους εξαφάνισε ο χρόνος, η βροχή ή κάτι άλλο από τα ζώα pia waliwarudisha wale waliotoweka kwa wakati, mvua au kitu kingine isipokuwa wanyama

της γης· αυτοί ξαναφτιάχνονται. ya dunia; yamefanywa tena.

Θα μπορούσε κάποιος να τους κατηγορήσει για την παραφροσύνη τους Mtu anaweza kuwalaumu kwa wendawazimu wao

και στα εξής: Ονομάζουν θεούς αυτούς που οι ίδιοι δημιούργησαν. Ζητούν na katika yafuatayo: Wanawaita wale ambao wao wenyewe wamewaumba kuwa ni miungu. Wanauliza

την λύτρωση απ' αυτούς που οι ίδιοι με τις τέχνες τους συντήρησαν, για ukombozi wa

wale ambao wao wenyewe kwa sanaa zao walihifadhi, kwa

να μην καταστραφούν. Ζητούν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους αυτοί si kuharibiwa. Wanataka kukidhi mahitaji yao wenyewe

που γνωρίζουν ότι έχουν ανάγκη τη δική τους φροντίδα (των ανθρώπων). ambao wanajua wanahitaji matunzo yao (ya watu).

Δεν ντρέπονται ν' αποκαλούν κύριους του ουρανού και της γης αυτούς Hawaoni haya kuwaita mabwana wa mbingu na nchi

που τους κλείνουν σε μικρά σπιτάκια (ειδωλολατρικοί ναοί). waliowafungia katika nyumba ndogo (mahekalu ya kipagani).

Για την αθεΐα τους μπορεί κανείς να πληροφορηθεί όχι μόνο απ' αυτά, Mtu anaweza kujifunza juu ya kutokuamini kwao Mungu sio tu kutoka kwao,

αλλά και από το ότι δεν συμφωνούν στην τιμή που αποδίδουν στα είδωλα. lakini pia kutokana na ukweli kwamba hawakubaliani juu ya heshima wanayotoa kwa sanamu.

Διότι αν είναι θεοί, όπως λένε και φιλοσοφούν γι' αυτούς, ποιόν απ' Kwa maana kama wao ni miungu, kama wanasema na falsafa juu yao, ni ipi ya

αυτούς να προτιμήσει κανείς και ποιούς να θεωρήσει σπουδαιότερους wale wa kupendelea na nani wa kuzingatia kuwa muhimu zaidi

ώστε ή να είναι σίγουρος ότι προσκυνεί το Θεό ή, όπως λένε, να μην ili ama awe na hakika kwamba anamwabudu Mungu au, kama wasemavyo, yeye sivyoy

αμφιβάλλει ότι στα είδωλα γνωρίζει το Θεό; Διότι δεν αναγνωρίζουν όλοι ana shaka kwamba katika sanamu anamjua Mungu? Kwa sababu sio kila mtu anatambua

τους ίδιους θεούς. Όσα περισσότερα έθνη υπάρχουν, τόσοι και θεοί miungu hiyo hiyo. Mataifa yanapoongezeka ndivyo miungu inavyoongezeka

επινοούνται. Σε πολλές περιπτώσεις οι κάτοικοι μιας χώρας ή πόλης zimevumbuliwa. Katika hali nyingi wenyeji wa nchi au jiji

διαφωνούν μεταξύ τους για την λατρευτική τιμή προς τα είδωλα. wanahitilafiana wao kwa wao kuhusu kuabudu masanamu.

Οι Φοίνικες δεν γνωρίζουν τους θεούς των Αιγυπτίων, ούτε οι Αιγύπτιοι Wafoinike hawajui miungu ya Wamisri, na Wamisri pia hawajui

προσκυνούν τα ίδια είδωλα με τους Φοίνικες. Οι Σκύθες δεν δέχονται τους wanaabudu sanamu sawa na Wafoinike. Waskiti hawakubali

θεούς των Περσών ούτε οι Πέρσες των Σύρων. Οι Πελασγοί πάλι miungu ya Waajemi wala Waajemi wa Washami. Pelasgians tena

κατηγορούν τους θεούς της Θράκης. Οι Θράκες παρόμοια δεν γνωρίζουν wanaishutumu miungu ya Thrace. Thracians vile vile hawajui

τους θεούς των Θηβαίων. Οι Ινδοί στρέφονται εναντίον των Αράβων, miungu ya Thebans. Wahindi wanageuka dhidi ya Waarabu,

οι Άραβες εναντίον των Αιθίοπων και οι Αιθίοπες εναντίον όλων αυτών, Waarabu dhidi ya Waethiopia na Waethiopia dhidi yao wote,

σχετικά με την προσκύνηση των ειδώλων. Οι Σύροι δεν τιμούν τους ίδιους kuhusu kuabudu masanamu. Washami hawawaheshimu

θεούς με τους Κίλικες. Οι Καπαδόκες έχουν διαφορετικούς θεούς. οι miungu pamoja na wakilisia. Wakapadokia wana miungu tofauti;

Βιθυνοί επινόησαν άλλους και οι Αρμένιοι άλλους για τον εαυτό τους. Wabithini walijitengenezea wengine na Waarmenia wengine.

Και τί μου χρειάζονται πολλά παραδείγματα; Οι κάτοικοι της ξηράς έχουν Na kwa nini ninahitaji mifano mingi? Wakazi wa ardhi wana

διαφορετικούς θεούς από τους νησιώτες, και το αντίστροφο. Γενικά, κάθε miungu tofauti na watu wa kisiwani, na kinyume chake. Kwa ujumla, kila

πόλη και χωριό αγνοούν τους θεούς των γειτόνων και προσκυνούν τους mji na kijiji hupwiza miungu ya majirani zao na kuwabudu

δικούς τους. διότι τους θεωρούν ανώτερους. wao wenyewe; kwa sababu wanawaona kuwa bora.

Δεν χρειάζεται καθόλου ν' αναφέρουμε τη μιαρή λατρεία των Αιγυπτίων. Ni vigumu sana kutaja ibada ya pekee ya Wamisri;

όλοι βλέπουν ξεκάθαρα ότι οι πόλεις έχουν μεταξύ τους εχθρική την kila mtu anaona wazi kwamba miji ina uadui kwa kila mmoja

θρησκεία. Οι μεταξύ τους γείτονες φροντίζουν να προσκυνούν εχθρικούς dini. Majirani kati yao wenyewe wanajali kuabudu maadui

θεούς. Τον κροκόδειλο, για παράδειγμα, κάποιος τον προσκυνούν ως θεό, miungu. Mamba, kwa mfano, anaabudiwa na wengine kama mungu,

άλλοι όμως τον θεωρούν βδέλυγμα. lakini wengine humwona kuwa chukizo.

Τό ίδιο και το λιοντάρι, ορισμένοι το Vivyo hivyo na simba, wengine

λατρεύουν ως θεό. οι γείτονές τους όμως, όχι μόνο το λατρεύουν, αλλά, wanaabudu kama mungu; lakini jirani zao sio tu wanamwabudu, lakini,

όπου το συναντήσουν, το σκοτώνουν κιόλας ως άγριο θηρίο. Παρόμοια porote wanapokutana naye, wanamua kama mnyama-mwitu. Sawa

και το ψάρι που άλλοι το θεωρούν θεό, άλλοι όμως το καταναλώνουν ως na samaki ambao wengine huwaona kuwa mungu, lakini wengine hula kama

τροφή. chakula.

Για όλες αυτές τις διαφορές συμβαίνουν και οι μεταξύ τους πόλεμοι, οι Kwa tofauti hizi zote pia kuna vita kati yao, the

επαναστάσεις, οι φόνοι και οι εμπαθείς ηδονές. Και το πιο παράδοξο, mapinduzi, mauaji na starehe za mapenzi. Na cha kushangaza zaidi,

όπως διηγούνται οι ιστορικοί, οι Πελασγοί πήραν τα ονόματα των θεών kama wanahistoria wanavyosema, Wapelasgi walichukua majina ya miungu

των Αιγυπτίων και, χωρίς να γνωρίζουν τους θεούς αυτούς, προσκυνούν ya Wamisri na, bila kujua miungu hiyo, wanaabudu

με τα ίδια ονόματα άλλους θεούς! Η ειδωλολατρεία των διαφόρων εθνών kwa majina yale yale miungu mingine! Ibada ya sanamu ya mataifa mbalimbali

διαφέρει από λαό σε λαό, και δεν έχουν όλοι ακριβώς την ίδια πίστη και inatofautiana kutoka kwa watu hadi watu, na sio kila mtu ana imani sawa na

θρησκεία. dini.

Δικαιολογημένα έπαθαν κάτι τέτοιο. Διότι λησμόνησαν τη γνώση του ενός Walikuwa hivyo kwa haki. Kwa sababu wamesahau elimu ya yule

και μοναδικού Θεού· έτσι έπεσαν σε πολλές δεισιδαιμονίες. Αρνήθηκαν na Mungu mmoja, hivyo walianuka katika ushirikina mwingi. Walikataa

τον αληθινό Υιό του Θεού Πατέρα, τον Σωτήρα όλων Ιησού Χριστό, με Mwana wa kweli wa Mungu Baba, Mwokozi wa Yesu Kristo wote, pamoja na

αποτέλεσμα ο νους τους να ξεφεύγει σε πολλά μάταια. Συμβαίνει όπως μ' matokeo yake akili zao hueruka mambo mengi ya ubatili. hutokea kama mimi

αυτούς που κρύβονται από τον ήλιο και γυρνούν σε σκοτεινά καταγώγια· wale wanaojificha kutoka kwa jua na kugeuka kwenye makao ya giza;

περιπλανούνται σε πολλούς δρόμους, δεν βλέπουν τους διαβάτες που wanatangatanga katika mitaa mingi, hawaoni warita njia nani

συναντούν και φαντάζονται τους απόντες ως παρόντες· «ενώ φαίνεται ότι wanakutana na kufikiria hawapo kama waliopo; "wakati inaonekana hivyo

βλέπουν, στην πραγματικότητα δεν βλέπουν». Τό ίδιο, και όσοι wanaona, kwa kweli hawaoni." Sawa, na wale

αρνήθηκαν τον αληθινό Θεό και σκοτίσθηκε η ψυχή τους, πλάθουν walimkana Mungu wa kweli na nafsi zao zikatiwa giza, wakaumbwa

ανύπαρκτους θεούς, όπως οι μεθυσμένοι και οι τυφλοί. miungu isiyokuwepo, kama vile walevi na virofu.

Όλα αυτά δεν αποτελούν μικρή απόδειξη της πραγματικής αθεΐας τους. Haya yote si uthibitisho mdogo wa kutokuamini kwao kwa kweli.

Σε κάθε πόλη και χώρα έχουν πολλούς και διαφορετικούς θεούς που ο ένας Katika kila mji na nchi wana miungu mingi tofauti καταργεί τον άλλον και όλοι αλληλοκαταργούνται. Επίσης, εκείνοι που inafuta nyingine na wote wanafutana. Pia, wale ambao από ορισμένους θεωρούνται ως θεοί, από τους άλλους προσφέρονται na wengine huchukuliwa kuwa miungu, na wengine hutolewa σπονδή και θυσία σε άλλους δήθεν θεούς. Και το αντίστροφο: οι θυσίες sadaka na sadaka kwa wanaoitwa miungu wengine. Na kinyume chake: dhabihu των άλλων θεωρούνται θεοί από τους άλλους. wengine wanachukuliwa kuwa miungu na wengine. Για παράδειγμα, οι Αιγύπτιοι σέβονται ως θεό το βόδι και τον Άπι, που Kwa mfano, Wamisri wanaheshimu ng'ombe na Ap kama mungu, ambaye είναι μοσχάρι· αυτά όμως οι άλλοι τα προσφέρουν θυσία στο Δία. Κι αν ni ndama: lakini hawa wengine wanatoa sadaka kwa Zeus. Na kama ακόμη δεν θυσιάζουν τα ίδια ζώα αλλά παρόμοια, πιστεύουν ότι τα ίδια hata hivyo hawatoi dhabihu wanyama wale wale lakini wanaofanana, wanaamini kuwa ni sawa

προσφέρουν. Οι Λίβυοι το πρόβατο που το ονομάζουν Άμμωνα, το έχουν wanatoa Walibya wana kondoo wanaowaita Amoni θεό· αυτό όμως πολλοί άλλοι το θυσιάζουν ως σφάγιο. Οι Ινδοί λατρεύουν mungu; lakini hawa wengine wengi wanatoa sadaka kama mizoga. Wahindi wanapenda το Διόνυσο αποκαλώντας τον συμβολικά "κρασί". Τό κρασί όμως αυτό οι Dionysus, akimwita kwa mfano "divai". Lakini mvinyo hii άλλοι το χύνουν ως σπονδή.

wengine huimwaga kama sadaka.

Άλλοι τιμούν και αναγορεύουν ως θεότητες τα ποτάμια και τις βρύσες· οι Wengine huheshimu na kutangaza kuwa miungu mito na chemchemi;

Αιγύπτιοι ιδιαίτερα τιμούν το νερό. Κι όμως άλλοι, ακόμη και οι ίδιοι οι Wamisri hasa huheshimu maji. Na bado wengine, hata wao wenyewe

Αιγύπτιοι που λατρεύουν το νερό, καθαρίζουν τις ακαθαρσίες των άλλων Wamisri wanaoabudu maji, husafisha uchafu wa wengine

και του εαυτού τους με το νερό, το οποίο μετά τη χρήση το χύνουν με αηδία. na

wao wenyewe na maji, ambayo baada ya matumizi wanayatura kwa kuchukia.

Σχεδόν όλα τα είδωλα των Αιγυπτίων προσφέρονται ως θυσία

Takriban sanamu zote za Wamisri zilitolewa kama dhabihu

στους θεούς των άλλων λαών. Έτσι, οι άλλοι τους κοροϊδεύουν διότι

kwa miungu ya watu wengine. Kwa hiyo wengine huwadhihaki kwa sababu

λατρεύουν ως θεούς αυτούς που δεν είναι θεοί· αλλά, και αυτοί

wanaabudu kama miungu wale ambao si miungu, lakini, hata wao

απεχθάνονται και προσφέρουν θυσία όσα οι άλλοι πιστεύουν ως θεούς.

wanachukia na kutoa dhabihu kile ambacho wengine wanaamini kuwa miungu.

Ορισμένοι μάλιστα έφτασαν σε τόση ασέβεια και παραφροσύνη ώστε να

Wengine hata walifikia uovu na wazimu kiasi kwamba

σφάζουν ακόμη και ανθρώπους, με τους οποίους έχουν την ίδια φύση και

hata wanachinja wanaume, ambao wana asili moja na

μορφή, και να τους προσφέρουν θυσία στους ψευτοθεούς τους. Και δεν na

kuwatolea dhabihu kwa miungu yao ya uongo. Na sio

βλέπουν οι κακορίζικοι ότι τα σφαγιαζόμενα θύματα αποτελούν τα

watenda maovu wanaona kuwa waliochinjwa ndio

πρότυπα των ειδώλων των θεών που έφτιαξαν και προσκυνούν· και σ'

mifano ya sanamu za miungu waliyoifanya na kuibabudu; na ndani

αυτά προσφέρουν θυσία τους ανθρώπους. Σχεδόν θυσιάζουν τα όμοια στα

wanatoa dhabihu za kibinadamu. Wanakaribia kutoa sadaka kama hiyo

όμοια ή μάλλον τα ανώτερα στα κατώτερα· διότι θυσιάζουν τα έμψυχα

sawa, au tuseme, aliye mkuu kwa aliye duni, kwa maana wanatoa dhabihu walio hai

στα άψυχα και προσφέρουν τα λογικά στα άλογα και ακίνητα.

kwa wasio na uhai na kutoa busara kwa farasi na zisizohamishika.

Οι Σκύθες, για παράδειγμα, που λέγονται Ταύρειοι, θυσιάζουν στη θεά

Kwa kielelezo, Waskiti wanaoitwa Wataurei, wanatoa dhabihu kwa mungu huyo mke

τους που ονομάζεται Παρθένος τους ναυαγούς και όσους Έλληνες

wale walioitwa Parthenos, castaways na wale Wagiriki

συλλαμβάνουν. Δείχνουν πολλή μεγάλη ασέβεια σε συνανθρώπους τους

kukamatwa. Wanaonyesha dharau kubwa sana kwa wanadamu wenzao

και φανερώνουν έτσι την ωμότητα των θεών τους. Διότι, αυτούς που η na

hivyo kufichua ukatili wa miungu yao. Kwa sababu, wale ambao

θεία Πρόνοια έσωσε από κινδύνους της θάλασσας, οι ίδιοι τους

Maongozi ya kimungu yaliyookolewa kutokana na hatari za bahari, zao wenyewe

κατακρεουργούν και γίνονται εχθροί της θείας Πρόνοιας· με την

wanaharibu na kuwa maadui wa Maongozi ya Mungu;

απάνθρωπη συμπεριφορά τους εξαλείφουν την σωτηρία της Πρόνοιας

tabia zao zisizo za kibinadamu huondoa wokovu wa Providence

στους ναυαγούς.

kwa meli iliyovunjika.

Άλλοι πάλι, όταν επιστρέψουν νικητές από τον πόλεμο, αμέσως

Wengine tena, wanaporudi wakiwa washindi kutoka vitani, mara moja

κατατάσσουν σε εκατοντάδες τους αιχμαλώτους και διαλέγουν ένα από

wanapanga wafungwa katika mamia na kuchagua mmoja
κάθε εκατοντάδα. Καί σφάζουν όλους αυτούς που διαλέγουν, ένα από
kila mia. Na wanachinja wale wote wanaowachagua, mmoja wao
κάθε εκατοντάδα.
kila mia.

Δεν κάνουν τόσα απάνθρωπα μόνον οι Σκύθες που ως άγριοι έχουν
Sio Waskiti pekee ambao, kama washenzi, hufanya hivyo bila ubinadamu
έμφυτη μέσα τους την βαρβαρότητα· αυτή η κακία είναι χαρακτηριστικό
ukatili wa asili ndani yao; uonu huu ni tabia
γνώρισμα της ειδωλολατρείας και της πονηρίας των δαιμόνων. Διότι και
ishara ya ibada ya sanamu na uonu wa mapero. Kwa sababu na
οι Αιγύπτιοι παλιότερα θυσίαζαν στην Ήρα τέτοια σφάγια. Επίσης, οι
Wamisri walikuwa wakimtolea Hera mizoga kama hiyo. Pia,
Φοίνικες και οι Κρήτες εξιλέωναν τον Κρόνο με θυσίες των παιδιών τους.
Wafoinike na Wakrete walifanya upatanisho wa Zohali na dhabihu za watoto wao.
Και οι αρχαίοι Ρωμαίοι λάτρευαν με ανθρωποθυσίες τον ονομαζόμενο
Warumi wa kale waliabudu jina hilo kwa dhabihu za kibinadamu

Na

Δία τον Λατιάριο. Καί άλλοι με άλλο τρόπο,
Jupita Latarius. Na wengine kwa njia nyingine,
πάντως όλοι γενικά και μόλυναν και μολύνονταν. Μολύνονταν επειδή οι
hata hivyo, kila mtu kwa ujumla aliambukizwa na kuambukizwa. Waliambukizwa kwa
sababu

ίδιοι έκαναν τους φόνους· και μόλυναν τους ναούς τους επειδή πρόσφεραν
wao wenyewe walifanya mauaji na kuyatia unajisi mahekalu yao kwa sababu walitoa
sadaka

τέτοιου είδους θυσίες.

dhabihu kama hizo.

Απ' όλα αυτά πολλαπλασιάστηκαν τα κακά ανάμεσα στους ανθρώπους.
Kutokana na haya yote maonu yaliongezeka miongoni mwa wanadamu.
Διότι, βλέποντας ότι οι δαιμονικοί θεοί τους ευφραίνονταν μ' αυτά,
Kwa maana, kwa kuona kwamba miungu yao ya peo ilipendezwa nao,
αμέσως και οι ίδιοι μιμήθηκαν τους θεούς τους σε τέτοια παραπτώματα.
mara wao wenyewe wakaiga miungu yao katika maonu hayo.

Θεωρούν σπουδαίο κατόρθωμα να μιμούνται, όπως νομίζουν, τις πράξεις
Wanaona kuwa ni kazi nzuri kuiga, kama wanavyofikiri, vitendo
των ανωτέρων. Από την αντίληψη αυτή οι άνθρωποι ξέπεσαν σε φόνους,
wakubwa. Kwa mtazamo huu watu walianza kuua,

ya

παιδοκτονίες και κάθε είδους ασέλγεια. Έτσι, σχεδόν κάθε πόλη είναι
mauaji ya watoto wachanga na kila aina ya uchafu. Kwa hiyo, karibu kila jiji ni
γεμάτη από κάθε ακολασία, επειδή προσπαθούν να μιμηθούν τις πράξεις
wamejaa ufisadi wote, kwa sababu wanajaribu kuiga matendo

των θεών τους. Στους ειδωλολάτρες κανείς δεν θεωρείται συνετός παρά
miungu yao. Miongoni mwa wapagani hakuna anayehesabiwa kuwa mwenye hekima lakini
μόνον ο αποδεδειγμένα ακόλαστος.
wale tu ambao hawajachafuliwa.

ya

ni

Την παλιά εποχή στα ειδωλεία της Φοινίκης εκδίδονται γυναίκες, για να
Katika nyakati za kale, wanawake walitolewa kwa sanamu za Foinike, kwa
προσφέρουν στους εκεί θεούς το μίσθωμα της εκδόσως του σώματός τους.
wanatoa sadaka kwa miungu huko mgawanyiko wa kutolewa kwa miili yao.
Πίστευαν ότι με την πορνεία θα εξιλεώσουν τη θεά τους και με τις πράξεις
Waliamini kwamba kwa kufanya uasherati wangepatanisha mungu wao wa kike na kwa
matendo

τους θα την εξευμενίσουν.

watamtuliza.

Οι άνδρες πάλι αρνούνται το φύλο τους και μη θέλοντας να είναι πλέον
Wanaume tena wanakataa jinsia zao na hawataki kuwa tena

άνδρες, μιμούνται τη γυναικεία φύση. Μ' αυτό τον τρόπο ευχαριστούν

wanaume, kuiga asili ya kike. Kwa njia hii wanashukuru

και τιμούν τη μητέρα των δήθεν θεών τους! Έτσι, όλοι μαζί ζουν ακόλαστο

na

wanamheshimu mama wa waitwao miungu yao! Hivyo, wote wanaishi kwa furaha pamoja bio kai sunagwnizwntai pwtos tha petuxei ta xeirotera. To eipe auto kai o maisha na kushindana kuona nani atafikia mabaya zaidi. Alisema hivi pia apostolos tou Xristou Paulos: «Oι gwnaikes twn eiwlolatrw»

Mtume wa Kristo Paulo: "Wake za wapagani

metallaxan ti fysiki xrisi tou swmatos se afusiki· to idio kai oi ilibadilisha matumizi ya asili ya mwili kuwa yasiyo ya asili; vivyo hivyo antres afhsan ti fysiki epitumiá tis gwnaikas kai katakákhan stin wanaume waliacha tamaa ya asili ya mwanamke na kuchomwa moto epitumiá tou enós pros ton álalon, antres me antres. Etsi kateryázwntai tamaa ya mtu kwa mwingine, wanaume kwa wanaume. Ndivyo wanavyofanya kazi tin akolasia.

ufisadi.

Kánwntas óla autá kai ta parómia tous omologwun kai apodewnúnwun Kwa kufanya haya yote na yanayofanana na hayo wanakiri na kuyathibitisha óti oi psewtotheoi tous zwun tétoio bio. Etsi didákthkan apó to Día tin kwamba miungu yao ya uwongo inaishi maisha hayo. Hivyo walifundishwa na Zeus paiderasia kai ti moixia, apó tin Afroditi tin porneia, apó ti Réa pederasty na uzinzi, kutoka ukahaba Aphrodite, kutoka Rhea tin akolasia, apó ton Árh tous fónwus kai apó tous upólwipwus theús uasherati, mauaji ya Ares na miungu mingine parómia. Óla autá ómwos oi nómoi ta timwrwun kai oi sunetoí ánthrwpoi sawa. Haya yote, hata hivyo, yanaadhibiwa na sheria na watu wenye busara ta apostrefwntai.

wanawachukia.

Epoténwos, αξίζει na thewrwme theús autús pou ta kánwun autá; Kwa hiyo, je, wale wanaofanya mambo haya wanastahili kuchukuliwa kuwa miungu?

Kalútera den einai na tous thewrwme gia tin akólasti swmperiforá bora kutowazingatia kwa tabia ya uasherati

tous xeirotewus ki apó ta zwa, pou sterwntai logiki; Aξίζει na wabaya zaidi ya wanyama, ambao hawana sababu? thamani yake

thewrwme ánthrwpus óswus proskunwun autús tous theús kai na mw tunawachukulia watu wanaoabudu miungu hii na sio

tous lupómaste san pio anóhtwus kai anáisthtwus apó ta zwa, pou den tunawahurumia kama wajinga na wasio na akili kuliko wanyama, ambao hawana échwun logikó; Díóti, an upológizan to logikó tis psyhís tous, den tha éichan yana maana kwani kama wangehesabu sababu ya nafsi zao, wasingeliweza katapési óloi teléiwos kai óute tha arnwúntan ton alhthινό theó, ton wote huanguka kabisa na wala hawatamkana Mungu wa kweli

Patéra tou Xristou.

Baba wa Kristo.

All' autoi pou einai mwhtwnoi s' autá kai latrewún ta dhmiourgámatá, lakini walio ingizwa katika haya na wakaabudu viumbe.

ótan tous elégchwun katighorhmatiká gia ta mpará eidwla, den tha watakarochunguzwa kwa masanamu ya pekee, hawataweza

arwhthwun kai autoi óti einai ékwolo óloi na ta katakrínwun autá kai pia wanakanusha kuwa ni rahisi kwa kila mtu kuwakosoa hawa na

elégchwun. Akrádanto kai anantírrhto ómwos dikaiwma tous tha thewrhsoun angalia. Lakini wataichukulia kuwa ni haki yao kamili na isiyoringika

óti einai na na apwnémwun latreia pros ti dhmiourgia kai ta mérh tis. yaani kuabudu viumbe na sehemu zake.

tha kawhthwun málistá óti den latrewún kai proskunwun aplá pétres, hata watajisifu kuwa hawaabudu na kuabudu mawe tu.

zúla, eikónes ánthrwpw» h álógw» ptwnw», erpetw» kai zww», allá mbao, picha za watu au farasi ndege, wanyama watambaa na wanyama, lakini

latrewún ton idio ton hlio, tin selághn kai ólo ton ouránio kósmo, wanaabudu jua lenyewe, mwezi na ulimwengu wote wa mbinguni.

akómh kai olóklihr ti gh kai óla ta nera.

hata dunia yote na maji yote.

Ni

Θα ισχυριστούν επίσης ότι δεν μπορεί κάποιος ν' αποδείξει ότι και αυτά Pia watadaai kwamba hakuna anayeweza kuthibitisha hilo pia δεν είναι θεοί· διότι όλοι αντιλαμβάνονται ότι αυτά δεν είναι ούτε άψυχα wao si miungu, kwa maana wote wanaona kuwa hawa si hata wasio na uhai ούτε ζώα, αλλά ξεπερνούν τη φύση των ανθρώπων, διότι άλλα κατοικούν wala hayawani, bali hupita asili ya wanadamu, kwa sababu wengine hukaa στη γη και άλλα στον ουρανό. Αξίζει λοιπόν να εξετάσουμε και να duniani na wengine mbinguni. Kwa hivyo inafaa kuzingatia na ερευνήσουμε και γι' αυτά. Είναι βέβαιο ότι και γι' αυτά η λογική θ' tufanye utafiti kuhusu hizo pia. Ni hakika kwamba mantiki itakuwa αποδείξει την αλήθεια. thibitisha ukweli.

Πριν εξετάσουμε λοιπόν και προσάγουμε τις αποδείξεις, αρκεί η ίδια η Kwa hivyo, kabla hatujachunguza na kuongeza dalili, inatosha κτίση να φωνάζει προς αυτούς και να δείξει τον πλάστη και δημιουργό uumbaji ili kuwaita na kuonyesha mtengeneza sura na muumba της Θεό, τον Πατέρα του Κυρίου μας Ιησού Χριστό που κυβερνά και Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo anayetawala na αυτήν και το παν. Αυτόν βέβαια τον περιφρονούν οι ψευτοφιλόσοφοι· yake na kila kitu. Yeye, bila shaka, anadharauliwa na wanafalsafa bandia; προσκυνούν και θεοποιούν την κτίση που Αυτός δημιούργησε· παρ' όλο wanaabudu na kuabudu viumbe alivyoniumba που και αυτή η ίδια προσκυνεί και ομολογεί πίστη στον Κύριο που ambapo yeye mwenyewe anaabudu na kukiri imani katika Bwana ambaye εκείνοι προς τιμήν της αρνούνται. wanakataa kwa heshima yake.

Έτσι, λοιπόν, οι άνθρωποι, που με ανοιχτό στόμα θεωρούν ότι τα μέρη της Kwa hiyo, basi, watu, ambao kwa kinywa wazi wanaona kuwa sehemu zake κτίσης είναι θεοί, θα ντροπιαστούν για τα καλά από την ανάγκη που έχει uumbaji wao ni miungu, wataona aibu kabisa juu ya hitaji lake το ένα από τό άλλο. Η κτίση γνωρίζει και παραδέχεται ότι δημιουργός και kutoka kwa mtu mwingine. Uumbaji unamjua na kumkubali muumbaji huyo na Κύριος όλων είναι ο Πατέρας του Λόγου· στις εντολές Αυτού υπακούει Bwana wa yote ni Baba wa Neno; yeye hutii amri zake αναντίρρητα, όπως το λέει και ο νόμος του Θεού: «Οι ουρανοί διηγούνται bila kukanushwa, kama sheria ya Mungu inavyosema: "Mbingu husema το μεγαλείο του Θεού· το σύμπαν φανερώνει ότι Αυτός με τα χέρια του utukufu wa Mwenyezi Mungu; ulimwengu unadhihirisha kwamba Yeye kwa mikono yake το έπλασε».

ndiye aliyeiumba."

Για όλα αυτά είναι ολοφάνερη η απόδειξη σε όσους δεν έχουν τα μάτια Kwa haya yote uthibitisho uko wazi kwa wale wasio na macho της ψυχής τους εντελώς κατεστραμμένα. Διότι αν καθένας πάρει ένα ένα nafsi zao kuharibiwa kabisa. Kwa sababu ikiwa kila mtu atapata moja τα μέρη της δημιουργίας και τα εξετάσει χωριστά, π.χ. τον ήλιο μόνο του, sehemu za uumbaji na kuzizingatia tofauti, k.m. jua peke yake τη σελήνη χωριστά, το ίδιο τη γη και τον αέρα, τη θερμότητα, ψυχρότητα, mwezi tofauti, dunia yenyewe na hewa, joto, baridi, ξηρασία και υγρασία· αν τα απομονώσει από τη μεταξύ τους συνάφεια ukavu na unyenyezi, ikiwa atawatenga na uhusiano wao kwa wao και εξετάσει το καθένα χωριστά και ιδιαίτερα· τότε σίγουρα θα zingatia kila moja tofauti na haswa, basi hakika itakuwa διαπιστώσει ότι το καθένα σε τίποτε δεν είναι αυτόρκες, αλλά όλα hupata kwamba kila mmoja hajitoshelezi kwa chochote, bali kila kitu χρειάζονται το ένα το άλλο· σύστασή τους αποτελεί η αλληλοβοήθεια. wanahitajiana, kanuni yao ni kusaaidiana.

Για παράδειγμα, ο ήλιος βρίσκεται και περιφέρεται μέσα στο ουράνιο Kwa mfano, jua liko na huzunguka angani σύμπαν και δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την κίνησή του μέσα σ' αυτό.

wa

ya

na

ulimwengu na hauwezi kuwepo bila harakati zake ndani yake.
H selíhñh páli kai ta álala ásttra δείχνουν τη βοήθεια που τους
Mwezi tena na nyota zingine zinaonyesha msaada wao
προσφέρει ο ήλιος. Η γη επίσης δεν μπορεί να δώσει καρπούς χωρίς τις
jua inatoa. Nchi nayo haiwezi kuzaa matunda bila wao
βροχές· και οι βροχές με τη σειρά τους δεν πέφτουν στη γη χωρίς τα
mnua; na mnua hazinyeshi kwa zamu juu ya nchi bila ya mnua
αναγκαία σύννεφα. Ούτε όμως και τα σύννεφα χωρίς τον αέρα δεν μπορεί
mawingu muhimu. Lakini pia mawingu hayawezi bila upero
να σχηματισθούν.
kuunda.

Ο αέρας páli όχι από μόνος του αλλά θερμαίνεται από τον αιθέρα· ο
Hewa tena haipati joto yenyewe bali huwashwa na etha; o
αέρας φωτίζεται ακόμη από τη λάμψη του ήλιου. Το ίδιο, οι πηγές και τα
hewa bado inaangazwa na mwanga wa jua. Vinyo hinyo, vyanzo na
ποτάμια δεν μπορούν να συσταθούν χωρίς τη γη. Η γη páli δεν στέκεται
mito haiwezi kutengenezwa bila ardhi. Ardhi haisimami
από μόνη της, αλλά στηρίζεται στη φύση των υδάτων· βρίσκεται στο
peke yake, bali hutegemea asili ya maji; iko ndani
μέσον του σύμπαντος και περιέχεται μέσα σ' αυτό.
katikati ya ulimwengu na zilizomo ndani yake.
Τη θάλασσα páli και το μεγάλο ωκεανό που περιβρέχει απ' έξω όλη τη γη,
Bahari tena na ile bahari kuu inayozunguka dunia yote kutoka nje,
τα κινούν οι άνεμοι και κατευθύνονται όπου τους οδηγεί η ορμή των
wanasukumwa na upero na kuelekezwa wapi kasi yao inawapeleka
ανέμων. Αλλά και οι άνεμοι όχι μόνοι τους, αλλά, σύμφωνα με την άποψη
maua ya upero. Lakini pia upero sio peke yake, lakini, kulingana na mtazamo
των ειδικών επιστημόνων, συνίστανται μέσα στον αέρα από την καυστική
wanasayansi wataalam, wajumbe katika hewa kutoka caustic
ενέργεια του αιθέρα που εκπέμπεται προς τον αέρα· Με τη βοήθεια του
nishati ya etha iliyotolewa angani; Kwa msaada wake
αέρα páli πνέουν προς όλες τις κατευθύνσεις.
upero unavuma tena pande zote.

Σχετικά με τα τέσσερα στοιχεία που συνιστούν τη φύση των σωμάτων,
Kuhusu vipengele vinne vinavyounda asili ya miili,
εννοώ τη θερμότητα, ψυχρότητα, ξηρασία και υγρασία· ποιος έχει χάσει
Namaanisha joto, ubaridi, ukavu na unyevunyevu; ambaye amepoteza
τόσο πολύ το μυαλό του ώστε να μην γνωρίζει ότι όλα αυτά
kiasi kwamba akili yake hajui kuwa haya yote
υπάρχουν
kuna

μόνον όταν είναι ενωμένα μεταξύ τους; Αν τα χωρίσουμε και τ' αφήσουμε
pale tu zinapounganishwa pamoja? Tukiwatenganisha na kuwaacha
μόνα τους, τότε το ένα εξαφανίζεται το άλλο και επικρατεί εκείνο που
peke yake, kisha mmoja hutoweka mwingine na kushinda kile ambacho
πλεονάζει στην ποσότητα. Για παράδειγμα, η θερμότητα χάνεται αν είναι
ziada kwa wingi. Kwa mfano, joto hupotea ikiwa ni
περισσότερη η ψυχρότητα· και το αντίστροφο, η ψυχρότητα εξαφανίζεται
ubaridi zaidi; na kinyume chake, ubaridi hutoweka
από το πλεόνασμα της θερμότητας. Η ξηρασία páli διαποτίζεται από την
kutoka kwa joto kupita kiasi. Ukame unapenyezwa tena na
υγρασία και η υγρασία ξηραίνεται από την ξηρασία.
unyevu na unyevu hukaushwa na ukavu.

Πως λοιπόν αυτά μπορεί να είναι θεοί, όταν το ένα έχει ανάγκη το άλλο;
Basi hawa wanawezaje kuwa miungu, wakati mmoja anamhitaji mwingine?
Πως ταιριάζει να ζητήσουμε κάτι απ' αυτά, όταν κι αυτά ζητούν για τις
Je, inafaaje kuomba kitu kutoka kwao, wakati wao pia wanawaomba
ανάγκες τους βοήθεια από τα άλλα; Διότι, λέγεται για το Θεό ότι δεν
wanahitaji msaada kutoka kwa wengine? Kwa maana inasemwa juu ya Mungu kwamba

ya

hafanyi hivyo

έχει καμιά ανάγκη από κανέναν, αλλά είναι αυτάρκης και πλήρης· τα hana haja na mtu yeyote, bali anajitosheleza na amekamilika; έχει όλα στην ύπαρξή του και Αυτός είναι που προσφέρει σέ όλους. Πως ana kila kitu katika kuwepo kwake na ni Yeye ambaye hutoa kwa wote. Vipiri λοιπόν, τον ήλιο και τη σελήνη και τα λοιπά δημιουργήματα που δεν kwa hiyo, jua na mwezi na viumbwe vingine ambavyo havifanyi hivyo έχουν από τον εαυτό τους τη ύπαρξη αλλά χρειάζονται βοήθεια από τους wao wenyewe wamekuwepo lakini wanahitaji msaada kutoka kwao άλλους, θα τους ανακηρύξουμε ως θεούς;

wengine tuwatangaze kuwa ni miungu?

Θα συμφωνήσουν βέβαια κι αυτοί ότι, όταν τα χωρίσουμε και τα πάρουμε Bila shaka nao watakubali kwamba, tutakapotengana na kuwachukua το καθένα χωριστά, τότε χρειάζεται το ένα το άλλο. Ολοφάνερη είναι η kila mmoja kinyake, basi mmoja anamhitaji mwingine. Ni dhahiri kwamba απόδειξη. Θα ισχυριστούν όμως ότι, αν τα βάλουμε όλα μαζί και ushahidi. Lakini watadai kwamba, ikiwa tutaweka yote pamoja na αποτελέσουν ένα μεγάλο σώμα, τότε όλο αυτό είναι ο θεός! Η σύσταση kuunda mwili mmoja mkubwa, basi hii yote ni Mungu! Pendekezo του συνόλου δεν γεννά καμιά εξωτερική ανάγκη. Λένε οι φιλοσοφούντες kwa ujumla haitoi hitaji lolote la nje. Wanafalsafa wanasema ότι το σύνολο είναι από μόνο του ικανό και αυτάρκες σε όλα. Κι εδώ όμως kwamba nzima yenyewe ina uwezo na inajitosheleza katika mambo yote. Lakini hapa pia θ' αποδειχθεί το ψέμα. Ο λόγος που θα πω θ' αποδείξει όχι λιγότερο από itathibitika kuwa ni uongo. Sababu ninayokaribia kusema itathibitisha si chini ya ta προηγούμενα τη μεγάλη ασέβεια και αμορφωσιά τους. wa

kwanza uonu wao mkubwa na kutojua kusoma na kuandika.

Διότι, αν τα επί μέρους ενωθούν και αναπληρώσουν το όλον και το όλον Kwa maana ikiwa maelezo yataungana na kufanya kwa ujumla na kwa ujumla αποτελείται από τα επιμέρους, τότε το όλον αποτελείται από τα μέρη του lina sehemu, kisha zima lina sehemu zake

και το καθένα αποτελεί μέρος του συνόλου. Κάτι τέτοιο όμως είναι μακριά na kila moja ni sehemu ya jumla. Lakini kitu kama hicho kiko mbali sana από την αντίληψη για το Θεό. Διότι ο Θεός είναι όλο και όχι μέρη· δεν kutoka kwa mtazamo wa Mungu. Kwa maana Mungu ni mzima wala si sehemu; hapana συνίσταται από διάφορα μέρη αλλά αυτός είναι η αιτία της ύπαρξης και lina sehemu mbalimbali lakini yeye ndiye sababu ya kuwepo na δημιουργίας όλων των κτισμάτων.

uundaji wa majengo yote.

Πρόσεξε πόση ασέβεια αποδίδουν στο Θεό λέγοντας αυτά. Διότι, αν ο Ona jinsi wanavyomkosea Mungu heshima kwa kusema mambo haya. Kwa sababu ikiwa o Θεός αποτελείται από μέρη, ο ίδιος θ' αποδειχθεί ανόμοιος προς τον εαυτό Mungu ni wa sehemu, yeye mwenyewe atajidhihirisha kuwa hafanani naye του και αποτελείται από ανόμοια μέρη. Av, για παράδειγμα, είναι ήλιος ya na inajumuisha sehemu tofauti. Ikiwa, kwa mfano, ni jua

δεν μπορεί να είναι σελήνη· αν είναι σελήνη, δεν μπορεί να είναι γη· κι αν haiwezi kuwa mwezi, ikiwa ni mwezi, haiwezi kuwa dunia; na ikiwa

είναι γη, δεν μπορεί να είναι θάλασσα. Παίρνοντας έτσι ένα ένα τα μέρη, ni nchi kavu, haiwezi kuwa bahari. Kwa hivyo kuchukua sehemu moja baada ya nyingine, θα διαπιστώσει το παράλογο αυτής της θεωρίας.

itaanzisha uruuzi wa nadharia hii.

Μπορεί να τους καταδικάσει κανείς βλέποντας το δικό μας ανθρώπινο

Mtu anaweza kuwahukumu kwa kuwaona wanadamu wetu wenyewe

σώμα. Όπως το μάτι δεν είναι αυτί, ούτε το αυτί χέρι, ούτε η κοιλιά

mwili. Kama vile jicho si sikio, wala sikio si mkono, wala si tumbo

στήθος, ούτε πάλι ο λαιμός είναι πόδι. Το κάθε μέρος του σώματος έχει

kifua, wala tena shingo si mguu. Kila sehemu ya mwili ina

δική του ενέργεια· απ' αυτά τα διαφορετικά μέρη συνίσταται το ένα σώμα·

nishati yake yenyewe, kati ya sehemu hizi tofauti mwili mmoja unajumuisha;

έχει ενωμένα μέρη σύμφωνα με τις ανάγκες του κάθε μέρους.

ina sehemu zilizounganishwa kulingana na mahitaji ya kila sehemu.

Διαλύονται με το πέρασμα του χρόνου, όταν τα διαλύσει η φύση που τα Wanayeyuka kwa muda, wakati asili inawafuta

συνένωσε, σύμφωνα με το θέλημα του Θεού.

umoja, kulingana na mapenzi ya Mungu.

Έτσι, κι ας μας συγχωρήσει ο Ύψιστος Θεός για τα λόγια μας, αν τα μέρη Basi, Mwenyezi Mungu Mtukufu atusamehe kwa maneno yetu, ikiwa utawatenga

της δημιουργίας τα ενώσουμε σ' ένα σύνολο και τα αναγορεύσουμε θεό,

ya

uumbaji tunawaunganisha katika ujumla na kuwatangaza mungu,

είναι βέβαιο ότι αυτός δεν θα μοιάζει με τον εαυτό του. Το αποδείξαμε.

ni

hakika kwamba hatafanana na yeye mwenyewe. Tulithibitisha.

Θα διαιρείται πάλι στα μέρη του· διότι τα μέρη από τη φύση τους είναι

Itagawanywa tena katika sehemu zake, kwa maana sehemu kwa asili yao ziko να χωρίζονται.

kutengwa.

Και με άλλο τρόπο μπορούμε ν' αποδείξουμε την αθεΐα τους με βάση την

Na

kwa njia nyingine tunaweza kuthibitisha kutokuamini kwao kwa msingi

αλήθεια. Αν ο Θεός είναι στην ουσία του ασώματος, αόρατος και

ukweli. Ikiwa Mungu yuko katika asili ya mwili, asiyeonekana na

αψηλάφητος, πώς τολμούν και φαντάζονται το Θεό να έχει σώμα; Πώς

zisizoshikika, wanathubutu vipi kuwaza Mungu kuwa na mwili? Vip

αποδίδουν τη τιμή του Θεού σ' αυτά που είναι ορατά και τα ψηλαφούν

wanatoa heshima ya Mungu kwa vitu vinavyoonekana na vinavyoonekana

τα χέρια;

mikono;

Και πάλι, αν είναι ορθός ο συλλογισμός για το Θεό ότι είναι

Na

tena, ikiwa hoja kuhusu Mungu kuwa sahihi ni sahihi

παντοδύναμος και τίποτε δεν τον εξουσιάζει ενώ αυτός εξουσιάζει και

muweza wa yote na hakuna kinachomtawala huku akitawala na

διαφεντεύει τα πάντα, πώς αυτοί που θεοποιούν την κτίση δεν βλέπουν

yeye anazunguka kila kitu, jinsi wale wanaofanya uungu viumbe hawaoni

ότι δεν εκπληρώνει τον όρο αυτό της θεότητας;

kwamba hatimizi hali hii ya uungu?

Διότι, όταν ο ήλιος βρίσκεται στο κάτω μέρος της γής, η γη κάνει σκιά και

Kwa maana wakati jua liko chini ya dunia, dunia inatoa kinvuli na

δεν φαίνεται το φως. Και ο ήλιος με τη λαμπρότητα του φωτός κρύβει

hakuna mwanga unaoweza kuonekana. Na jua lenye mwangaza wa mwanga hujificha

τη σελήνη στη διάρκεια της ημέρας. Το χαλάζι πολλές φορές καταστρέφει τους

mwezi wakati wa mchana. Mara nyingi mvua ya mawe huwaangamiza

καρπούς της γης· και η φωτιά σβήνει με την πλημμύρα. Η άνοιξη διώχνει

matunda ya nchi, na moto utazimika kwa gharika. Spring inavuma

το χειμώνα και το καλοκαίρι δεν αφήνει την άνοιξη να ξεπεράσει τα όριά της.

katika majira ya baridi na majira ya joto hairuhusu majira ya kuchipua kuvuka mipaka yake.

Και το φθινόπωρο με τη σειρά του καθορίζει τα όρια του καλοκαιριού.

Na

vuli kwa upande wake hufafanua mipaka ya majira ya joto.

Εάν λοιπόν ήταν οι εποχές θεοί, έπρεπε να μην περιορίζει η μία την άλλη

Kwa hivyo ikiwa majira ni miungu, wasiweke mipaka

και την εξαφανίζει, αλλά πάντα να υπάρχουν μαζί και να έχουν κοινή

na

kuiharibu, lakini daima kuwepo pamoja na kuwa na kawaida

ενέργεια.

nishati.

Έπρεπε νύχτα και μέρα ο ήλιος, η σελήνη και όλα μαζί τα

Ilibidi kuwe na usiku na mchana jua, mwezi na kila kitu pamoja nao

υπόλοιπα άστρα να έχουν το ίδιο φως· να λάμπουν το ίδιο παντού

nyota zingine ziwe na nuru ile ile, ziangaze sawa kila mahali

και όλα να φωτίζονται απ' αυτά.

na

kila kitu kiangazwe nao.

Έπρεπε αμετάβλητα να συνυπάρχουν μαζί το καλοκαίρι, ο χειμώνας, η Walilazimika kuishi pamoja kila wakati katika msimu wa joto, msimu wa baridi, na άνοιξη και το φθινόπωρο. Έπρεπε η θάλασσα να έχει αναμιχθεί με τις spring na vuli. Bahari lazima ilichanganyika nao πηγές και να παρέχει το ίδιο νερό στους ανθρώπους. Έπρεπε να υπάρχει vyanzo na kutoa maji sawa kwa watu. Ilibidi kuwepo ταυτόχρονα νηνεμία και φύσημα ανέμων. Έπρεπε η φωτιά και το νερό utulivu na upero unaonuma kwa wakati mmoja. Moto na maji vilihitajika να προσφέρουν κοινή εξυπηρέτηση στους ανθρώπους. kutoa huduma ya pamoja kwa wananchi.

Ποτέ μα ποτέ δεν έπρεπε να βλάπτεται κανείς απ' αυτά, αφού κατά τη Kamwe, kamwe mtu yeyote haipaswi kudhuriwa nao, kwani kulingana na γνώμη τους είναι θεοί και δεν προξενούν καμία βλάβη αλλά όλα τα κάνουν wanadhani wao ni miungu na hawana madhara bali wanafanya kila kitu προς ωφέλεια.

kwa manufaa.

Αν όμως αυτά δεν γίνονται, επειδή μεταξύ τους είναι Lakini kama haya hayatokei, kwa sababu yao baina yao αντίθετα, πώς είναι δυνατόν να τα ονομάζουμε θεούς και να τα kinyume chake, inawezekana je kuwaita miungu na αποδίδουμε τιμές, εφόσον αντιμάχονται μεταξύ τους και δεν συνεργάζονται; je tunapeana heshima wakipigana wao kwa wao wasishirikiane?

Αυτά που δεν συμφωνούν μεταξύ τους, πώς μπορεί να

Wale ambao hawakubaliani, wanawezaje

ειρηνεύσουν τους προσευχομένους και να γίνουν ρυθμιστές της ομόνοιας; kuwatuliza wanaoswali na kuwa wasimamizi wa umoja?

Έτσι, απέδειξε ο λόγος ότι ούτε ο ήλιος ούτε η σελήνη ούτε κάποιο άλλο Hivyo hoja ilithibitisha kwamba si jua wala mwezi wala nyengine yoyote κτίσμα μπορεί νά είναι αληθινός θεός· πολύ περισσότερο δεν μπορεί να kiumbe anaweza kuwa mungu wa kweli; hata zaidi inaweza kuwa είναι θεοί τα πέτρινα, χρυσά ή από άλλα υλικά αγάλματα ούτε οι sanamu za mawe, dhahabu, au nyenzo nyingine ni miungu, wala si miungu μυθολογούμενοι από τους ποιητές Δίας και Απόλλων. Απ' αυτά άλλα είναι hadithi na washairi wa Zeus na Apollo. Ni zaidi ya hayo μέρος της κτίσεως, άλλα είναι άψυχα και άλλα είναι μόνον κοινοί θνητοί. sehemu ya uumbaji, wengine hawana uhai na wengine ni wanadamu wa kawaida tu.

Για το λόγο αυτό, η θεοποίηση και η λατρεία τους δεν εισάγει ευσέβεια

Kwa sababu hii, uungu na ibada yao haileti uchamungu

αλλά αθεΐα και κάθε είδους ασέβεια. Αποτελεί απόδειξη μεγάλης

bali uasi na kila namna ya uonu. Ni ushahidi mkubwa

απομάκρυνσης από τη γνώση του μόνου και αληθινού Θεού, του Πατέρα mbali na ujuzi wa Mungu wa pekee na wa kweli, Baba

του Κυρίου μας Ιησού Χριστού.

Bwana wetu Yesu Kristo.

Όταν, λοιπόν, αυτά ξεσκεπάζονται, αποδεικνύουν ότι η ειδωλολατρεία Basi, haya yanapofichuliwa, yanathibitisha kuwa ibada ya sanamu

των Ελλήνων είναι γεμάτη από κάθε αθεΐα και φέρνει την καταστροφή ya Wagiriki imejaa uonu wote na huleta uharibifu

και όχι το κέρδος στη ζωή των ανθρώπων. na sio faida katika maisha ya watu.

Εμπρός, λοιπόν, όπως το είπαμε από την αρχή, αφού αποδείξαμε την

Endelea, basi, kama tulivyosema tangu mwanzo, baada ya sisi kuthibitisha

πλάνη τους, ας βαδίσουμε τώρα το δρόμο της αλήθειας· να θεωρήσουμε τον makosa yao, na tutembea katika njia ya kweli, na tumfikirie yeye

Υπό και Λόγο του Πατέρα ως κύριο και δημιουργό του κόσμου. Έτσι θα Mwana na Neno la Baba kama bwana na muumbaji wa ulimwengu. Hivyo itakuwa

γνωρίσουμε και τον Θεό Πατέρα Του και θα πληροφορηθούν οι tumjue Mungu Baba yake nao watajulishwa

ειδωλολάτρες πόσο απομακρύνθηκαν από την αλήθεια.

ειδωλολάτρες πόσο απομακρύνθηκαν από την αλήθεια.

wapagani, jinsi wamepotoka mbali na ukweli.

Όσα είπαμε προηγουμένως δεν είναι τίποτε άλλο παρά ο πλανεμένος Tuliyo sema hapo awali si chochote ila udanganyifu δρόμος της ζωής. Ο αληθινός δρόμος θα έχει σκοπό να οδηγήσει στον barabara ya maisha. Njia ya kweli italenga kuongoza αληθινό Θεό. Για να την γνωρίσουμε και κατανοήσουμε δεν χρειάζεται Mungu wa kweli. Ili kujua na kuelewa, sio lazima τίποτε άλλο παρά η γνώση του εαυτού μας. Η οδός προς το Θεό δεν είναι hakuna ila ujuzi wetu wenyewe. Njia ya kwenda kwa Mungu sio όπως ο Θεός που βρίσκεται πάνω απ' όλα· δεν είναι ούτε μακριά μας ούτε kama Mungu aliye juu ya yote, hayuko mbali nasi wala hayuko mbali nasi έξω από τον εαυτό μας. Υπάρχει μέσα μας· από τον εαυτό μας αρχίζει ο nje sisi wenyewe. Ipo ndani yetu, kutoka kwetu huanza δρόμος του Θεού, όπως το έλεγε και ο Μωϋσής: «Η πίστη είναι μέσα στην Njia ya Mungu, kama vile Musa alivyo sema: "Imani ni katika καρδιά σου». Το ίδιο και ο Σωτήρας Χριστός το λέει και βεβαιώνει: «H moyo wako". Mwokozi Kristo anasema vivyo hivyo na kuthibitisha: "Η βασιλεία του Θεού υπάρχει μέσα σας».

ufalme wa Mungu umo ndani yenu."

Έχοντας λοιπόν μέσα μας την πίστη και τη βασιλεία του Θεού, μπορούμε Hivyo kuwa na imani na ufalme wa Mungu ndani yetu, tunaweza γρήγορα να γνωρίσουμε και κατανοήσουμε τον Κύριο του σύμπαντος, τον upesi kumjua na kumwelewa Mola wa ulimwengu Σωτήρα και Υιό Λόγο του Πατέρα. Και ας μη ζητούν δικαιολογίες οι Mwokozi na Mwana Neno la Baba. Wala wasiombe udhuru Έλληνες ειδωλολάτρες. Και κανείς άλλος να μην κοροϊδεύει τον εαυτό του, wapagani wa Kigiriki. Wala mtu mwingine asijidanganye, ότι, επειδή δεν γνωρίζει αυτό το δρόμο της αλήθειας, γι' αυτό να kwamba, kwa sababu hajui njia hii ya ukweli, kwa hiyo προφασίζεται ότι είναι και άθεος. Διότι όλοι περπατήσαμε αυτό το δρόμο, anadai kuwa ni mtu asiyeamini Mungu pia. Kwa sababu sote tumetembea barabara hii, έστω κι αν ορισμένοι δεν τον περπατούν· διότι θέλουν να παραστρατούν ijarokuwa wengine hawaenendi ndani yake, kwa maana wanataka kupotea παρασυρμένοι από τις ηδονές του βίου που θέλγουν προς τα έξω. kushawishiwa na anasa za maisha zinazovuta nje.

Κι αν κάποιος ρωτήσει, ποιος είναι αυτός ο δρόμος της αλήθειας; Θα Na mtu akiuliza, ni ipi njia hii ya ukweli? nitaifanya απαντήσω, η ψυχή του καθένα και ο ενυπάρχων νους. Διότι, μόνο με το Ninajibu, nafsi ya kila mmoja na akili ya asili. Kwa sababu, tu na νου είναι δυνατόν να δούμε το Θεό. Εκτός αν οι ασεβείς, όπως αρνήθηκαν akili inawezekana kumwona Mungu. Isipokuwa wasiomcha Mungu, kama walivyokataa το Θεό, έτσι θ' αρνηθούν και την ύπαρξη της ψυχής· κι αυτό αποτελεί για Mungu, kwa hivyo pia watakanusha uwepo wa roho; na hii ni kwa ajili yake τους αρνητές μια εύλογη δικαιολογία. Διότι δεν είναι ίδιο των ανθρώπων wakosoaji kisingizio cha busara. Kwa sababu sio sawa na wanadamu που έχουν νου να αρνούνται το Θεό, που έφτιαξε και δημιούργησε το νου. ambao wana akili ya kumkana Mungu, aliyeumba na kuumba akili.

Είναι ανάγκη μάλιστα ν' αποδείξουμε με λίγα λόγια, για χάρη των Ni muhimu hata kuthibitisha kwa maneno machache, kwa ajili yao απονήρευτων, ότι κάθε άνθρωπος έχει ψυχή, και μάλιστα με λογικό νου. fahamu kwamba kila mtu ana nafsi, na kwa kweli ana akili timamu.

Κι αυτό, επειδή ορισμένοι αιρετικοί το αρνούνται ακόμη κι αυτό, Na hili, kwa sababu wazushi wengine hukana hata hili, θεωρώντας ότι τίποτε περισσότερο δεν είναι ο άνθρωπος παρά το σώμα tukizingatia kuwa mwanadamu si kitu zaidi ya mwili

του που φαίνεται. Διότι, αν αποδείξουμε την ύπαρξη της ψυχής, θα έχουν ya kile kinachoonekana. Kwani ikiwa tutathibitisha kuwepo kwa nafsi, watakuwa nayo από τον ίδιο τους τον εαυτό τους ολοφάνερα απόδειξη ενάντια στα είδωλα. kutoka kwao wenyewe ushahidi ulio wazi dhidi ya masanamu.

Πρώτα πρώτα δεν είναι ελάχιστη απόδειξη ότι οι άνθρωποι έχουν λογική
Kwanza si uthibitisho mdogo kwamba watu wana sababu
ψυχής, το ότι αυτή διαφέρει από τα άλογα ζώα. Γι' αυτό το λόγο συνηθίζουν
nafsi, kwamba inatofautiana na wanyama wa farasi. Ndio maana wanazoea
να ονομάζουν εκείνα ά-λογα, ενώ το ανθρώπινο είδος είναι λογικό.
kuwaita wale wasio na akili, wakati aina ya binadamu ni ya busara.
Δεύτερον, δεν είναι καθόλου τυχαία η ακόλουθη απόδειξη: μόνον ο
Pili, uthibitisho ufuatao sio wa bahati mbaya: tu o
άνθρωπος σκέφτεται όσα είναι έξω από τον εαυτό του, θυμάται τα
mwanadamu hufikiria mambo ya nje yake mwenyewe, hukumbuka
περασμένα και επιπλέον συλλογίζεται και με την κριτική επιλέγει την
zamani na kwa kuongeza anatafakari na kwa ukosoaji anachagua
καλύτερη απόφαση. Αντίθετα, τα άλογα βλέπουν μόνον τα παρόντα και
uamuzi bora. Kwa kulinganisha, farasi wanaona tu sasa na
ορμούν μόνο σέ όσα βλέπουν μπροστά τους, κι όταν ακόμα κρύβεται από
wanakimbilia tu yale wanayoyaona mbele yao, na yakiwa bado yamefichika
πίσω τους παγίδα.

mtego nyuma yao.

Ο άνθρωπος όμως δεν ορμά σ' αυτά που βλέπει, αλλά με τη λογική κρίνει
Mwanadamu, hata hivyo, hakimbilia kile anachokiona, lakini anahukumu kwa mantiki
τις παραστάσεις των ματιών. Πολλές φορές συγκρατούνται οι ορμές από
maonyesho ya macho. Mara nyingi msukumo huzuiwa na
τη λογική. Όταν σκέφτεται, σκέφτεται ξανά και ξανά. Καθένας που αγαπά
mantiki. Anapowaza, huwaza tena na tena. Kila mtu anayependa
την αλήθεια αντιλαμβάνεται ότι ο νους είναι τελείως διαφορετικός από
ukweli anaouona kuwa akili ni tofauti kabisa na
τις αισθήσεις του σώματος. Γι' αυτό, λοιπόν, επειδή είναι διαφορετικός,
hisia za mwili. Kwa hivyo, kwa sababu yeye ni tofauti,
γίνεται κριτής των αισθήσεων. Αυτά που εκείνες αντιλαμβάνονται, αυτός
anakuwa mwamuzi wa hisi. Wanachokiona, yeye
τα κρίνει με τη λογική, τα σκέφτεται πάλι και υποδεικνύει σ' αυτές το
anawahukumu kwa mantiki, anafikiri juu yao tena na kuwaonyesha
καλύτερο τις γίνει.

inakuwa bora.

Διότι το μάτι είναι μόνο για να βλέπει, τ' αυτιά ν' ακούν και το στόμα να
Kwa maana jicho ni la kuona tu, na masikio ya kusikia na kinywa ni kusikia
γεύεται· η μύτη να οσφραίνεται, τα χέρια να πιάνουν. Αλλά τί πρέπει να
kuonja, rua kunusa, mikono ya kushika. Lakini nini lazima
να βλέπουν, τί ν' ακούν, τί ν' αγγίζουν, τί να γεύονται και τί να οσφραίνονται,
kuona, nini cha kusikia, nini cha kugusa, nini cha kuonja na nini cha kunusa,
αυτό δεν είναι έργο των αισθήσεων αλλά της διάκρισης
hii si kazi ya hisi bali ya utambuzi

της ψυχής και του νου της. Βέβαια, το χέρι μπορεί να πιάσει ξίφος και το
nafsi na akili yake. Bila shaka, mkono unaweza pia kushikilia upanga
στόμα να γευθεί δηλητήριο. Αγνοούν όμως ότι αυτά βλέπουν, αν δεν το
kinywa kuonja sumu. Lakini wao kupuza kwamba madhara haya, kama si
διακρίνει ο νους.

akili hutambua.

Αυτό μοιάζει, για να το δούμε ως παράδειγμα, με λύρα καλής κατασκευής
Hii inaonekana kama, kwa mfano, kinubi kilichotengenezwa vizuri
που την παίζει ένας δεξιοτέχνης μουσικός· όπως οι χορδές της λύρας, έχει
imechezwa na mwimbaji stadi, kama nyuzi za kinubi
η καθεμιά τον ιδιαίτερο φθόγγο της, άλλη βαρύτονο, άλλη οξύτονο, άλλη
kila mmoja ana sauti yake maalum, baritone nyingine, sauti nyingine ya asidi,
mwingine

μέσο και άλλη κάποιον άλλον. Χωρίς όμως το δεξιοτέχνη μουσικό δεν
kati na mtu mwingine. Lakini si bila mwanamuziki stadi
μπορείς να ξεχωρίσεις την αρμονία των φθόγγων και να διαγνώσεις τη
unaweza kutofautisha maelewano ya chords na kutambua hilo

ya

σύνθεση των ήχων. Διότι τότε μόνο γίνεται αντιληπτή η αρμονία και η utungaji wa sauti. Kwa sababu ni hapo tu ndipo maelewano yanaonekana na καλή σύνθεση, όταν ο λυράρης παίζει τις χορδές και κινήσει την utungaji mzuri, wakati mchezaji wa kinubi anacheza kamba na kuisonga κατάλληλη σε κάθε περίπτωση.

inafaa kwa hali yoyote.

Με τον ίδιο τρόπο και οι αισθήσεις είναι αρμονικά δεμένες με το σώμα, Vivyo hivyo hisi zimeunganishwa kwa usawa na mwili,

όταν βέβαια τις κατευθύνει ο ηγεμόνας νους. Τότε μπορεί και διακρίνει η wakati bila shaka zinaelekezwa na akili inayotawala. Kisha anaweza kutofautisha ψυχή και γνωρίζει τί κάμει. Αυτό αποτελεί το ιδιαίτερο γνώρισμα των nafsi na anajua inachofanya. Hii ni kipengele chao maalum

ανθρώπων· είναι το λογικό της ψυχής τους. Με τη χρήση του λογικού η

ya

watu; ni mantiki ya nafsi zao. Kwa kutumia mantiki n

ψυχή του ανθρώπου διαφέρει από τα ά-λογα ζώα και αποδεικνύει ότι στ'

nafsi ya mwanadamu inatofautiana na wanyama wasio na akili na inathibitisha hilo αλήθεια είναι διαφορετική από το σώμα που φαίνεται.

ukweli ni tofauti na mwili unaoonekana.

Πολλές φορές, ενώ το σώμα ξαπλώνει στη γη, ο άνθρωπος φαντάζεται και

Mara nyingi, wakati mwili umelala chini, mtu pia anafikiria

σκέφτεται τα επουράνια. Πολλές φορές, επίσης, όταν το σώμα ηρεμεί,

anazifikiria mbingu. Mara nyingi, pia, wakati mwili unatulia,

ησυχάζει και κοιμάται, ο έσω άνθρωπος κινείται και φαντάζεται αυτά

yuko kimya na analala, mtu wa ndani anasonga na kufikiria mambo haya

που βρίσκονται έξω από τον εαυτό του· αποδημεί και περιοδεύει σε

walio nje ya nafsi yake; yeye huhama na kuzuru ndani

άλλους τόπους· συναντά γνωστούς και πολλές φορές μ' αυτούς μαντεύει

maeneo mengine; yeye hukutana na marafiki na mara nyingi hukisia nao

και προγνωρίζει τις μελλοντικές του πράξεις. Αυτό τί άλλο θα μπορούσε

na

anaona matendo yake yajayo. Hii inaweza kuwa nini tena?

να ήταν, παρά λογική ψυχή με την οποία ο άνθρωπος σκέφτεται και

kuwa, kuliko nafsi yenye busara ambayo mwanadamu hufikiri nayo

κατανοεί πράγματα πάνω από τις δυνάμεις του;

anaelewa mambo zaidi ya uwezo wake?

Και το εξής αποτελεί τέλεια απόδειξη προς αυτούς οι οποίοι βρίσκονται

Na

ufuatao ni uthibitisho kamili kwa wale walio

στην ασέβεια και την αναισθησία: πώς, ενώ το σώμα είναι θνητό στη φύση

katika uonu na kutokuwa na hisia: jinsi, wakati mwili ni wa kufa katika asili

του, ο άνθρωπος σκέφτεται τα σχετικά με την αθανασία και πολλές φορές

ya, mwanadamu anafikiri juu ya kutokufa na mara nyingi

προτιμά το θάνατο για χάρη της αρετής; Ή πώς συμβαίνει, ενώ το σώμα

anapendelea kifo kwa ajili ya wema? Au jinsi inavyotokea, wakati mwili

ni

είναι θνητό, να διαλογίζεται ο άνθρωπος τα αιώνια, ώστε να καταφρονεί

ya kufa, kwamba mtu kutafakari milele, ili apate kudharau

ya

τα πρόσκαιρα και να ποθεί τα αιώνια;

muda na ya kutamani ya milele?

Το σώμα λοιπόν δεν μπορεί να κάνει τέτοιες σκέψεις για τον εαυτό του·

Kwa hiyo mwili hauwezi kujiwazia mawazo hayo yenyewe;

ούτε μπορεί να σκεφτεί τα έξω από τον εαυτό του· διότι είναι θνητό και

wala hawezi kufikiria mambo yaliyo nje ya nafsi yake, kwa maana yeye ni wa kufa na

πρόσκαιρο. Κατ' ανάγκη κάτι άλλο είναι αυτό που σκέφτεται αντίθετα και

ya

muda. Ni lazima kitu kingine kinachofikiri kinyume na

πέρα από τη φύση του σώματος. Τί άλλο είναι αυτό παρά η λογική και

zaidi ya asili ya mwili. Nini kingine ni hii lakini mantiki na

αθάνατη ψυχή; Διότι αυτή εμπνέει από μέσα κι όχι απ έξω στο σώμα τα

nafsi isiyoweza kufa? Kwa sababu yeye huhamasisha kutoka ndani na sio kutoka nje ya

mwili

καλύτερα, όπως ο μουσικός τη λύρα.

bora, kama mwimbaji kinubi.

Πώς πάλι, αφού είναι πλασμένα το μάτια να βλέπουν και η ακοή ν' ακούει, Itakuwaje basi, kwa kuwa macho yamefanywa kuona na masikio yasikie? συμβαίνει άλλα ν' αποστρέφονται και άλλα να προτιμούν; Ποιός είναι inatokea kwamba wengine hawapendi na wengine wanapendelea? Ni nani autós που εμποδίζει το μάτι να βλέπει; Ποιός εμποδίζει τ' αυτιά ν' ακούν, yeye anayezuia jicho lisione? Ambaye anazuia masikio yasisikie.

αφού η ακουστική είναι φυσική; Ή τη γεύση, που είναι πλασμένη να kwani acoustics ni ya asili? Au ladha, ambayo ni ya kughushi γεύεται, ποιός την εμποδίζει πολλές φορές να το κάνει αυτό; Το χέρι πάλι ladha, ni nani anayemzuia mara nyingi kufanya hivi? Mkono tena που είναι για να ενεργεί, ποιός το εμποδίζει να ψηλαφά κάτι; Το ίδιο και iko wapi kutenda, ni nani anayeizuia kugusa kitu? Sawa την όσφρηση, που έχει σκοπό να οσφραίνεται, ποιός την εμποδίζει να hisia ya harufu, ambayo ni nia ya kuwa na harufu, ambaye huzuia kutoka αισθάνεται οσμές; Ποιός είναι autós που ενεργεί ενάντια στις φυσικές inanuka? Ni nani anayetenda kinyume na asili?

ροπές του σώματος; Ή πώς το σώμα αρνείται τη φύση του και ακούει τις nyakati za mwili? Au jinsi mwili unavyokanusha asili yake na kuwasikiliza συμβουλές κάποιου άλλου ο οποίος με το νεύμα του το κυβερνά; ushauri kutoka kwa mtu mwingine anayeitawala kwa nod yake?

Όλα αυτά τα παραδείγματα δείχνουν ότι υπάρχει λογική ψυχή που Mifano hii yote inaonyesha kwamba kuna nafsi yenye akili ambayo κυβερνά το σώμα. Διότι, το σώμα δεν πλάστηκε από μόνο του να hutawala mwili. Kwa maana, mwili haukuumbwa peke yake κατευθύνει τον εαυτό του αλλά άλλος να το εξουσιάζει· όπως το άλογο, inajiongoza yenyewe lakini mwingine anaitawala; kama farasi, δεν ζεύει τον εαυτό του αλλά το οδηγεί ο ιππέας. Στους ανθρώπους όμως haiishi yenyewe bali inaongozwa na mpanda farasi. Lakini kwa watu υπάρχουν οι νόμοι, για να κάνουν το καλό και ν' αποφεύγουν το κακό. sheria zipo ili kutenda mema na kuepuka maovu.

Αντίθετα, στα ά-λογα ζώα, επειδή στερούνται τη λογική και την κρίση, Kinyume chake, wanyama wasio na akili, kwa sababu hawana akili na hukumu, τα κακά μένουν ακαταλόγιστα και άκριτα. Νομίζω, λοιπόν, ότι, απ' όσα mambo mabaya yanabaki kutowajibika na kutokosolewa. Nadhani, kwa hivyo, hiyo, kutoka kwa nini

είπαμε, αποδείξαμε ότι οι άνθρωποι έχουν λογική ψυχή.

tulisema, tulithibitisha kuwa watu wana nafsi yenye busara.

Πρέπει όμως να μάθουμε επιπλέον από τη διδασκαλία της Εκκλησίας ότι Lakini ni lazima tujifunze kwa nyongeza kutokana na mafundisho ya Kanisa kwamba είναι και αθάνατη η ψυχή, για να ανατρέψουμε τη διδασκαλία των nafsi pia haiwezi kufa, ili kupindua mafundisho yao ειδωλολατρών.

waragani.

Θα το μάθουμε αυτό συγκρίνοντας με τη γνώση που έχουμε

Tutajifunza hili kwa kulinganisha na ujuzi tuliona

για το σώμα και βρίσκοντας τη διαφορά που έχει μ' αυτήν η γνώση της

kuhusu mwili na kupata tofauti maarifa yake nayo

ψυχής. Διότι, η λογική απέδειξε ότι η ψυχή διαφέρει από το σώμα

nafsi. Kwa sababu imethibitisha kwamba nafsi hutofautiana na mwili

και ότι το σώμα είναι θνητό από τη φύση του. Επομένως, η ψυχή, εφόσον δεν

kwamba mwili ni wa kufa kwa asili. Kwa hivyo, roho, kwani sio

είναι ίδια με το σώμα, είναι αθάνατη.

sawa na mwili, hauwezi kufa.

Και πάλι, όπως αποδείξαμε, εφόσον η ψυχή κινεί το σώμα και δεν την

Tena, kama tulivyothibitisha, kwa kuwa roho husonga mwili na sio

οδηγεί κάποιος άλλος, είναι επόμενο η ψυχή να είναι αυτοκινούμενη·

mtu mwingine anaendesha gari, inafuata kwamba nafsi inajiendesha yenyewe;

μάλιστα, μετά το θάνατο του σώματος, εξακολουθεί η ψυχή να ζει απ'

kwa kweli, baada ya mwili kufa, nafsi huendelea kuishi

ni

na

ni

εαυτής. Διότι, δεν πεθαίνει η ψυχή· αλλά, μετά τον αποχωρισμό της από mwenyewe. Kwa maana, nafsi haifi; bali, baada ya kujitenga nayo το σώμα, είναι αυτό που πεθαίνει. mwili, ndio unaokufa.

Αν βέβαια και η ψυχή οδηγούνταν από το σώμα, θα ήταν επόμενο, μετά το Kwa kweli, ikiwa roho pia iliongozwa na mwili, ingekuwa inayofuata, baada ya θάνατο του οδηγού (σώματος), να πέθαινε κι αυτή. Αν όμως η ψυχή οδηγεί kifo cha dereva (mwili), pia angekufa. Lakini ikiwa roho inaongoza και το σώμα, τότε σίγουρα οδηγεί και τον εαυτό της. Και εφόσον mwili, basi hakika anajiongoza pia. Na tangu αυτοκινείται, ζει υποχρεωτικά και μετά το θάνατο του σώματος. Διότι, kujisonga, lazima kuishi hata baada ya kifo cha mwili. Kwa sababu, η κίνηση της ψυχής ταυτίζεται με τη ζωή της· όπως ακριβώς λέμε και για το mwendo wa roho unatambulika na maisha yake; kama tunavyosema juu ya σώμα: ζει όταν κινείται και τότε επέρχεται ο θάνατός του, όταν σταματά mwili: huishi inaposonga na kisha kifo chake hutokea inaposimama την κίνηση. harakati.

Την αεικίνηση της ψυχής τη διαπιστώνει κανείς και από το διάστημα που Mwanzo wa nafsi pia unaweza kuonekana kutoka wakati ambapo βρίσκεται μέσα στο σώμα. Διότι, όταν είναι μέσα στο σώμα και συνδέεται iko ndani ya mwili. Kwa sababu wakati iko ndani ya mwili na kuunganishwa μ' αυτό, δεν συστέλλεται ούτε μετριέται από το μέγεθος του σώματος· kwa hivyo, haijarunguzwa au kupimwa kwa ukubwa wa mwili; αντίθετα, πολλές φορές, ακόμη κι όταν το σώμα βρίσκεται ασθενικό kinyume chake, mara nyingi, hata wakati mwili ni mgonjwa στο κρεβάτι, έτοιμο να παραδοθεί στο θάνατο, παρ' όλ' αυτά αυτή, με τη kitandani, tayari kujisalimisha kifo, hata hivyo yeye, pamoja na δική της δύναμη, είναι ξάγρυπνη και ξεπερνά τη φύση του σώματος. nguvu zake mwenyewe, yuko macho na anapita asili ya mwili. Ενώ μένει η ψυχή στο σώμα, μοιάζει ν' αποδημεί· σκέφτεται και θεωρεί Wakati roho inabaki ndani ya mwili, inaonekana kuhamia; inafikiria na kufikiria αυτά που ξεπερνούν τα γήινα. Πολλές φορές συναντά τους ασώματους wanao pita duniani. Mara nyingi hukutana na wasio na mwili αγίους και αγγέλους· τους βλέπει με την καθαρότητα του νου της. watakatifu na malaika; anawaona kwa usafi wa akili yake. Πώς, λοιπόν, και πολύ περισσότερο δεν θα συμβεί όταν θα χωριστεί από Jinsi gani, basi, na mengi zaidi hayatatokea wakati itatengwa kutoka το σώμα, σύμφωνα με τη βούληση του Θεού! Δεν θα έχει τότε πιο ξεκάθαρη mwili, sawasawa na mapenzi ya Mungu! Haitakuwa wazi zaidi wakati huo τη γνώση της αθανασίας της; Αφού, όταν ήταν προσκολλημένη στο σώμα, ujuzi wa kutokufa kwake? Kwa kuwa, alipokuwa ameshikamana na mwili, ζούσε πιο πολύ τη ζωή έξω από το σώμα· πολύ περισσότερο, μετά το aliishi maisha zaidi nje ya mwili; zaidi sana, baada ya θάνατο του σώματος, θα ζήσει αυτή τη ζωή. Δεν θα πάψει να τη ζει, επειδή kifo cha mwili, ataishi maisha haya. Hataacha kuiishi, kwa sababu έτσι την έπλασε ο Θεός με τον Υιό και Λόγο του Κύριό μας Ιησού Χριστό. hivi ndivyo Mungu alivyoiumba pamoja na Mwana na Neno la Bwana wetu Yesu Kristo. Επειδή λοιπόν είναι αθάνατη η ψυχή, σκέφτεται και φρονεί αθάνατα και Kwa hivyo, kwa sababu nafsi haifi, inafikiri na kufikiri bila kufa na αιώνια. Όπως συμβαίνει με το σώμα που είναι θνητό, και οι αισθήσεις του milele. Kama vile mwili unaokufa, na hisia zake να βλέπουν τα θνητά, αντίστοιχα και η ψυχή, επειδή θεωρεί και σκέφτεται kuwaona wanadamu, vivyo hivyo na roho, kwa sababu inafikiria na kufikiria τα αθάνατα, είναι κι αυτή αθάνατη και αιώνια. wasioweza kufa, yeye pia hawezi kufa na wa milele. Διότι η έννοια και θεωρία της αθανασίας ποτέ δεν εγκαταλείπουν αλλά Kwa sababu dhana na nadharia ya kutokufa kamwe kuondoka lakini μένουν μέσα στην ψυχή· γίνονται σ' αυτήν μόνιμο αποτύπωμα ώστε να

wanabaki ndani ya nafsi, wanakuwa alama ya kudumu juu yake ili kwamba εξασφαλίζεται η αθανασία. Γι' αυτό και η ψυχή έχει την έφεση να θεωρεί kutokufa ni uhakika. Ndiyo maana nafsi ina mvuto wa kuzingatia το Θεό. Η ίδια γίνεται για τον εαυτό της οδηγός· παίρνει τη γνώση και τη Mungu. Yeye mwenyewe anakuwa mwongozo kwa ajili yake mwenyewe; anachukua ujuzi na κατανόηση του Θεού όχι από τον έξω κόσμο αλλά από τον εαυτό της. ufahamu wa Mungu si kutoka kwa ulimwengu wa nje bali kutoka kwake mwenyewe. Λέμε λοιπόν, όπως το είπαμε και προηγουμένως, ότι όπως αρνήθηκαν το Kwa hivyo tunasema, kama tulivyosema hapo awali, kama walivyokanusha Θεό και λατρεύουν τα άψυχα, έτσι και πίστεψαν ότι δεν έχουν λογική Mwenyezi Mungu na wanawaabudu wasio na uhai, kwa hivyo wakaamini kwamba wao hawana sababu

ψυχή. Απ' αυτό κατηγορούνται ως παράφρονες και καταριθμούνται nafsi. Kutokana na hili wanatuhumiwa kuwa wendawazimu na kuorodheshwa μεταξύ των α-λόγων. Είναι αξιολύπητοι και χρειάζονται καθοδήγηση, kati ya a-maneno. Wanasikitika na wanahitaji mwongozo, διότι ως άψυχοι λατρεύουν τα άψυχα.

kwa sababu kama visivyo na uhai wanaabudu visivyo hai.

Αν βέβαια ισχυρίζονται ότι έχουν ψυχή και είναι περήφανοι για τη λογική, Na wakidai kuwa wanayo nafsi na wanajivuna kwa akili.

—και σωστά κάνουν κάτι τέτοιο— γιατί ενεργούν παράλογα, λες και δεν - na ni sawa - kwa sababu wanatenda bila busara, kana kwamba sivyo έχουν ψυχή; Γιατί δεν σκέφτονται αυτά που πρέπει, αλλά θεωρούν τον wana roho Kwa sababu hawafikirii wanachopaswa, bali wanamfikiria yeye εαυτό τους ανώτερο από το Θεό; Διότι, ενώ έχουν αθάνατη ψυχή την οποία wao wenyewe ni bora kuliko Mungu? Kwani, huku wakiwa na nafsi isiyoweza kufa ambayo δεν βλέπουν, τολμούν και εικονίζουν το Θεό με ορατά και θνητά είδωλα. hawaoni, wanathubutu na kumwakilisha Mungu kwa sanamu zinazoonekana na zinazoweza kufa.

Ή, γιατί, όπως απομακρύνθηκαν από το Θεό, δεν επιστρέφουν και πάλι

Au, kwa sababu, walipomwacha Mungu, hawarudi tena κοντά Του; Έχουν ασφαλώς τη δυνατότητα· όπως επαναστάτησαν με το karibu naye; Hakika wana uwezo; kama walivyoasi νου από το Θεό και έκαμαν θεούς τα ανύπαρκτα, έτσι μπορούν και πάλι akili kutoka kwa Mungu na kufanya miungu ya yasiyokuwapo, ili waweze tena με το νου της ψυχής ν' ανεβούν και επιστρέψουν στο Θεό.

kwa akili ya nafsi kupaa na kumrudia Mungu.

Είναι δυνατή η επιστροφή στο Θεό, εφόσον αποβάλουν την ακαθαρσία

Inawezekana kumrudia Mungu, maadamu wametupilia mbali uchafu κάθε επιθυμίας που περιβλήθηκαν· εάν ξεπλυθούν τόσο πολύ, μέχρις ότου ya kila tamaa walikuwa ilifunikwa katika, kama walikuwa hivyo nikanawa mbali, mpaka διώξουν κάθε ξένη αμαρτία που κόλλησε στην ψυχή· μόνον αν εμφανίσουν ondoa kila dhambi ya kigeni ambayo imeshikamana na roho, ikiwa tu itaonekana την ψυχή καθαρή όπως πλάστηκε. Έτσι θα μπορούν να θεωρήσουν μέσα roho safi kama ilivyoumbwa. Kwa hiyo wataweza kuzingatia vyombo vya habari της τον Υιό και Λόγο του Πατέρα, εικόνα του οποίου είναι εξ αρχής. Διότι wa Mwana na Neno la Baba, ambaye yeye ni mfano wake tangu mwanzo. Kwa sababu ο άνθρωπος δημιουργήθηκε εικόνα και ομοίωμα του Θεού, όπως το λέει η mtu aliumbwa kwa sura na mfano wa Mungu, kama Αγία Γραφή εκ μέρους του Θεού: «Ας δημιουργήσουμε τον άνθρωπο Biblia Takatifu kwa niaba ya Mungu: “Na tumwumbe mwanadamu εικόνα και ομοίωμα δικό μας». sura na sura yetu".

Γι' αυτό, κι όταν η ψυχή αποβάλει από πάνω της κάθε ακαθαρσία της

Kwa hivyo, hata wakati roho inatupa uchafu wake wote ya αμαρτίας που φορτώθηκε και διατηρεί καθαρό το κατ' εικόνα, τότε dhambi iliyokuwa imebebwa na kuiweka ile sanamu safi, basi δίκαια, επειδή αυτό αστράφτει, βλέπει σαν σε καθρέφτη τον Υιό και Λόγο kwa haki, kwa sababu inang'aa, inamwona Mwana na Neno kama kwenye kioo

του Θεού Πατέρα. Μέσα σ' αυτό σκέφτεται τον Πατέρα, του οποίου ya
Mungu Baba. Ndani yake anamwazia Baba, ambaye
εικόνα αποτελεί ο Υιός και Σωτήρας Χριστός.
sura ni Mwana na Mwokozi Kristo.

Μπορεί πάλι να μην είναι ικανοποιητική η διδασκαλία από την ίδια την
Tena, kufundisha peke yake kunaweza kusiwe na kuridhisha
ψυχή, διότι εξωτερικές επιδράσεις θολώνουν το νου και δεν βλέπει το
nafsi, kwa sababu mvuto wa nje hufunika akili na haiuoni
καλύτερο. Τότε μπορεί να οδηγηθούμε στη γνώση του Θεού απ' όσα
bora. Kisha tunaweza kuongozwa kwa ujuzi wa Mungu kutoka kwa nini
βλέπουμε γύρω μας· διότι η τάξη και αρμονία της δημιουργίας δείχνει και
tunaona karibu nasi, kwa sababu mpangilio na maelewano ya uumbaji yanaonyesha na
διαλαλεί, σαν να πρόκειται για γράμματα, τον κύριο και πλάστη της.
inatangaza, kana kwamba ni barua, bwana na mtengenezaji wake.

Ο Θεός λοιπόν είναι αγαθός και φιλόανθρωπος· φροντίζει για τα πλάσματά
Kwa hivyo Mungu ni mwema na ni mwema, anajali viumbe
Του. Επειδή όμως είναι αόρατος και μη καταληπτός στην ουσία του, διότι
Ya. Lakini kwa sababu haionekani na haieleweki katika asili yake, kwa sababu
υπάρχει πέρα από κάθε κτιστή ουσία, γι' αυτό και συνέβη οι άνθρωποι
upo zaidi ya vitu vyote vilivyoubwa, ndiyo maana wanadamu walitokea
v' αποτύχουν στην προσπάθεια να Τον γνωρίσουν· για δύο λόγους, διότι
kushindwa katika jaribio la kumjua; kwa sababu mbili, kwa sababu
αυτοί δημιουργήθηκαν, ενώ Εκείνος είναι αδημιούργητος.
wameumbwa na hali Yeye hajaumbwa.

Επειδή λοιπόν στην ουσία του ο Θεός είναι αόρατος, διακόσμησε με το
Kwa hiyo, kwa sababu Mungu haonekani katika asili yake, alipamba nayo
Λόγο του τα δημιουργήματα με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούν οι
Neno lake uumbaji kwa namna ambayo
άνθρωποι να τον γνωρίσουν από τα έργα του. Διότι συνήθως ο τεχνίτης,
watu wamjue kutokana na kazi zake. Kwa sababu kawaida fundi,
και χωρίς να είναι γνωστός, φαίνεται από τα έργα του. Κάτι τέτοιο na
bila kujulikana, inaonekana kutokana na kazi zake. Kitu kama hicho
λέγεται, για παράδειγμα, για το γλύπτη Φειδία· τ' αγάλματά του εξαιτίας
inasemekana, kwa mfano, ya mchongaji Pheidias; sanamu zake kwa sababu
της συμμετρίας και των αρμονικών αναλογιών, τον καθιστούν ya
ulinganifu na uwiano wa harmonic, mfanye
αναγνωρίσιμο κι όταν δεν είναι ορατά παρών.
kutambulika hata kama hawapo.

Κατά παρόμοιο τρόπο, γνωρίζουμε και πλάστη και δημιουργό Θεό από
Vinyo hivyo, tunamjua Mungu ambaye ni muumba na muumbaji
την αρμονία του κόσμου, ενώ μας είναι αόρατος με τα μάτια του σώματος.
maelewano ya ulimwengu, wakati yeye haonekani kwetu kwa macho ya mwili.
Διότι ο Θεός δεν κάνει κακή χρήση της αόρατης φύσης του. Δεν αποτελεί
Kwa maana Mungu hatumii vibaya asili yake isiyoonekana. Sio
πρόφαση η αορασία Του. Αντίθετα, δεν άφησε εντελώς άγνωστο τον
Kutoonekana kwake ni kisingizio. Kinyume chake, haikumwacha kujulikana kabisa
εαυτό του στους ανθρώπους. Όπως προείπα, έτσι στόλισε τον κόσμο, ώστε
mwenyewe kwa watu. Kama nilivyotabiri, ndivyo alivyoupamba ulimwengu, ili
κι αν ο Ίδιος είναι αόρατος στη φύση του, να γίνεται γνωστός από τα na
ikiwa yeye mwenyewe haonekani katika hali yake, na ajulikane na Mungu
δημιουργήματά του.
ubunifu wake.

Κι αυτό δεν το λέω εγώ αλλά το λένε άλλοι θεολόγοι άνδρες, μεταξύ των Na
hili halisemwi na mimi, bali na wanatheolojia wengine, miongoni mwa
οποίων είναι και ο απόστολος Παύλος, που γράφει στην επιστολή του
ambaye pia ni mtume Paulo, ambaye anaandika katika barua yake
στους Ρωμαίους: «Η ύπαρξη του αόρατου Θεού πιστοποιείται από τα
katika Warumi: “Kuwepo kwa Mungu asiyeonekana kunathibitishwa na
δημιουργήματά Του». Επίσης, γράφει στους Λυκαονείς: «Και μεις, ως

Uumbaji wake". Pia, anawaandikia Walikaonea hivi: "Na sisi, kama
 άνθρωποι, που σας κάνουμε τους δασκάλους, είμαστε αδύναμοι σαν εσας·
 sisi tu dhaifu kama ninyi;
 σας ευαγγελιζόμαστε όμως να επιστρέψετε από τα είδωλα στην πίστη του
 lakini tunakuinjilisha ili urudi kutoka kwa sanamu hadi imani yake
 αληθινού Θεού που έφτιαξε τον ουρανό, τη ξηρά και τη θάλασσα και όλα
 Mungu wa kweli aliyezifanya mbingu, nchi kavu na bahari na kila kitu
 τα κατοικίδια τους. Αυτός στις περασμένες γενιές άφησε όλα τα έθνη να
 wanyama wao wa kipenzi. Yeye katika vizazi vilivyopita aliruhusu mataifa yote
 λατρεύουν όποιο θεό θέλουν. Και παρ' όλ' αυτά, φανέρωνε τον εαυτό Του
 wanaabudu mungu yeyote wanayemtaka. Na bado alikuwa akijidhihirisha Mwenyewe
 κάνοντας καλά έργα ως απόδειξη· μας έδινε βροχές από τον ουρανό και
 kufanya matendo mema kama ushahidi; alitupa mvua kutoka mbinguni na
 περιόδους καρποφορίας· γέμιζε τις καρδιές μας από κάθε τροφή και χαρά».·
 majira ya kuzaa, ujaze mioyo yetu kwa chakula chote na furaha."
 Διότι, ποιός είναι αυτός που βλέπει το ουράνιο σύμπαν και την τροχιά
 Kwa maana ni nani anayeona ulimwengu wa mbinguni na mzunguko
 του ήλιου και της σελήνης, αλλά και τις θέσεις και περιφορές των άλλων ya
 jua na mwezi, lakini pia nafasi na mienendo ya wengine
 άστρων να είναι αντίθετες μεταξύ τους και διαφορετικές· και να διατηρούν ya
 nyota kuwa kinyume na kila mmoja na tofauti, na kudumisha
 όλα μαζί, παρά τις διαφορές τους, την τάξη· ποιός λοιπόν δεν θ' αναλογιστεί
 wote kwa pamoja, licha ya tofauti zao, utaratibu; hivyo ni nani hatatafakari
 ότι όχι μόνο τους αλλά άλλος είναι ο πλάστης που τα ρυθμίζει;
 kwamba si wao peke yao bali mwingine ndiye anayewasimamia?
 Ποιός πάλι που βλέπει τον ήλιο ν' ανατέλλει καθημερινά· που βλέπει τη
 Nani analiona jua linachomoza kila siku?
 σελήνη να φέγγει τη νύχτα, ν' αδειάζει και να γεμίζει απαράλλακτα σε ίσο
 mwezi kuangaza usiku, kumwaga na kujaza kila wakati kwa usawa
 αριθμό ημερών κάθε φορά· που βλέπει τα άστρα, άλλα να διατρέχουν τον
 idadi ya siku kwa wakati mmoja; ni nani anayeona nyota, lakini kupita ndani yake
 ουράνιο θόλο και ν' αλλάζουν ποικίλες τροχιές και άλλα να κινούνται
 anga na kubadilisha mizunguko mbalimbali na mwingine kusonga
 στην ίδια τροχιά· ποιός βλέποντας όλα αυτά, δεν θα βγάλει το
 katika obiti ile ile; ambaye, akiona haya yote, hataiondoa
 συμπέρασμα ότι υπάρχει ο δημιουργός τους που τα κυβερνά;
 hitimisho kwamba kuna muumba wao anayewatawala?
 Όποιος βλέπει τα αντίθετα στη φύση να είναι ενωμένα και να συμφωνούν
 Yeyote anayeona kinyume katika maumbile umoja na kukubaliana
 αρμονικά, όπως είναι αναμειγμένα η φωτιά με τον πάγο, η ξηρασία με την
 kwa usawa, kama moto na barafu huchanganyika, ukame na
 υγρασία· όποιος τα βλέπει να μην αντιδρά το ένα στο άλλο, αλλά ν'
 unyenye; yeyote anayewaona haipaswi kuguswa na mtu mwingine, lakini kwa
 αποτελούν ένα σώμα· αυτός που τα βλέπει, δεν θα σκεφτεί ότι αυτός που
 wao ni mwili mmoja; yeye awaonaye hatamdhania yeye ambaye
 τα ένωσε αρμονικά μεταξύ τους θα υπάρχει έξω απ' αυτά;
 kuunganisha kwa umoja wao kwa wao kutakuwa na nje yao?
 Αυτός που βλέπει το χειμώνα να παραχωρεί τη θέση του στην άνοιξη, την
 Anayeona majira ya baridi kali yakianza majira ya kuchipua, basi
 άνοιξη στο καλοκαίρι κι αυτό στο φθινόπωρο και ότι μεταξύ τους αυτά
 spring hadi majira ya joto na hii hadi vuli na kila kitu katikati
 είναι αντίθετα στην ουσία· διότι το ένα ψυχραίνει,
 hakika wao ni kinyume; kwa yule anayepoa.
 το άλλο καίει, το άλλο καρποφορεί και το άλλο καταστρέφει· όμως όλα
 mwingine anaungua, mwingine huzaa matunda na mwingine huharibu, lakini wote
 προσφέρονται στους ανθρώπους για ίση και ασφαλή χρήση. Ποιός, λοιπόν,
 hutolewa kwa watu kwa matumizi sawa na salama. hivyo nani
 όταν τα δει όλα αυτά, δεν θα σκεφτεί ότι υπάρχει κάποιος ανώτερος απ'
 atakapoona haya yote, hatafikiri kwamba kuna mtu aliyemzidi

αυτά, τον οποίο δεν βλέπουμε, αλλά τα κάνει όλα ίσα μεταξύ τους και hawa, ambao hatuwaoni, lakini huwafanya wote kuwa sawa na kila mmoja na όλα τα κυβερνά; inatawala kila kitu?

Ποιός είναι που βλέπει τον αέρα να βαστάζει τα σύννεφα, τα σύννεφα πάλι nani anayeona upero ukielemea mawingu, mawingu tena?

να κρατούν το βάρος των βροχών, και δεν θα οδηγήσει τη σκέψη του σ' kubeba uzito wa mvua, na hataongoza mawazo yake

αυτόν που τα έδωσε και έδωσε την εντολή να σχηματιστούν; Ή ποιός δεν yule aliyezifunga na kuamuru ziundwe? Au ni nani asiyefanya hivyo

βλέπει το νερό να βαστάζει το υπερβολικό βάρος της γης· η γη να μένει anayaona maji yakielemea uzito wa nchi; ardhi inabaki

ακίνητη πάνω στο νερό που από τη φύση του κινείται· απ' όλα αυτά δεν θα isiyo na mwendo juu ya maji ambayo kwa asili yake hutembea; kati ya haya yote haitaweza

σκεφτεί ότι υπάρχει κάποιος, ο Θεός που τα πρόσταξε και τα δημιούργησε; unafikiri kwamba kuna mtu, Mungu ambaye aliwaamuru na kuwaumba?

Ποιός, αφού δει την εποχιακή καρποφορία της γης, τις ουρανόσταλτες Ambao, baada ya kuona kuzaa kwa msimu wa dunia, wale waliotumwa mbinguni

βροχές, τα ρεύματα των ποταμών, τις πηγές που αναβλύζουν, τις γεννήσεις mvua, mikondo ya mito, chemchemi zinazobubujika, kuzaa

ζώων από ανόμοια, και όλα αυτά να γίνονται όχι πάντοτε αλλά σε

wanyama kutoka kwa tofauti, na yote haya yafanyike sio kila wakati lakini ndani

ορισμένες περιόδους· και αφού διακρίνει ότι η τάξη είναι ίση κι όμοια σε vipindi fulani; na baada ya kutambua kwamba utaratibu ni sawa na sawa na

πράγματα ανόμοια και αντίθετα, δεν θ' αναλογιστεί ότι υπάρχει μια mambo tofauti na kinyume, hatazingatia kuwa kuna moja

δύναμη που όλα αυτά τα διέπει και τα διακοσμεί όπως αυτή θέλει, και uwezo unaotawala haya yote na kuyapamba ipendavyo, na

μένει σταθερή;

inakaa sawa?

Διότι αυτά μόνα τους ουδέποτε θα μπορούσαν να συσταθούν και

Kwa sababu haya peke yake hayangeweza kuanzishwa na

εμφανιστούν, επειδή έχουν αντίθετη μεταξύ τους φύση. Το νερό, για

kuonekana, kwa sababu wao ni kinyume na kila mmoja katika asili. Maji, kwa

παράδειγμα, είναι βαρύ και χύνεται προς τα κάτω, ενώ τα σύννεφα είναι

mfano, ni nzito na inamwagika chini, wakati mawingu ni

ελαφρά κι έτσι ανεβαίνουν προς τα πάνω. Κι όμως, παρατηρούμε το πιο

kidogo ili wainuke juu. Na bado, tunazingatia zaidi

βαρύ, το νερό, να το βαστούν τα σύννεφα! Η γη με τη σειρά της είναι πολύ

mazito, maji, mawingu yalemee! Ardhi kwa upande wake ni sana

βαριά, ενώ το νερό είναι ελαφρύτερό της. Κι όμως τα ελαφρύτερα (νερά)

nzito, wakati maji ni mepesi kuliko hayo. Na bado nyepesi (maji)

σηκώνουν το πιο βαρύ (γη)! Και δεν πέφτει κάτω η γη αλλά

wananyanyua zito (ardhi)! Na ardhi haianguki chini lakini

μένει ακίνητη!

anakaa kimya!

Επίσης, το ανδρικό φύλο διαφέρει από το θηλυκό· και όμως

Pia, jinsia ya kiume inatofautiana na mwanamke; na bado

συνευρίσκονται και γεννιέται απ' αυτά τα δύο όμοιος απόγονός τους. Και

wanakuja pamoja na kutoka kwa hawa wawili watoto wao wanaofanana huzaliwa. Na

για να συνοψίσω: το ψυχρό είναι αντίθετο στο θερμό· και η υγρασία

kwa muhtasari: baridi ni kinyume na joto, na unyevunyevu

καταπολεμά την ξηρασία. Κι όμως! Όταν βρεθούν μαζί δεν αντιδρά το ένα

hupambana na ukame. Na bado! Wanapokuwa pamoja, mtu hajibu

ενάντια στο άλλο, αλλ' αποτελούν με ομόνοια ένα σώμα και συντελούν

dhidi ya nyingine, lakini kwa nia moja wanaunda mwili na kuchangia

στη δημιουργία όλων των άλλων.

katika uumbaji wa wengine wote.

Ni

Αυτά λοιπόν που είναι αντιμαχόμενα και αντίθετα στη φύση τους δεν θα Kwa hivyo wale ambao wanapingana na kinyume na maumbile yao hawataweza συνενώνονταν, αν δεν υπήρχε ο ανώτερος Κύριος που τα ένωσε. Σ' Αυτόν walikuwa wameungana, kama hakukuwa na Mola Mkuu aliyewaunganisha. Kwake υπακούν όλα τα στοιχεία, όπως ακούει ο δούλος το αφεντικό του. Δεν vipengele vyote vinatii, kama vile mtumwa anavyomtii bwana wake. Sivyo πολεμά το ένα το άλλο, αφού το καθένα έχει τον ιδιαίτερο σκοπό της wanapingana wao kwa wao, kwani kila mmoja ana kusudi lake maalum ύπαρξής του. Αναγνωρίζουν τον Κύριο που τα συνένωσε. Ομονοούν και kuwepo kwake. Wanamtambua Bwana aliyewaleta pamoja. Wanajitenga na συμφιλιώνονται, με τη θέληση του δημιουργού τους, αν και στη φύση τους kupatanishwa, na mapenzi ya muumba wao, ingawa katika asili yao είναι εχθρικά το ένα προς το άλλο. wanachukiana wao kwa wao.

Διότι, αν δεν υπήρχε η εντολή κάποιου ανωτέρου για ν' αναμιχθούν, πώς Kwa sababu ikiwa hapakuwa na agizo kutoka kwa mtu mkuu kwao kuchanganya, vipi θα συνενώνονταν το βαρύ με το ελαφρό, το ξηρό με το υγρό, το κυκλικό nzito na nyepesi, kavu na mvua, mwingo itakuwa pamoja με το ευθύγραμμο, η φωτιά με το ψύχος, η θάλασσα με τη γη, ο ήλιος με τη kwa mstari ulionyooka, moto pamoja na baridi, bahari na dunia, jua pamoja na σελήνη, τ' άστρα με τον ουρανό κι ο αέρας με τα σύννεφα; Δεν θα γινόταν, mwezi, nyota zilizo na anga na anga pamoja na mawingu? Haingetokea αφού η ουσία του ενός είναι αντίθετη με την ουσία του άλλου. kwani kiini cha kimoja kinapingana na kiini cha kingine.

Θα συνέβαινε μεγάλη αναταραχή μεταξύ τους: το ένα θα έκαιγε, το άλλο Kungekuwa na msukosuko mkubwa kati yao: mmoja angeungua, mwingine θα ψύχρανε· το βαρύ θα τραβούσε προς τα κάτω ενώ το ελαφρύ προς τα ingepoa; zito lingeshushwa chini huku mwanga ukiwa juu πάνω· ο ήλιος θα φώτιζε και ο αέρας θα σκοτείνιαζε. Τα άστρα θα juu; jua lingangaza na hewa ingefanya giza. Nyota zitafanya hivyo στρέφονταν το ένα ενάντια στο άλλο, διότι άλλα βρίσκονται ψηλότερα waligeuka dhidi ya kila mmoja, kwa sababu wengine wako juu zaidi και άλλα χαμηλότερα. Η νύχτα δεν θα παραχωρούσε τη θέση της στην wengine chini. Usiku haungeweza kutoa nafasi

ημέρα αλλά θα την πολεμούσε επανασταντώντας εναντίον της. siku lakini angepigana nayo kwa kuasi.

Κι αν συνέβαιναν αυτά, δεν θα βλέπαμε πλέον αρμονία αλλά δυσαρμονία· kama mambo haya yangetokea, hatutaona tena maelewano bali machafuko; όχι τάξη αλλά αταξία· όχι σύνθεση αλλά διάλυση όλου του κόσμου· όχι utaratibu bali machafuko; si utungaji bali uharibifu wa ulimwengu mzima; hapana συμμετρία αλλά αμετρία. Διότι, με τη διαμάχη και τη σύγκρουση του ενός ulinganifu lakini asymmetry. Kwa maana, kwa ugomvi na migogoro ya mtu mmoja με το άλλο ή όλα θα καταστρέφονταν ή θα υπερίσχυε το πιο δυνατό. Κι pamoja na mengine yote yangeangamizwa au yenye nguvu zaidi yangeshinda. Na αυτό όμως θα έδειχνε την ακαταστασία του σύμπαντος. lakini hii ingeonyesha machafuko ya ulimwengu.

Διότι, εφόσον θα έμενε μόνο ένα στοιχείο χωρίς να έχει ανάγκη κανενός Kwa kuwa ni kipengele kimoja tu kingebaki bila kuhitaji chochote άλλου, θα έκαμε το σύμπαν χαστικό. Όπως ακριβώς, ένα μόνο πόδι ή ένα sivyo, ingeufanya ulimwengu kuwa na machafuko. Kama, mguu mmoja au mmoja μόνο χέρι δεν μπορεί να διατηρήσει στη ζωή όλο το σώμα. Πόσο ωραίο θα mkono pekee hauwezi kuweka mwili mzima hai. Jinsi itakuwa nzuri ήταν, αν έλαμπε μόνο ο ήλιος ή κινούνταν μόνο η σελήνη ή ήταν μόνο ilikuwa, ikiwa tu jua lililangaza au tu mwezi ulihamia au ulikuwa peke yake νύχτα ή συνεχώς ημέρα; Ποιά αρμονία πάλι θα υπήρχε, αν δεν είχε άστρα usiku au mchana mfululizo? Kungekuwa na maelewano gani ikiwa hakuna nyota ο ουρανός ή τα άστρα δεν είχαν ουρανό; Και ποιά το όφελος, αν είχαμε mbingu au nyota hazina mbingu? Na ni faida gani, kama tungekuwa nayo μόνο θάλασσα ή αν η γη υπήρχε χωρίς τα νερά και τα υπόλοιπα στοιχεία

ya

na

Na

si

la

bahari tu au kama dunia ingekuwa bila maji na viumbe vingine vya asili της δημιουργίας; uumbaji;

Πώς θα μπορούσε να επιζήσει ο άνθρωπος ή κάποιο ζώο στη γη, εφόσον Mwanadamu au mnyama yeyote angeweza kuishi duniani ikiwa τα στοιχεία της κτίσης συγκρούονταν μεταξύ τους; Εφόσον ένα θα ήταν Je, vipengele vya ujenzi viligongana? Ilimradi mtu angekuwa αυτό που θα νικούσε τα άλλα και δεν θα μπορούσε να συστήσει και τα yule ambaye angewashinda wengine na asingeweza kuwapendekeza pia άλλα πλάσματα; Διότι κανένα πλάσμα δεν μπορεί να συσταθεί μόνο από viumbe vingine? Kwa maana hakuna kiumbe kinachoweza kuundwa tu ένα στοιχείο, το ψυχρό, το υγρό ή το ξηρό. Όλα θα ήταν σε χάωδη και kipengele, baridi, mvua au kavu. Kila kitu kingekuwa katika machafuko na άτακτη κατάσταση. Ακόμη κι αυτό το στοιχείο που θα υπερίσχυε των hali ya fujo. Hata kipengele hiki ambacho kingeshinda juu yao άλλων δεν θα μπορούσε να υπάρξει χωρίς τη βοήθεια των υπολοίπων. wengine hawangeweza kuwepo bila msaada wa wengine.

Διότι η σύσταση όλων έτσι είναι τώρα(αλληλοεξαρτώμενη).

Kwa sababu katiba ya wote ni hivi sasa (inategemeana).

Επειδή λοιπόν στο σύμπαν υπάρχει τάξη και όχι αταξία, συμμετρία και όχι Kwa sababu katika ulimwengu kuna utaratibu na sio machafuko, ulinganifu na sio αμετρία, κοσμιότητα και όχι ακοσμία, και μάλιστα αρμονική σύνδεση asymmetry, uzuri na sio uzuri, na kwa kweli muunganisho mzuri όλων των μερών του, πρέπει υποχρεωτικά να σκεφτούμε τον Δημιουργό ya

sehemu zake zote, lazima tumfikirie Muumba που συγκέντρωσε και σύνδεσε όλα τα στοιχεία ώστε να δουλεύουν αρμονικά. ambayo ilileta pamoja na kuunganisha vipengele vyote kufanya kazi kwa upatanifu.

Ακόμη κι αν δεν τον βλέπουμε με τα μάτια, μπορούμε όμως από

Hata tusipomwona kwa macho, tunaweza

την τάξη και αρμονία των αντίθετων στοιχείων να εννοήσουμε το

mpangilio na maelewano ya vipengele kinyume kumaanisha

δημιουργό και προνοητή όλων αυτών.

muumbaji na mtangulizi wa haya yote.

Διότι, συμβαίνει το ίδιο που θα βλέπαμε σε μια πόλη: να κατοικείται

Kwa sababu, jambo lile lile linatokea ambalo tungeona katika jiji: kukaliwa na watu αρμονικά από πολλούς και διαφορετικούς ανθρώπους, μικρούς και

kwa usawa na watu wengi tofauti, wadogo na

μεγάλους, πλούσιους και φτωχούς, γέρους και νεότερους, άνδρες και

wakubwa, matajiri na maskini, wazee kwa vijana, wanaume na

γυναίκες. ενώ διαφέρουν αυτοί μεταξύ τους, ομονοούν όμως. Δεν

wanawake, na hali wanatofautiana wao kwa wao, lakini wana nia moja. Sinyo

στρέφονται οι πλούσιοι ενάντια στους φτωχούς ούτε οι μεγάλοι ενάντια

matajiri wanawapinga maskini, wala wakubwa dhidi yao

στους μικρούς ή οι νέοι ενάντια στους γέροντες.

kwa vijana au vijana dhidi ya wazee;

όλοι εξίσου είναι ειρηνικοί ο ένας προς τον άλλον.

wote wana amani sawa kwa kila mmoja.

Βλέποντας αυτά θα σκεφτόμασταν ότι η παρουσία ενός άρχοντα, ακόμη

Kuona haya tutafikiri kuwa uwepo wa bwana, hata

κι αν δεν τον βλέπουμε, εγγυάται την ομόνοια.

tusipomuona anahakikisha umoja.

Διότι η αταξία αποτελεί γνώρισμα της αταξίας. και η τάξη αποδεικνύει

Kwa maana machafuko ni alama ya machafuko, na utaratibu huthibitisha

ότι υπάρχει αρχηγός. Βλέπουμε, για παράδειγμα, την αρμονία των μελών

kwamba kuna kiongozi. Tunaona, kwa mfano, maelewano ya wanachama

του σώματος: δεν αντιμάχεται το μάτι το αυτί, ούτε το χέρι επαναστατεί ya

mwili: jicho halishindani na sikio, wala mkono hauasi

ενάντια στο πόδι. το καθένα εκπληρώνει την αποστολή του χωρίς

dhidi ya mguu; kila mmoja anatimiza dhamira yake bila

αντιρρήσεις. Απ' αυτό καταλαβαίνουμε ότι υπάρχει στο σώμα ψυχή, αν pingamizi. Kutokana na hili tunaelewa kwamba kuna nafsi katika mwili, ikiwa και δεν την βλέπουμε, που όλα αυτά τα κυβερνά.

na

hatumuoni, ambaye anatawala haya yote.

Έτσι, από την τάξη και αρμονία μπορούμε να οδηγηθούμε στον κυβερνήτη Hivyo, kutokana na utaratibu na maelewano tunaweza kuongozwa kwenye utawala του κόσμου Θεό· μάλιστα, στον ένα Θεό και όχι πολλούς. Η τάξη του Mungu wa ulimwengu; kwa kweli, kwa Mungu mmoja na si wengi. Darasa lake κόσμου και η αρμονική συμβίωση όλων με ομόνοια αποδεικνύει ότι δεν ulimwengu na symbiosis ya usawa ya wote kwa nia moja inathibitisha kwamba sivyo είναι πολλοί αλλά ένας ο άρχοντας και κύριος του κόσμου, ο Λόγος. wako wengi lakini mtawala na mkuu wa ulimwengu ni mmoja, ambaye ni Neno. Διότι, αν ήταν πολλοί οι άρχοντες της δημιουργίας, δεν θα υπήρχε αυτή η Kwani kama kungekuwa na mabwana wengi wa uumbaji, haya yasingekuwapo τάξη στο σύμπαν. Εξαιτίας των πολλών αρχηγών, όλα θα ήταν σε αταξία. utaratibu katika ulimwengu. Kwa sababu ya viongozi wengi, kila kitu kungekuwa katika machafuko;

ο καθένας θα τα τραβούσε όλα προς τη δική του θέληση και θα βρισκόταν kila mmoja angevuta wote kwa mapenzi yake na kupatikana σε διαμάχη με τον άλλον. Διότι, όπως κατηγορούμε την πολυθεΐα για αθεΐα, katika mgogoro na mwingine. Kwani tunaposhutumu ushirikina wa ukana Mungu, έτσι κατ' ανάγκη και η πολυαρχία είναι αναρχία. Αν ο καθένας ανέτρεπε hivyo polyarchy ni lazima machafuko. Ikiwa kila mtu aliruka την εξουσία του άλλου, δεν θα υπήρχε κανένας άρχοντας. Θα υπήρχε σε mamla ya mwingine, kusingekuwa na mtawala; kungekuwa na ndani όλα αναρχία. Και όπου δεν υπάρχει άρχοντας, εκεί είναι βέβαιο ότι machafuko yote. Na pale ambapo hakuna bwana, hapo ni hakika βασιλεύει η αναρχία.

machafuko yanatawala.

Και το αντίθετο· η τάξη και η ομόνοια των πολλών και διαφορετικών kinyume chake; utaratibu na umoja wa wengi na tofauti φανερώνει ότι ένας είναι ο άρχοντας. Ακούει κάποιος, για παράδειγμα, inaonyesha kuwa mmoja ni bwana. Je, mtu anasikia, kwa mfano, από μακριά τον ήχο της λύρας που αποτελείται από πολλές χορδές και kutoka mbali sauti ya kinubi yenye nyuzi nyingi na

Na

θαυμάζει την αρμονική συμφωνία τους. Διότι, τον αρμονικό ήχο δεν τον anapenda upatanifu wao. Kwa sababu, sauti ya harmonic haifanyi προκαλεί μόνον ο βαρύς ή μόνον ο οξύς ή μόνον ο μέσος τόνος, αλλά όλοι nzito au tu mkali au tu sauti ya kati husababisha, lakini wote οι τόνοι, όταν τους χτυπούν κατάλληλα. Απ' αυτά να καταλάβεις ότι δεν tani, wakati zimepigwa vizuri. Kutoka kwa haya unaweza kuelewa kuwa sivyo παίζει από μόνη της η λύρα ούτε πάλι με πολλούς λυράρηδες. Ένας είναι ο kinubi hucheza chenyewe, wala tena kwa wacheza vinubi wengi. Moja ni μουσικός, ακόμη κι αν δεν τον βλέπουμε, που εναρμονίζει με την τέχνη του mwanamuziki, hata tusipomwona, anayeendana na sanaa yake τον ήχο κάθε χορδής, για να πετύχει αρμονική συμφωνία. sauti ya kila kamba, kufikia maelewano ya usawa.

tu

Έτσι και στο σύμπαν υπάρχει παναρμονία τάξη. Δεν αντιμάχονται τα Hivyo katika ulimwengu kuna mpangilio wenye upatanifu. Hawana migogoro ουράνια με τα επίγεια, ούτε και το αντίστροφο. Όλα συνιστούν μια mbinguni na duniani, wala kinyume chake. Wote wanaunda moja συνολική τάξη. Επομένως, συνεπάγεται λογικά ότι δεν είναι πολλοί αλλά darasa la jumla. Kwa hiyo, inafuata kwa mantiki kwamba hakuna wengi lakini ένας ο κυβερνήτης και δημιουργός του σύμπαντος. Με το δικό του φως mmoja mtawala na muumbaji wa ulimwengu. Kwa nuru yake mwenyewe όλα παίρνουν το φως και κινούνται.

kila kitu kinashika mwanga na kusonga.

Ούτε πρέπει να πιστεύουμε ότι είναι πολλοί οι δημιουργοί και κυβερνήτες Wala tusifikiri kwamba kuna waumbaji na watawala wengi

του κόσμου· συμβαδίζει με την ευσέβεια και αλήθεια να πιστεύουμε ότι
dunia; ni sawa na uchamungu na ukweli kuamini hivyo
ένας είναι ο δημιουργός του. Αυτό το τεκμηριώνει φανερά ο ίδιος ο κόσμος.
mmoja ni muumba wake. Hii inathibitishwa wazi na ulimwengu yenyewe.
Απόδειξη σίγουρη ότι ένας είναι ο δημιουργός του σύμπαντος αποτελεί
Uthibitisho wa uhakika kwamba mtu ndiye muumbaji wa ulimwengu una jumuiisha
το εξής: ένας είναι ο δημιουργημένος κόσμος, όχι πολλοί. Θα έπρεπε,
hii: ulimwengu uli umbwa ni mmoja, sio wengi. Inabidi,
αν υπήρχαν πολλοί θεοί, να υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί κόσμοι.
kama kungekuwa na miungu mingi, kungekuwa na dunia nyingi na tofauti.
Διότι δεν φτιάχνουν οι πολλοί θεοί ένα κόσμο ούτε ο ένας κόσμος γίνεται
Kwa maana miungu mingi haifanyi ulimwengu, wala ulimwengu mmoja haufanyiki
από πολλούς θεούς. Αλλιώς, θα προκύψουν τα ακόλουθα άτοπα.
miungu mingi. Vinginevyo, kutofautiana kwa fuatayo kutatokea.
Πρώτα, αν πολλοί θεοί έφτιαζαν τον κόσμο, αυτό αποτελεί αδυναμία
Kwanza, ikiwa miungu mingi ili umbwa ulimwengu, huu ni udhaifu
των κατασκευαστών· διότι το έργο έγινε από πολλούς. Κι αυτό φανερώνει
wajenzi; maana kazi hiyo ilifanywa na wengi. Na hiyo inaonyesha
όχι τυχαία ότι ο κάθε θεός έχει ατελή δημιουργική ικανότητα.
kwa bahati kwamba kila mungu ana uwezo usio kamili wa ubunifu.
Αν αρκούσε ένας, δεν θα χρειαζόταν πολλοί, ν' αναπληρώσει ο καθένας
Ikiwa moja ingetosha, kusingekuwa na haja ya wengi, kwa kila mmoja kufidia
την έλλειψη του άλλου. Το να λέει μάλιστα κανείς ότι στο θεό υπάρχει
ukosefu wa mwingine. Hata kusema Mungu yupo
έλλειψη, όχι μόνο είναι ασέβεια αλλά και ξεπερνά τα θεμιτά όρια.
ukosefu, sio tu ni ukosefu wa heshima bali pia unavuka mipaka halali.
Ακόμη κι ένα τεχνίτη, αν έφτιαχνε ένα έργο όχι μόνος αλλά με πολλούς, δεν θα
Hata fundi, ikiwa atafanya kazi sio peke yake, lakini pamoja na wengi, hatafanya
τον λέγαμε τέλει αλλά μέτριο. Πιθανόν, όμως, ο κάθε θεός να μπορούσε
tulimwita mkamilifu lakini wastani. Labda, hata hivyo, mungu yeyote anaweza
κατασκευάσει όλο το σύμπαν, αλλά το έφτιαξαν όλοι μαζί για τη
ali umbwa ulimwengu wote, lakini wote walimtengenezea yeye
συμμετοχή· κάτι τέτοιο είναι βέβαια γελοίο, να εργάζεται ο καθένας για
ushirikiki; jambo kama hilo bila shaka ni ujinga, kwa kila mtu kulifanyia kazi
φήμη και να μη θεωρηθεί ανίκανος. Το να θεωρήσουμε πάλι ότι ο κάθε
sifa na usichukuliwe kuwa mtu asiye na uwezo. Kuzingatia tena kwamba kila mmoja
θεός είναι κενόδοξος αυτό είναι από τα πλέον παράδοξα!
Mungu ni bure, hii ni moja ya mambo ya kitendawili!
Έπειτα, αν ο κάθε θεός ήταν ικανός να δημιουργήσει όλο το σύμπαν, τί
Kisha, ikiwa kila mungu angeweza kuumba ulimwengu wote mzima, je!
χρειάζονται οι πολλοί, αφού ο ένας αρκεί για όλο; Άλλωστε, κάτι τέτοιο
nyingi zinahitajika, kwani moja yatosha wote? Baada ya yote, kitu kama hicho
είναι και ασεβές και παράδοξο· εφόσον το δημιούργημα είναι ένα και οι
upotovu na ni wa kipingamizi, kwani uumbaji ni mmoja na ule
δημιουργοί πολλοί και διάφοροι, είναι λογικό και φυσικό το ένα και
waumbaji wengi na mbalimbali, ni mantiki na asili moja na
τέλειο να είναι ανώτερο από τα πολλά.
kamili kuwa bora kuliko wengi.
Να γνωρίζουμε και το εξής: αν ο κόσμος είχε δημιουργηθεί από πολλούς
Pia tujue yafuatayo: kama dunia ingeumbwa na wengi
θεούς, θα είχε διάφορες και ανόμοιες κινήσεις. Κάθε διαφορετική κίνηση
miungu, angekuwa na harakati mbalimbali na tofauti. Kila hoja tofauti
θα προσέβλεπε στον κάθε δημιουργό. Και στη διαφορετικότητα, όπως το
ingeangalia kwa kila muumbaji. Na katika utofauti, kama
είπαμε και παραπάνω, θα υπήρχε πάλι ακαταστασία και αταξία του
tulisema hapo juu, kutakuwa tena na machafuko na machafuko
σύμπαντος.
ulimwengu.
Διότι, ούτε ένα πλοίο που το κυβερνούν πολλοί θά πλεύσει σωστά, αν δεν

Maana hata meli inayoongozwa na wengi haitasafiri vizuri kama sivyo
κρατά το πηδάλιο ένας μόνο καπετάνιος· ούτε μία λύρα που την παίζουν
nahodha mmoja hushika usukani, hakuna kinubi kimoja kinachoripigwa
πολλοί μπορεί να βγάλει καλό ήχο, αν δεν την παίζει ένας που είναι γνώστης.
wengi wanaweza kutoa sauti nzuri ikiwa haitachezwa na mtu mwenye ujuzi.
Έτσι, λοιπόν, αφού μία είναι η δημιουργία και ένας ο κόσμος
Kwa hiyo, basi, kwa kuwa uumbaji ni mmoja na dunia ni moja
και μία η τάξη του, ένας πρέπει να θεωρήσουμε ότι είναι ο βασιλιάς και
mmoja cheo chake, mmoja tunapaswa kufikiria kuwa mfalme na
δημιουργός του, ο Κύριος.

Muumba wake, Bwana.

Για το λόγο αυτό, και ο ίδιος ο δημιουργός έπλασε ένα κόσμο, για να μην

Kwa sababu hii, muumbaji mwenyewe aliumba ulimwengu, ili sio
νομίζουν ότι με τους πολλούς κόσμους υπάρχουν και πολλοί θεοί.
wanafikiri kwamba pamoja na malimwengu mengi pia kuna miungu mingi.

Να πιστεύουν ότι ένας είναι ο κόσμος κι ένας ο δημιουργός του.

Kuamini kuwa ulimwengu na muumba wake ni kitu kimoja.

Μάλιστα συμβαίνει, όχι επειδή είναι ένας ο δημιουργός, να είναι κι ένας
Kwa kweli, hutokea, si kwa sababu kuna muumbaji mmoja, lakini kwa sababu kuna mmoja
ο κόσμος· διότι, θα μπορούσε ο Θεός να φτιάξει κι άλλους κόσμους. Αλλά,
ulimwengu; kwa sababu, Mungu angeweza kuumba ulimwengu mwingine. Lakini,
επειδή πλάστηκε μόνον ένας κόσμος, είναι επόμενο και ο δημιουργός του
kwa kuwa ulimwengu mmoja tu uliumbwa, muumba wake ndiye anayefuata
να θεωρείται ένας.

kuzingatia kuwa mmoja.

Ποιός είναι αυτός ο δημιουργός; Αυτό πρέπει οπωσδήποτε να

Muumbaji huyu ni nani? Hii lazima dhahiri

φανερώσουμε και πούμε, για να μην πλανηθεί κανείς από άγνοια και

tuonyeshe na tuseme, ili mtu asipotee kwa ujinga na

πιστέψει σ' άλλο θεό· κι έτσι θα πέσει στην αθεΐα των προηγούμενων.

mwaminini mungu mwingine; na hivyo ataanguka katika ukafiri wa wa kwanza.

Νομίζω ότι κανένας δεν αμφιβάλλει γι' αυτό.

Nadhani hakuna mtu anayetilia shaka hilo.

Αποδείξαμε ήδη ότι δεν είναι θεοί αυτοί που θεωρούν οι ποιητές·

Tumeshathibitisha kwamba wao si miungu ambayo washairi wanaizingatia;

ότι βρίσκονται σε πλάνη όσοι θεοποιούν την κτίση· και ότι γενικά η

kwamba wanao abudu uumbaji wako katika upotofu, na kwamba kwa ujumla wao

ειδωλολατρεία των εθνικών είναι αθεΐα και ασέβεια. Τώρα, λοιπόν, αφού

Ibada ya sanamu ya watu wa mataifa ni kutokuamini Mungu na kukosa heshima. Sasa,
basi, tangu

κατέπεσαν όλες αυτές οι πλάνες, είναι βέβαιο ότι εμείς διαθέτουμε την

makosa haya yote yameanguka, ni hakika kwamba tunayamiliki

αληθινή θρησκεία· Αυτόν που προσκυνούμε και κηρύσσουμε, αυτός είναι

Dini ya kweli; Yeye tunayemwabudu na kumhubiri, ndiye

ο μόνος αληθινός Θεός· είναι ο Κύριος όλου του σύμπαντος και

Mungu wa pekee wa kweli; ndiye Bwana wa ulimwengu wote na

δημιουργός κάθε πλάσματος.

muumba wa kila kiumbe.

Ποιός άλλος λοιπόν είναι αυτός παρά ο πανάγιος και υπερβατικός, πέρα

nani basi huyu ila aliye mtakatifu zaidi na apitaye mbinguni

από κάθε δημιουργημένη φύση, ο Πατέρας δηλαδή του Χριστού; Αυτός,

kutoka katika kila kiumbe, yaani, Baba wa Kristo? Yeye,

σαν άριστος κυβερνήτης, με τη σοφία του και τον Υιό και Λόγο του Κύριό

kama mtawala bora, mwenye hekima yake na Mwana na Neno la Bwana

μας Ιησού Χριστό, όλα τα εξουσιάζει και προνοεί

wetu Yesu Kristo, ndiye anayetawala na kutoa kila kitu

για τη σωτηρία τους· ενεργεί όπως Αυτός θεωρεί ότι είναι καλά.

kwa ajili ya wokovu wao; anatenda apendavyo yeye.

Και είναι όλα καλά, όπως δημιουργήθηκαν και δημιουργούνται, επειδή

na

Ni

Na

yote ni mazuri, kama yalivyoumbwa na yanaumbwa, kwa sababu
Εκείνος αυτό θέλει. Αυτό κανείς δεν μπορεί να το αμφισβητήσει. Διότι, αν
Ndicho anachotaka. Hakuna anayeweza kupinga hilo. Kwa sababu kama
η κτίση κινούνταν όχι με λογική βούληση κι όλα ήταν τυχαία,
uumbaji haukuongozwa na utashi wa busara na kila kitu kilikuwa cha bahati nasibu,
καλά θα έκανε κάποιος ν' αμφισβητούσε αυτά που λέμε. Αφού όμως όλα έχουν
mtu angefanya vyema kuhoji tunachosema. Lakini kwa kuwa wana kila kitu
sustaθεί και διακοσμηθεί με λογική, σοφία και γνώση, υποχρεωτικά αυτός
kuweka na kupambwa kwa akili, hekima na elimu, lazima yeye
που στέκεται από πάνω τους και τα προνοεί δεν είναι άλλος παρά ο Υιός
ambaye anasimama juu yao na kuwaruzuku si mwingine ila Mwana
και Λόγος του Θεού.

na

Neno la Mungu.

Λόγο ονομάζω όχι αυτόν που είναι συνυφασμένος και σύμφυτος με κάθε
Sababu nisiite kile kilichofumwa na cha asili kwa kila moja
δημιούργημα, τον οποίο συνήθως ορισμένοι ονομάζουν σπερματικό· αυτός
kiumbwe, kwa kawaida huitwa na baadhi ya mbegu; yeye
είναι άψυχος, χωρίς λογική και νόηση· ενεργεί με τη δύναμη της τέχνης που
hana roho, hana sababu na ufahamu; anatenda kwa nguvu ya sanaa ambayo
έρχεται απέξω και με τη σοφία εκείνου που τον εξουσιάζει. Ούτε είναι σαν
inatoka nje na kwa hekima ya yeye anayeitawala. Wala si kama
το λόγο που έχουν οι λογικοί άνθρωποι και αποτελείται από συλλαβές και
sababu ambayo watu wenye akili timamu wanayo na ina silabi na
μεταδίδεται με τον αέρα.

hupitishwa kwa njia ya hewa.

Ονομάζω Λόγο τον ζωντανό και ενεργή Θεό, τον αίτιο της υπάρξεώς του,
Ninamwita Mungu aliye hai na anayefanya kazi, sababu ya kuwa kwake, Neno.
το Λόγο του αγαθού Θεού. Αυτός διαφέρει από κάθε δημιούργημα και
Neno la Mwenyezi Mungu mwema; amekhitalifiana na viumbwe vyote
κτιστό· είναι ο μόνος όμοιος Λόγος του αγαθού Πατέρα του. Αυτός
aliyeumbwa; ndiye Neno pekee linalofanana la Baba yake mwema; Yeye
στόλισε το σύμπαν και το φωτίζει με την πρόνοιά του. Επειδή είναι του
aliupamba ulimwengu na kuumulika kwa riziki yake. Kwa sababu ni yake
καλού Πατέρα ο καλός Λόγος, αυτός διαρρύθμισε την τάξη όλων·

Baba mwema Neno jema, alipanga utaratibu wa yote;

προσάρμοσε τα αντίθετα μεταξύ τους κι έτσι προέκυψε μία όμορφη αρμονία.
alirekebisha kinyume kwa kila mmoja na hivyo maelewano mazuri yakatokea.

Αυτός είναι η δύναμη και η σοφία του Θεού· περιστρέφει τον ουρανό,

Yeye ni uweza na hekima ya Mungu; yeye huzigeuza mbingu,

κρέμασε τη γη και, ενώ δεν στηρίζεται πουθενά, με το νεύμα του τη

Hung dunia na, wakati anakaa popote, kwa nod yake

στερέωσε. Απ' Αυτόν παίρνει φως ο ήλιος και φωτίζει την οικουμένη,

funga. Kwake jua huchukua nuru yake na kuiangazia dunia.

ενώ δίνει λιγοστό φως και στη σελήνη. Αυτός κρεμά το νερό στα σύννεφα

huku pia ukitoa mwanga kidogo kwa mwezi. Anatundika maji mawinguni

και οι βροχές κατακλύζουν τη γη· η θάλασσα περιορίζεται ενώ η γη

mvua huifunika dunia, na bahari imefungwa na dunia

φυτρώνει κάθε είδους φυτά και βλαστάνει χόρτο.

huota kila aina ya mimea na kuchipua nyasi.

Αν κάποιος άπιστος, μετά απ' όσα είπαμε, ζητεί να μάθει αν υπάρχει ο

Ikiwa kafiri, baada ya yale tuliyoyasema, anauliza kujua kama kuna a

Υιός και Λόγος του Θεού, αυτός δεν είναι καλά που αμφιβάλλει! Έχει τις

Mwana na Neno la Mungu, yeye si mwema mwenye shaka! Anao

αποδείξεις απ' όσα βλέπει· όλα δημιουργήθηκαν από το Λόγο και τη

uthibitisho wa kile anachokiona; vitu vyote viliumbwa kwa Neno na

Σοφία του Θεού. Δεν θα στεκόταν κανένα δημιούργημα, αν δεν το έκανε

hekima ya Mungu. Hakuna uumbaji ambao ungesimama kama haungesimama

ο Λόγος, ο Υιός και Λόγος του Θεού, όπως είπαμε.

Neno, Mwana na Neno la Mungu, kama tulivyosema.

na

Είναι Λόγος, όπως είπα, χωρίς να έχει σχέση και ομοιότητα με τον Sababu, kama nilivyosema, bila kuwa na uhusiano wowote au mfano wake ανθρώπινο λόγο που συνίσταται από συλλαβές· αλλά είναι καθ' όλα όμοια usemi wa binadamu unaojumuishia silabi; lakini zinafanana katika mambo yote εικόνα του Θεού Πατέρα. Διότι οι άνθρωποι, επειδή αποτελούνται από sura ya Mungu Baba. Kwa sababu watu, kwa sababu wameundwa διάφορα μέρη και προήλθαν από το μηδέν, έχουν σύνθετο λόγο που διαλύεται. sehemu mbalimbali na kutoka mwanzo, kuwa na sababu kiwanja kwamba dissolves. Ο Θεός όμως είναι ο πάντοτε υπάρχων και δεν είναι σύνθετος· Lakini Mungu ndiye anayekuwepo siku zote na si mtungi; γι' αυτό και ο Λόγος του υφίσταται πάντα και δεν είναι σύνθετος. kwa hiyo Neno lake lipo sikuzote na halijumishi.

Ο Λόγος είναι ο ένας και μονογενής Υιός Θεός του Θεού Πατέρα· προήλθε Neno ni Mwana pekee wa Mungu Baba; alikuja από τον Πατέρα σαν από αγαθή πηγή· προνοεί και συγκρατεί τα πάντα. kutoka kwa Baba kama chanzo kizuri; yeye hutoa na kudumisha vitu vyote. Η αιτία πάλι για την οποία ο Λόγος του Θεού ήλθε στα δημιουργήματα, Sababu tena ambayo Neno la Mungu lilikuja katika uumbaji, είναι όντως αξιοθαύμαστη· μας πληροφορεί ότι μόνο έτσι, όπως συνέβη, kwa kweli ni ya kupendeza; inatufahamisha kwamba hivyo tu, kama ilivyotokea, έπρεπε να γίνει και όχι αλλιώς. ilibidi ifanyike na hakuna namna nyingine.

Διότι, η φύση των δημιουργημάτων, επειδή προήλθε από την ανυπαρξία, Kwa asili ya viumbe, kwa sababu walitoka kwa kutokuwepo, είναι επιρρεπής, αδύναμη και θνητή, όπως το πιστοποιεί η εξέτασή της. yeye ni rahisi, dhaifu, na anaweza kufa, kama uchunguzi wake unavyohibitisha. Ο Θεός όμως των δημιουργημάτων είναι αγαθός και πάνω από καλός στη Lakini Mungu wa uumbaji ni mwema na zaidi ya yote ni mwema φύση του· γι' αυτό και αγαπά τους ανθρώπους, επειδή στον αγαθό δεν asili yake; kwa hiyo anawapenda wanadamu, kwa sababu katika mema hafanyi υπάρχει φθόνος για τίποτε. Δεν φθονεί την ύπαρξη των άλλων, αλλά θέλει kuna wivu bure. Yeye haoni wivu uwepo wa wengine, lakini anataka όλοι να υπάρχουν, για να μπορεί να τους ευεργετεί. wote kuwepo, ili iweze kuwanufaisha.

Ο Θεός, λοιπόν, βλέπει ότι κάθε δημιουργήμα μόνο με τις δικές του λογικές Kwa hiyo, Mungu anaona kwamba kila kiumbe kina mantiki yake tu δυνάμεις είναι θνητό και διαλύεται· και για να μην πάθει πάλι το ίδιο και nguvu ni mauti na disintegrates, na hivyo kwamba haina kuteseka sawa tena χαθεί στην ανυπαρξία το σύμπαν, που το έπλασε με τον αιώνιο Λόγο του kuangamia kwa kutokuwepo ulimwengu, ambao uliumba kwa Neno lake la milele και το έδωσε ουσία, δεν άφησε πλέον τα δημιουργήματά του να akaipatia mali, hakuruhusu tena uumbaji wake παρασύρονται και ταλαιπωρούνται από τη θνητή φύση τους· έτσι ώστε wamepotoshwa na kuteswa na hali yao ya kufa, ili να μην κινδυνεύουν να έλθουν πάλι στην ανυπαρξία. kutokuwa katika hatari ya kutoweka tena.

Αλλά ο Θεός, ως αγαθός που είναι, με το Λόγο του, που είναι κι αυτός Θεός, Lakini Mungu, kwa jinsi alivyo, kwa Neno lake, ambalo pia ni Mungu, κυβερνά και φροντίζει όλο τον κόσμο· με την εξουσία, την πρόνοια και τη inatawala na kutunza ulimwengu wote; kwa mamlaka, riziki, na φροντίδα του Λόγου φωτίζει τη κτίση να μένει σταθερή στη ζωή· διότι Utunzaji wa Neno huangazia uumbaji kubaki thabiti katika maisha; kwa sababu μετέχει στον αίτιο της ύπαρξης, το Λόγο του Πατέρα, που τη βοηθεί να inashiriki katika sababu ya kuwepo, Neno la Baba, linalosaidia παραμένει κι αυτή στην ύπαρξη. Έτσι δεν παθαίνει εκείνο που θα πάθαινε, pia inabaki kuwepo. Kwa hivyo haitatokea nini kitatokea, αν δεν την συγκρατούσε ο Λόγος, δηλαδή να οδηγηθεί στην ανυπαρξία· ikiwa Neno halikuizua, ni kusema, kuongozwa na kutokuwepo; διότι, «Αυτός είναι εικόνα του αόρατου Θεού, ο πρώτος άνθρωπος απ' όλη

kwa maana, "Yeye ni mfano wa Mungu asiyeonekana, mtu wa kwanza wa wote." τη δημιουργία για τη Βασιλεία του Θεού. Αυτός και χάρη σ' αυτόν viumbwe kwa ajili ya Ufalme wa Mungu; yeye na neema kwa njia yake δημιουργήθηκαν και συντηρούνται όλα, ορατά και αόρατα. Αυτός ameviumba na kuvihifadhi vitu vyote vinvayoonekana na visivyoonekana; αποτελεί τον αρχηγό της Εκκλησίας», όπως μας το λένε στις Άγιες Γραφές ndiye kiongozi wa Kanisa", kama tunavyoambiwa katika Maandiko Matakatifu οι Πατέρες που διδάσκουν την αλήθεια.

Mababa wanaofundisha ukweli.

Αυτός, λοιπόν, ο παντοδύναμος και τέλειος σε όλα Λόγος του Πατέρα Hili, basi, ndilo Neno la Baba lenye uwezo wote na kamilifu στάθηκε πάνω απ' όλα και τα σκέπασε παντού με τη δύναμή του. alisimama juu ya yote na kuwafunika kila mahali kwa uwezo wake; έδωσε φως σε όλα, τα ορατά και αόρατα. Έτσι, όλα τα δίνει σύσταση και alitoa nuru kwa vitu vyote, vinvayoonekana na visivyoonekana. Kwa hivyo, yote hutoa mapendekezo na

τα συγκρατεί. από κανένα δεν στερεί την ευργετική του δύναμη.

inawazuia, hainyimi nguvu zake zozote za uzalishaji.

Όλα και με όλα, το καθένα χωριστά και όλα μαζί, τα ζωοποιεί και τα Kila kitu na kila kitu, kila tofauti na vyote kwa pamoja, huwahusha wao na wao προστατεύει.

inalinda.

Τα πρωταρχικά συστατικά κάθε κτιστού δημιουργήματος, όπως είναι η Vipengele vya msingi vya kila umbaji uliojengwa, kama vile θερμότητα, ψυχρότητα, υγρασία και ξηρασία, τα ενώνει ο Λόγος σ' ένα, joto, ubaridi, unyenyeu na ukavu, Neno huwaunganisha katika umoja. ώστε να μην αντιμάχεται το ένα το άλλο, αλλά ν' αποτελούν μια αρμονική ili wasigombane, bali waunde upatano

συνύπαρξη. Χάρη σ' Αυτόν και εξαιτίας της δύναμής του δεν πολεμεί το kuishi pamoja. Shukrani Kwake na kwa sababu ya uwezo Wake, Yeye hapigani nayo θερμό το ψυχρό ούτε το υγρό το ξηρό. αλλά,

moto kwa baridi au mvua kavu; lakini,

αυτά τα αντίθετα μεταξύ τους, σαν φίλοι και αδελφοί, συνυπάρχουν και kinyume hizi kwa kila mmoja, kama marafiki na ndugu, huishi pamoja na δίνουν ζωή στα ορατά. αποτελούν τη συστατική αρχή κάθε σώματος.

vinatoa uhai kwa vinvayoonekana; wao ndio kanuni kuu ya kila mwili.

Με την υπακοή στο Θεό Λόγο τα επίγεια αποκτούν ζωή και τα ουράνια

Kwa kutii Neno la Mungu, vitu vya duniani hupata uhai na vitu vya mbinguni

συντηρούνται. Χάρη σ' Αυτόν, όλη η θάλασσα και ο απέραντος ωκεανός

yanadumishwa. Shukrani kwake, bahari yote na bahari kubwa

κινούνται σε περιορισμένα όρια. Το ίδιο και όλη η γη βλαστάνει χόρτο

wanahamia ndani ya mipaka yenye mipaka. Kadhalika dunia yote huchipua majani

και φυτρώνει κάθε είδους δέντρα, όπως είπα παραπάνω. Για να μην

na

hukuza kila aina ya miti, kama nilivyo sema hapo juu. Ili sio

χρονοτριβώ απαριθμώντας ένα ένα πράγματα γνωστά, δεν υπάρχει κανένα

Ninaahirisha kuorodhesha moja kwa moja vitu vinvayojulikana, hakuna

ζωντανό ή δημιούργημα που να μην πήρε την ύπαρξη απ' Αυτόν και χάρη

hai au kiumbe ambacho hakikupokea kuwepo kwake na neema

σ' Αυτόν. Το λέει και ο άγιος (Ιωάννης ο) θεολόγος: «Στην αρχή υπήρχε ο

kwake. Mwanatheologia mtakatifu (Yohana) pia anasema hivi: "Hapo mwanzo kulikuwako na

Λόγος, που ήταν πάντα κοντά στο Θεό, γιατί ο ίδιος ο Λόγος είναι Θεός.

Neno, ambalo daima lilikuwa karibu na Mungu, kwa sababu Neno lenyewe ni Mungu.

Όλα Αυτός τα έκανε. τίποτε δεν υπάρχει που να μην το έκανε Αυτός».

Vitu vyote alivyonifanya; hakuna kitu ambacho hakukifanya."

Όπως, για παράδειγμα, αν ένας μουσικός παίζει λύρα, εναρμονίζοντας με

Kama, kwa mfano, ikiwa mwanamuziki anacheza kinubi, akinipatanisha

την τέχνη του τους βαρείς με τους οξείς, και τους μέσους με άλλους τόνους,

sanaa ya zito kwa zile kali, na za kati kwa sauti zingine;

Θ' αποδώσει μια αρμονική μελωδία. Έτσι και ο σοφός Θεός, κρατώντας το itatooa wimbo wenye upatanifu. Vivyo hivyo na Mungu mwenye hekima, akiitunza σύμπαν ως λύρα, συνένωσε τα ουράνια με τα επίγεια, και τα ουράνια με ulimwengu kama kinubi, uliunganisha wa mbinguni na wa duniani, na wa mbinguni pamoja

όσα βρίσκονται στον αέρα· συνάθροισε με το νεύμα και το θέλημά του τα vyote vilivyo angani, alivikusanya pamoja kwa kutikisa kichwa na mapenzi yake σύνολα με τα επιμέρους· και όλα αποτελούν έναν ωραίο κόσμο και ένα nzima na maelezo, na yote hufanya ulimwengu mzuri na mmoja αρμονικό σύνολο. Αυτός βέβαια παραμένει ακίνητος κοντά στον Πατέρα usawa mzima. Yeye, bila shaka, anabaki bila kusonga karibu na Baba του· όλα όμως τα θέτει σε κίνηση με την καθοδήγησή του, όπως το καθένα yake; lakini yeye huyaongoza yote kwa uwongofu wake, kama kila mmoja αρέσει στον Πατέρα του.

Baba yake anampenda.

Και το αξιοθαύμαστο της θεότητάς του είναι το εξής: με ένα και το ίδιο jambo la kustaaajabisha juu ya uungu wake ni hili: kwa moja na lile lile νεύμα του κινεί όλα μαζί συγχρόνως, και όχι κατά διαστήματα· ρυθμίζει nod yake inasonga pamoja kwa wakati mmoja, na sio kwa vipindi; yeye hudhibiti ανάλογα με τη φύση του καθένα, τα ευθύγραμμα και τα κυκλικά στην kulingana na asili ya kila moja, mistari iliyonyooka na ile ya duara ndani κίνησή τους, τα πάνω, τα μεσαία, τα κάτω, τα υγρά, τα ψυχρά, τα θερμά, harakati zao, juu, kati, chini, kioevu, baridi, moto, τα ορατά και τα αόρατα. Διότι με το ίδιο νεύμα κινούνται ταυτόχρονα vinavyoonekana na visivyooonekana. Kwa sababu kwa nod sawa wanasonga kwa wakati mmoja

Na

τα ευθύγραμμα ως ευθύγραμμα και τα κυκλικά ως κυκλικά· το μέσον ως mistari iliyonyooka kama mistari iliyonyooka na ile ya mviringo kama ya duara; maana kama

μέσον· το θερμό θερμαίνεται, το ξηρόν ξηραίνεται. Σ' όλα γενικά, ανάλογα kati; moto huwashwa, kavu hukaushwa. Kwa ujumla, kutegemea τη φύση τους, Αυτός δίνει ζωή και τα συντηρεί. Έτσι πραγματοποιεί μια maumbile yao, Yeye ndiye anayewahusha na kuwaruzuku. Kwa hivyo anafanya a θαυμαστή και πράγματι θεία αρμονία.

maelewano ya ajabu na ya kiungu.

Και για να συλλάβουμε από ένα παράδειγμα πόσο μεγάλο γεγονός είναι kukamata kutoka kwa mfano jinsi tukio ni kubwa

Na

αυτό, ας το παρομοιάσουμε με μια μεγάλη χορωδία. Η χορωδία

hii, tuiifananishe na kwaya kubwa. Kwaya

αποτελείται από διαφορετικά πρόσωπα: άνδρες, γυναίκες, παιδιά, νέοι

ina watu tofauti: wanaume, wanawake, watoto, vijana

και γέροντες· όταν δώσει το σύνθημα ο μαέστρος, το κάθε μέλος τραγουδά

na

wazee; wakati kondakta anatoa dokezo, kila mshiriki anaimba

ανάλογα με τη φύση και τη δύναμή του· ο άνδρας σαν άνδρας, το παιδί

kwa asili na nguvu zake, mwanamume kama mwanamume

σαν παιδί, ο γέρος σαν γέρος και ο νέος σαν νέος· όλοι συνιστούν ένα

kama mtoto, wazee kwa wazee, na vijana kama vijana, wote ni moja

αρμονικό σύνολο.

usawa mzima.

Το ίδιο και η ψυχή μας, θέτει σε κίνηση ταυτόχρονα τις αισθήσεις, τη κάθε

Vivyo hivyo na nafsi yetu, inaweka hisia katika mwendo kwa wakati mmoja, kila moja

μια ανάλογα με την ιδιαίτερη ενέργειά της· ώστε, όταν παρουσιάζεται ένα

moja kulingana na kitendo chake maalum; ili, wakati mtu anapowasilishwa

αντικείμενο, όλες να ενεργούν από κοινού· το μάτι να βλέπει, η ακοή ν'

kitu, wote kutenda pamoja; jicho kuona, kusikia

ακούει, το χέρι να ψηλαφεί, η όσφρηση να μυρίζει και η γεύση να γεύεται.

husikiliza, mkono kuhisi, hisia ya kunusa kunusa na ladha ya kuonja.

Πολλές φορές κινεί και τα άλλα μέλη του σώματος· π.χ. κινεί τα πόδια να

Mara nyingi pia husogeza sehemu nyingine za mwili; k.m. husogeza miguu kwa

περπατούν.

wanatembea.

Ας καταστήσω σαφές το λεγόμενο και με τρίτο παράδειγμα. Μοιάζει με Acha niweke kinachojulikana wazi kwa mfano wa tatu. Inaonekana kama πολύ μεγάλη πόλη που την έκτισε και την κυβερνά αυτοπροσώπως ο mji mkubwa sana ambao ulijengwa na kutawaliwa na mtu άρχοντας και κυβερνήτης της. Όταν εκείνος είναι παρών και δίνει εντολές bwana na mtawala wake. Wakati yupo na anatoa amri

και στρέφει τα μάτια του προς όλους τους υπηκόους, όλοι δείχνουν kuelekeza macho yake kwa masomo yote, yote yakielekeza

υπακοή· άλλοι τρέχουν προς τη γεωργία και άλλοι για να εξασφαλίσουν utii; wengine wanakimbia kilimo na wengine kupata usalama

νερό στα υδραγωγεία· άλλος πηγαίνει να προμηθευτεί τροφές·

maji katika mifereji ya maji, mwingine huenda kununua masharti;

άλλος πηγαίνει στη βουλή και άλλος στη γενική συνέλευση του δήμου·

nyingine inakwenda bungeni na nyingine kwenye mkutano mkuu wa manisipaa;

ο δικαστής προσέρχεται να δικάσει και ο άρχοντας να νομοθετήσει·

hakimu anakuja kuhukumu na bwana kutunga sheria;

ο τεχνίτης χωρίς καθυστέρηση ξεκινά την εργασία· ο ναύτης τρέχει στη

fundi anaanza kazi bila kukawia, baharia anakimbia

θάλασσα, ο ξυλουργός στο ξυλουργείο του, ο ιατρός για να θεραπεύσει

bahari, seremala katika karakana yake, tabibu wa kuponya

τους ασθενείς και ο οικοδόμος στην οικοδομή· άλλος πάλι πηγαίνει στο

wagonjwa na wajenzi kwenye jengo; mwingine tena huenda

χωράφι, ενώ άλλος επιστρέφει απ' αυτό. Άλλοι ασχολούνται με την πόλη,

shamba, wakati mwingine anarudi kutoka kwake. Wengine wanashughulika na jiji,

άλλοι βγαίνουν έξω απ' αυτήν και άλλοι πάλι επιστρέφουν πίσω σ' αυτήν.

wengine wanatoka humo na bado wengine wanarudi humo.

Όλα αυτά γίνονται και επιτελούνται με την προσωπική παρουσία του

Haya yote yanafanyika na kukamilishwa katika uwepo wake binafsi

άρχοντα και σύμφωνα με τις διαταγές του.

bwana na kwa amri zake.

Κι αν είναι φτωχά τα προαναφερθέντα παραδείγματα, παρ' όλ' αυτά, με

ikiwa mifano iliyotajwa hapo juu ni duni, hata hivyo, na

ανοιχτό μυαλό, πρέπει να αναλογιστούμε ότι έτσι ακριβώς συμβαίνει στον

akili wazi, lazima tuzingatie kuwa hii ndio hasa hufanyika

κόσμο όλο. Με μια γρήγορη ματιά του Θεού όλα ρυθμίζονται· το κάθε

dunia nzima kwa mtazamo wa haraka wa Mungu yote yamewekwa; kila moja

δημιούργημα εκτελεί το δικό του σκοπό, και όλα μαζί συνιστούν μια

uumbaji hufanya kusudi lake, na vyote kwa pamoja vinaunda kitu kimoja

παγκόσμια τάξη.

daraja la dunia.

Με το νεύμα και τη δύναμη του Λόγου του Θεού Πατέρα, που επιστατεί

Kwa kutikisa kichwa na nguvu za Neno la Mungu Baba, ambaye ndiye anayeongoza

και κυβερνά τα πάντα, ο ουρανός περιστρέφεται,

inatawala yote, anga inazunguka,

τα άστρα κινούνται, ο ήλιος φωτίζει, η σελήνη διαγράφει την τροχιά της,

nyota hutembea, jua huangaza, mwezi hufuata mkondo wake,

ο αέρας φωτίζεται, ο αιθέρας θερμαίνεται και οι άνεμοι πνέουν·

hewa ni nyepesi, ether ni joto, na upepo hunuma;

τα βουνά στέκουν υψωμένα προς τα πάνω, η θάλασσα βγάζει κύματα,

milima imesimama, mawimbi ya bahari,

και τα ζώα της βρίσκουν τροφή· η γη, μένοντας ακίνητη, βγάζει καρπούς·

wanyama hupata chakula ndani yake, ardhi ikisimama, huzaa matunda;

ο άνθρωπος γεννιέται, ζει και στο τέλος πεθαίνει.

mwanadamu huzaliwa, huishi na hatimaye hufa.

Γενικά, όλα τα δημιουργήματα παίρνουν απ' Αυτόν ψυχή και κίνηση· η

Kwa ujumla, viumbe vyote vinapokea kutoka kwake nafsi na harakati; h

φωτιά καίει, το νερό δροσίζει, οι πηγές αναβλύζουν, οι ποταμοί

na

Na

na

na

moto huwaka, maji hupoa, chemchemi hububujika, mito
 πλημμυρίζουν, οι περίοδοι και οι εποχές περνούν, οι βροχές πέφτουν, τα
 hufurika, majira na majira hupita, mvua kunyesha
 σύννεφα γεμίζουν, το χαλάζι πέφτει, το χιόνι και οι κρύσταλλοι παγώνουν·
 kujaa kwa mawingu, mvua ya mawe huanguka, theluji na fuwele huganda;
 τα πτηνά πετούν, τα ερπετά σέρνονται, τα υδρόβια κολυμπούν, η θάλασσα
 ndege huruka, reptilia hutambaa, majini huogelea, baharini
 διαπλέεται, η γη σπείρεται και καρποφορεί στον καιρό της, τα φυτά
 hupumua, ardhi hupanda na kuzaa matunda kwa majira yake, mimea
 αυξάνουν· άλλα είναι τρυφερά κι άλλα για θερισμό· άλλα γερνούν και
 wanaongezeka, wengine ni laini na wengine kwa mavuno, wengine huzeeka pia
 μαραζώνουν· άλλα καταστρέφονται και άλλα γίνονται και φαίνονται.
 wanadhoofika; wengine wanaharibiwa na wengine wanafanywa na kuonekana.
 Όλα αυτά, κι ακόμη περισσότερα, τα οποία αδυνατούμε λόγω της
 Haya yote, na hata zaidi, ambayo tunapoteza kwa sababu yake
 πληθώρας τους να τ' αναφέρουμε, ο θαυμαστός και θαυματουργός Λόγος
 mengi ya kutaja, Neno la ajabu na la kimujiza
 του Θεού τα φωτίζει και ζωοποιεί, τα κινεί με το νεύμα του και φροντίζει.
 Mungu huwaangazia na kuwahuisha, huwasukuma kwa kutikisa kichwa na kuwajali;
 δημιουργεί ένα κόσμο, χωρίς ν' αφήνει έξω από τον εαυτό του και τις
 anaumba ulimwengu, bila kuacha yeye mwenyewe na wengine
 αόρατες δυνάμεις. Ακόμη κι αυτές, επειδή Αυτός τις δημιούργησε, τις
 nguvu zisizoonekana. Hata hawa, kwa sababu ndiye aliyewaumba, wao
 συμπεριλαμβάνει στο σύνολο· τις συγκρατεί και ζωοποιεί πάλι με τη
 inajumuisha kwa ujumla, inawaweka pamoja na kuwahuisha nayo tena
 δική του βούληση και φροντίδα.
 mapenzi na utunzaji.
 Και κανένα δημιουργήμα δεν μπορεί ν' αποτελέσει στοιχείο για απιστία.
 hakuna uumbaji unaoweza kuwa ushahidi wa ukafiri.
 Όπως δεν χρειάζονται πολλές αποδείξεις για το ότι το σώμα με τη δική
 Kwa kuwa hauitaji uthibitisho mwingi kuwa mwili na wako
 Του πρόνοια μεγαλώνει και η λογική ψυχή κινείται και μπορεί να
 Utunzaji wake unakua na nafsi yenye busara inasonga na inaweza
 σκέφτεται και να ζει· διότι αυτά τα βλέπουμε μπροστά μας να γίνονται.
 yeye hufikiri na kuishi, kwa sababu tunaona mambo haya yakitukia mbele yetu.
 Έτσι, παρόμοια, ο Λόγος του Θεού μ' ένα απλό νεύμα του κινεί και
 Hivyo, vivyo hivyo, Neno la Mungu kwa nod rahisi husonga na
 συγκρατεί με τη δύναμή του τον ορατό και αόρατο κόσμο· μοιράζει σε
 kwa uwezo wake anashikilia ulimwengu unaonekana na usioonekana; anakugawanya
 κάθε δημιουργήμα την ιδιαίτερη ενέργεια. Έτσι, οι αόρατες θείες δυνάμεις
 kila uumbaji nishati maalum. Hivyo, nguvu za kimungu zisizoonekana
 κινούνται προς το Θεό, ενώ τα ορατά για να τα βλέπουμε.
 wanaelekea kwa Mwenyezi Mungu, na vinaonyoonekana vinaonekana.
 Και αυτός ο Λόγος, ο άρχοντας, ο κυβερνήτης και δημιουργός όλων των
 Neno hili, bwana, mtawala na muumba wa vyote
 κτισμάτων, εργάζεται όλα αυτά για τη δόξα και γνώση του Θεού Πατέρα
 majengo, anafanya haya yote kwa utukufu na maarifa ya Mungu Baba
 Του. Με μια φράση, με τα έργα του μας διδάσκει και λέει το εξής:
 Ya. Katika sentensi moja, pamoja na kazi zake anatufundisha na kusema yafuatayo:
 «Ο Δημιουργός φαίνεται αναλογικά από το μέγεθος και την ομορφιά
 "Muumba anaonekana sawia na ukubwa na uzuri
 των κτισμάτων».
 majengo".
 Διότι, όπως όταν γυρίσουμε τα μάτια στον ουρανό και δούμε το στολισμό
 Kwani kama tunapoelekeza macho yetu mbinguni na kuyaona mapambo
 του και το φως των άστρων, αμέσως θυμούμαστε το Λόγο που τα έφτιαξε
 na mwanga wa nyota, mara moja tunakumbuka Neno lililoziumba
 και ρυθμίζει· κατά παρόμοιο τρόπο, όταν σκεφτόμαστε το Λόγο του Θεού,
 kutawala; vivyo hivyo, tunapofikiria Neno la Mungu,

ya

Na

Na

ya

ya

na

υποχρεωτικά αναλογιζόμαστε και τον Θεό Πατέρα του· γιατί απ' Αυτόν yatupasa pia kumhesabu Mungu kuwa ni Baba yake, kwa sababu kutoka kwake προέρχεται και δίκαια ονομάζεται διερμηνέας και αγγελιαφόρος του inatokana na inaitwa kwa haki mfasiri na mjumbe wake Πατέρα του.

Baba yake.

Αυτό μπορούμε να το συμπεράνουμε κι από τα δικά μας. Όταν ακούμε Tunaweza pia kuhitimisha hili kutoka kwa yetu. Tunaposikiliza έναν ανθρώπινο λόγο, αναλογιζόμαστε την πηγή που τον βγάζει, δηλαδή hotuba ya kibinadamu, tunatafakari juu ya chanzo kinachoitoa, yaani το νου· παρατηρώντας τον ανθρώπινο λόγο, βλέπουμε να γίνεται γνωστός akili, tukitazama usemi wa mwanadamu, tunaona inajulikana ο νους με τη σκέψη. Το ίδιο, όταν βλέπουμε τη δύναμη του Λόγου, με akili yenye mawazo. Vile vile, tunaroona nguvu za Neno, pamoja na πολύ περισσότερη φαντασία και ασύγκριτη υπεροχή αναλογιζόμαστε και zaidi sana mawazo na ubora usio na kifani tunaoutafakari na τον πανάγαθο Πατέρα του, όπως το είπε ο ίδιος ο Σωτήρας: «Όποιος Baba yake mwema, kama Mwokozi mwenyewe alivyosema: "Yeyote βλέπει εμένα, βλέπει τον ίδιο τον Πατέρα μου».

ananiona mimi, anamwona Baba yangu mwenyewe."

Αυτά και η Θεόπνευστη Αγία Γραφή τα διδάσκει πιο φανερά και με Biblia Takatifu iliyopuliziwa na Mungu inafundisha hili kwa uwazi zaidi na kwa μεγαλύτερη δύναμη. Από τη Γραφή πήραμε κι εμείς θάρρος και σου nguvu kubwa zaidi. Kutoka kwa Biblia pia tulipata ujasiri kutoka kwako γράφουμε αυτά. Και συ όμως, μελετώντας την, θα μπορέσεις να πιστέψεις tunaandika haya. Lakini wewe pia, ukiisoma, utaweza kuamini την αλήθεια όσων λέμε. Διότι, ένας λόγος που βεβαιώνεται από ukweli wa kile tunachosema. Kwa, sababu iliyothibitishwa na αδιάψευστες πηγές, αποκτά ακλόνητο κύρος.

vyanzo visivyoweza kukanushwa, hupata ufahari usiotikisika.

Από την αρχή ο Υιός και Λόγος του Θεού προστάτευσε τον Ιουδαϊκό λαό Tangu mwanzo Mwana na Neno la Mungu waliwalinda watu wa Kiyahudi από την ειδωλολατρεία, δίνοντας την εντολή: «Δεν θα κατασκευάσεις για kutoka kwa ibada ya sanamu, akitoa amri: "Usijenge kwa ajili ya τον εαυτό σου είδωλο ούτε κάποιο ομοίωμα επουράνιου ή επίγειου wewe mwenyewe sanamu wala mfano wa wa mbinguni au wa duniani κτίσματος». Το λόγο απόρριψης των ειδώλων τον αναφέρει αλλού, jengo". Sababu ya kuyakataa masanamu imetajwa mahali pengine.

με τα εξής λόγια: «Τα είδωλα των εθνών είναι ανθρώπινα έργα από ασήμι και kwa maneno haya: "Sanamu za mataifa ni kazi za watu za fedha na χρυσάφι· έχουν στόμα, αλλά δε θα μιλούν· έχουν μάτια, αλλά δε θα dhahabu; wana vinywa, lakini hawatasema; wana macho, lakini hawasemi βλέπουν· έχουν αυτιά, αλλά δε θ' ακούν· έχουν μύτες, αλλά δε θα οσφραίνονται· wanaona, wana masikio, lakini hawasikii, wana rua, lakini hawanusi; έχουν χέρια και δε θα ψηλαφούν· έχουν πόδια και δε θα περπατούν».

wana mikono, wala hawatapapasa; wana miguu, wala hawatakwenda."

Δεν απέκρυψε τη διδασκαλία για τα κτίσματα. Αλλά, επειδή γνωρίζει την Hakuficha mafundisho kuhusu majengo. Lakini, kwa sababu anamjua ομορφιά τους, για να μην παρασυρθούν ορισμένοι απ' αυτήν, και δεν τα δουν uzuri wao, ili wengine wasishawishiwe nao, na wasiwaone ως δημιουργήματα του Θεού και τα θεοποιήσουν, προστατεύει εκ kama umbaji wa Mungu na kuwafanya miungu, hulinda n.k

των προτέρων τους ανθρώπους με τα εξής λόγια: «Να μην δεις τον ήλιο, waendeleze watu kwa maneno yafuatayo: "Usiangalie jua,

τη σελήνη κι όλο τον ουράνιο κόσμος και οδηγηθείς στην πλάνη· να μην mwezi na ulimwengu wote wa mbinguni na kupotoshwa, msifanye

λατρεύσεις ως θεούς αυτά που χάρισε ο αληθινός Κύριος και Θεός σ' όλα abuduni kama miungu aliyowapa Mola wa kweli na Mwenyezi Mungu juu ya wote τα έθνη που βρίσκονται κάτω απ' τον ουρανό».

mataifa yaliyo chini ya mbingu."

Και χάρισε αυτά τα άστρα στους ανθρώπους ο Θεός, όχι για να τα θεοποιούν, Na
Mungu aliwapa wanadamu nyota hizi, sio kuzifanya miungu.

αλλά να βλέπουν οι λαοί τη λειτουργία τους και να οδηγούνται
lakini watu waone kazi yao na waongoke

στο Δημιουργό των πάντων, όπως το είπαμε. Ο Ιουδαϊκός λαός την αρχαία

kwa Muumba wa vitu vyote, kama tulivyosema. Watu wa kale wa Kiyahudi

εποχή γνώριζε τη διδασκαλία αυτή καλύτερα από κάθε λαό· τη διδασκόταν

umri ulijua mafundisho haya bora kuliko watu wowote; ilifundishwa

όχι μόνο από τα κτίσματα, αλλά και από την Αγία Γραφή. Γενικά, η Αγία

sio tu kutoka kwa majengo, lakini pia kutoka kwa Biblia Takatifu. Kwa ujumla,
Mtakatifu

Γραφή αποσπά τους ανθρώπους από τη πλάνη των ειδώλων και την

Maandiko yanawashughulisha watu na upotovu wa masanamu na upotovu

ασεβή μυθοπλασία και τους λέει: «(Λέει ο Θεός:) Δεν θα λατρεύεις άλλους

hadithi za uwongo na kuwaambia: "(Anasema Mwenyezi Mungu:) msiabudu wengine

θεούς εκτός από μένα».

miungu badala yangu."

Δεν τους εμποδίζει να τους έχουν θεούς, σαν να υπάρχουν κι άλλοι, αλλά

Haiwazuii kuwa nao kama miungu, kana kwamba kuna wengine, lakini

να μην αρνηθεί κάποιος τον αληθινό Θεό και αρχίζει να θεοποιεί τους mtu

asije akamkana Mungu wa kweli na kuanza kuwafanya waungu

ανύπαρκτους θεούς· τέτοιοι είναι εκείνου που περιγράφουν οι ποιητές και miungu

isiyokuwepo; hiyo ni ile iliyoelezewa na washairi na

συγγραφείς που αποδείξαμε ότι δεν είναι θεοί. Και η φράση που

waandishi tumethibitisha kuwa sio miungu. Na msemu huo

αναφέρεται στο μέλλον και λέει «δεν θα έχεις άλλους θεούς» δείχνει ότι inahusu

wakati ujao na kusema "usiwe na miungu mingine" inaonyesha hivyo

αυτοί δεν είναι θεοί· διότι, αυτό που λέει να (μη) γίνει στο μέλλον, δεν wao si

miungu, kwa maana anayoyasema (hayatafanyika) siku zijazo, sivyo

ισχύει ούτε τότε που λέγονται αυτά (στο παρόν).

haitumiki hata wakati haya yanasemwa (kwa sasa).

Μήπως λοιπόν, αφού απέδειξε την αθεΐα των εθνικών και ειδωλολατρών, Je! ni

baada ya kuthibitisha uasi wa mataifa na makafiri?

σιωπά η Αγία Γραφή και άφησε απλά στην τύχη τους τους ανθρώπους να Biblia

iko kimya na kuwaacha watu kwenye hatima yao

περιφέρονται χωρίς να έχουν τη γνώση του Θεού; Όχι βέβαια, αλλά

wanatangatanga bila kumjua Mungu? Bila shaka si, lakini

προλαβαίνει και τη σκέψη για κάτι τέτοιο, λέγοντας: «Άκουσε, Ισραήλ, o pia

anatazamia wazo la jambo kama hilo, akisema: "Sikia, Ee Israeli, o

Κύριος και Θεός σου είναι ένας». Και πάλι λέει: «Θ' αγαπήσεις τον Κύριο Mola

wenu na Mungu wenu ni Mmoja." Tena anasema: "Utampenda Bwana."

και Θεό σου με όλη την καρδιά και μ' όλη τη δύναμή σου»· και ακόμη: na

Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa nguvu zako zote"; na pia:

«Θα προσκυνάς τον Κύριο και Θεό σου, και αυτόν μόνο θα λατρεύεις και

"Muabudu Mola wako Mlezi na Mungu wako, na yeye peke yake ndiye mtakayemuabudu

σ' Αυτόν θα είσαι προσκολλημένος».

mtashikamana naye."

Αυτά που λέμε τώρα αρκούν για ν' αποδείξουν αξιόπιστο το λόγο ότι

Tunachosema sasa kinatosha kuthibitisha sababu hiyo

η φροντίδα του Λόγου με κάθε τρόπο για όλα διακηρύσσεται απ' όλη την

utunzaji wa Neno kwa kila njia kwa kila kitu hutangazwa na ujumla

Αγία Γραφή· το λένε και οι θεόπνευστοι προφήτες: «Εσύ ο Θεός έβαλες το Biblia

Takatifu; manabii waliopuliziwa kimungu pia husema hivi: "Wewe Mungu uliiweka

θεμέλιο της γης και μένει στέρεη· με την εντολή σου υπάρχει η ημέρα». Και ya

msingi wa dunia, nayo inakaa imara; kwa amri yako siku ipo." Na

αλλού λέει: «Δοξολογείτε το Θεό με όργανα, διότι στερέωσε τον ουρανό mahali

pengine asema: "Msifuni Mungu kwa vinanda, kwa maana aliziweka mbingu

στα σύννεφα· καλύπτει τη γη με βροχές και φυτρώνει στα βουνά χορτάρι katika

mawingu, huifunika dunia kwa mvua, na nyasi humea juu ya milima
και χλόη, για να εξυπηρετεί τους ανθρώπους και να δίνει τροφή στα ζώα». na
nyasi, ili kuwahudumia wanadamu, na kuwapa wanyama chakula." Ni nani
Ποιός τα δίνει όλα αυτά παρά ο Δημιουργός τους; Αυτός που τα anayetoa haya yote isipokuwa Muumba wao? Yule ambaye kwa
δημιούργησε Αυτός ασφαλώς προνοεί και γι' αυτά όλα. Και ποιός άλλος hakika ameviumba vyote hivyo pia. Na nani mwingine? Yeye ni
είναι αυτός παρά ο Λόγος του Θεού, για τον οποίο και σ' άλλο ψαλμό λέει: Neno la Mungu, ambalo asema katika zaburi nyingine: "Kwa
«Με το λόγο του Κυρίου στερεώθηκαν οι ουρανοί και με το φύσημα neno la Bwana mbingu zilifanywa imara na kwa upepo
της πνοής Του αποκτούν τη δύναμή τους»;
pumzi yake kupata nguvu zao'?
Όλα έγιναν απ' Αυτόν και γι' Αυτόν ομιλούν· με τα λόγια αυτά πείθει και Vitu
vyote viliumbwa na Yeye na vinazungumza juu yake; kwa maneno haya pia anasadikisha
μας η Αγία Γραφή λέγοντας: «Αυτός είπε και έγιναν· Αυτός έδωσε εντολή Biblia
Takatifu inasema: "Akasema, na zikafanyika; akaamuru
και δημιουργήθηκαν». Το βεβαιώνει και το εξηγεί επίσης ο μεγάλος na
wakaumbwa". Mzee pia anathibitisha na kueleza
Μωϋσής στη διήγηση της δημιουργίας του κόσμου όπου λέει: «Και είπε ο Musa
katika riwaya ya kuumbwa ulimwengu ambapo anasema: "Na akasema o
Θεός· ας φτιάξουμε τον άνθρωπο ν' αποτελεί δική μας (της Αγίας Τριάδος) Mungu;
tufanye mwanadamu awe wetu (wa Utatu Mtakatifu)
εικόνα και να μας μοιάζει». Στη αρχή της δημιουργίας του ουρανού, της picha
na kufanana nasi". Mwanzoni mwa uumbaji wa mbingu
γης και όλου του σύμπαντος είπε ο Πατέρας στον Υιό: «Να δημιουργηθεί dunia
na ulimwengu wote mzima Baba alimwambia Mwana: "Na iumbwe
o ουρανός, να συναχθούν τα νερά και να φανεί η ξηρά· να βγάλει η γη mbingu,
majji na yakusanyike, nchi kavu na ionekane, nchi na izea
κάθε είδος χόρτου και ζώου». kila
aina ya majani na wanyama."
Απ' όλα αυτά θα μπορούσε κάποιος να κατηγορήσει τους Ιουδαίους ότι
Kutokana na haya yote mtu angeweza kuwashtaki Wayahudi hivyo
δεν ερμηνεύουν σωστά τις Γραφές. Θα τους ρωτούσε κάποιος: σε ποιόν
hawafasiri Maandiko kwa usahihi. Mtu angewauliza: kwa nani Mungu
μιλούσε ο Θεός και έδινε προσταγές; Αν απευθυνόταν στα κτίσματα που
alikuwa akisema na kutoa maagizo? Ikiwa alihutubia majengo hayo
γίνονταν, ήταν περιττός ο λόγος· διότι δεν υπήρχαν ακόμη, επρόκειτο να
yalikuwa yakifanywa, usemi haukuwa wa lazima; kwa maana walikuwa bado, walipaswa
kuwa
γίνουν· και κανείς δεν μιλάει σε κάτι ανύπαρκτο ούτε δίνει διαταγές για
lifanyike; na hakuna anayesema na jambo lisilokuwepo au kutoa amri
να γίνει σ' αυτό που ακόμη δεν έχει γίνει. Αν ο Θεός έδινε εντολές σ' αυτά
kufanyika katika yale ambayo bado hayaajafanyika. Ikiwa Mungu aliwaamuru
που επρόκειτο να γίνουν, έπρεπε να λέει: Δημιουργήσου ουρανέ, γίνε γη, ambayo
yangekuwako, ilimbidi aseme: Uumbwe mbingu, iwe nchi,
βγες χορτάρι και φτιάξου άνθρωπε. Τώρα όμως δεν κάνει κάτι τέτοιο, αλλά toka
nyasi na ufanye mtu. Lakini sasa hafanyi kitu kama hicho, lakini
προστάζει λέγοντας: «Ας δημιουργήσουμε τον άνθρωπο κι ας βγει η χλόη». anaamuru akisema: "Tumuumbwe mtu na majani yatoke."
Απ' όλ' αυτά προκύπτει ότι ο Θεός συνομιλεί γι' αυτά με κάποιον κοντινό Kutoka
kwa haya yote inafuata kwamba Mungu anazungumza juu yao na mtu wa karibu
του. Κατ' ανάγκη υπήρχε κάποιος συνεργάτης του με τον οποίο ya. Kwa
lazima kulikuwa na mshirika wake ambaye naye
συνομιλούσε και τα δημιουργούσε όλα. alikuwa
anazungumza na kuunda yote.
Ποιός άλλος είναι αυτός παρά ο Λόγος του Θεού; Με ποιόν άλλο από το Huyu ni
nani zaidi ya Neno la Mungu? Na nani mwingine ila
Λόγο του συνομιλεί ο Θεός; Ποιός άλλος συνυπήρχε με το Θεό όταν Je,

Mungu anazungumza naye? Nani mwingine alishirikiana na Mungu lini έφτιαχνε κάθε κτίσμα παρά η Σοφία του (ο Λόγος), που λέει: «Όταν έκανε Alifanya kila jengo ila hekima yake (Neno) isemayo: "Alipo fanya τον ουρανό και τη γη ήμουν παρών κι εγώ»; Με το όνομα ουρανός και γη na nchi pia nilikuwepo"? Kwa jina la mbingu na nchi mbingu περιλαμβάνει όλα τα δημιουργήματα του ουρανού και της γης. inaajumuisha uumbaji wote wa mbingu na ardhi.
Συνυπάρχοντας ως Σοφία και βλέποντας ως Λόγος τον Πατέρα, pamoja kama Hekima na kumuona Baba kama Neno, Kuishi δημιουργούσε το σύμπαν, το στερέωνε και το φρόντιζε. Με το να είναι η alikuwa akiumba ulimwengu, akiudumisha na kuutunza. Kwa kuwa δύναμη του Πατέρα, δίνει την ισχύ της ύπαρξης στα όντα· και το λέει ο nguvu za Baba, huwapa viumbe uwezo wa kuishi; na inasemwa na Σωτήρας: «Όλα όσα βλέπω να κάνει ο Πατέρας, κάνω κι εγώ τα ίδια». Mwokozi: "Yote ninayomwona Baba akifanya, mimi hufanya hivyo."
Και οι άγιοι μαθητές του διδάσκουν ότι απ' αυτόν και γι' αυτόν έγινε όλα· Na wanafunzi wake watakatifu wanafundisha kwamba kutoka kwake na kwa ajili yake nimekuwa vitu vyote;
ότι ο Υιός γεννήθηκε πανάγαθος από πανάγαθο Πατέρα και αποτελεί kwamba Mwana alizaliwa akiwa mwema kutoka kwa Baba mwema na anajumuisha αληθινό γιο του· είναι η δύναμη, η σοφία και ο Λόγος του Πατέρα. Αυτά mwana wake wa kweli; yeye ni nguvu, hekima, na Neno la Baba. Ni hayo tu όλα ο Υιός δεν τα έχει από μετοχή ούτε προστέθηκαν απέξω, όπως yote Mwana hana kwa hisa wala aliongeza kutoka nje, kama συμβαίνει μ' αυτούς που συμμετέχουν σ' Αυτόν και παίρνουν σοφία απ' hutokea kwa wale wanaomshiriki na kupokea hekima kutoka kwake
Αυτόν και γίνονται δυνατοί και λογικοί. Αλλά, Αυτός είναι η ίδια η Hii ndio inawafanya kuwa na nguvu na busara. Lakini, Yeye ni yeye yule σοφία, ο ίδιος ο λόγος και η ίδια η δύναμη του Πατέρα· είναι το ίδιο το hekima, neno lenyewe, na uweza wenyewe wa Baba; ndio uzima φως, η αυτοαλήθεια, η ίδια η δικαιοσύνη και η αρετή. Γενικά, είναι ο mwanga, ukweli binafsi, haki na wema wenyewe. Kwa ujumla, ni tabia, χαρακτήρας, το απαύγασμα, η εικόνα του Πατέρα. Και για να συνοψίσω, kielelezo, sura ya Baba. Na kwa muhtasari, ni tunda kamilifu la Baba, Mwana wake wa pekee sura απaráλλακτη εικόνα του Πατέρα. isiyobadilika ya Baba.
Ποιός, λοιπόν, θα μπορούσε να μετρήσει τον Πατέρα, για να βρει και τις Ni nani, basi, angeweza kumpima Baba, ili kuwarata pia δυνάμεις του Λόγου του; Διότι, όπως είναι Λόγος και σοφία του Πατέρα, nguvu za Neno lake? Kwa kuwa ni Neno na hekima ya Baba, hivyo έτσι συγκαταβατικά προς τα δημιουργήματα, γίνεται, για να γνωρίσουμε kujishusha kwa ubunifu, inafanywa, ili kujua na και οδηγηθούμε προς τον Πατέρα, αυτοαγιασμός, αυτοζωή, θύρα, kuongozwa kwa Baba, utakaso, uzima, mlango, ποιμένας και οδός· γίνεται βασιλιάς, κυβερνήτης, σωτήρας και χορηγός mchungaji na njia; anakuwa mfalme, mtawala, mwokozi na mfadhili ζωής, φως και φροντίδα για όλους. ya maisha, mwanga na huduma kwa wote.
Έχοντας λοιπόν ο Θεός Πατέρας από τον εαυτό του τέτοιο αγαθό και Kwa hivyo kuwa na Mungu Baba kutoka kwake mwenyewe mzuri na δημιουργό Υιό, δεν τον απέκρυψε από τα δημιουργήματα. Αλλά, κάθε muumba Mwana, hakumficha kwa viumbe. Lakini, kila mmoja μέρα τον φανερώνει σε όλους, διότι μ' αυτόν δίνει Ζωή και ύπαρξη σε όλους. siku humdhihirisha kwa wote, kwa sababu pamoja naye huwapa wote uzima na kuwepo. M' αυτόν και μέσω αυτού αποκαλύπτει τον εαυτό του ο Πατέρας, Kwa yeye na kwa njia yake Baba hujidhihirisha mwenyewe, kama όπως το λέει και ο Σωτήρας Χριστός: «Εγώ είμαι με τον Πατέρα και ο

vile Mwokozi Kristo pia asemavyo: "Mimi niko pamoja na Baba na Mungu Πατέρας με μένα». Ωστε υποχρεωτικά ο Υιός Λόγος είναι με τον Πατέρα pamoja nami." Kwa hiyo ni lazima Mwana Neno yu pamoja na Baba που τον γέννησε (αἰδία) και ο γεννημένος Υιός ζει αιώνια με τον Πατέρα. aliyemzaa (aidia) na Mwana mzaliwa anaishi milele na Baba.	Baba
Ενώ αυτά έτσι έχουν και τίποτε δεν υπάρχει έξω απ' Αυτόν, αλλά και ο haya ni hivyo na hakuna kitu kilichopo nje yake, lakini pia ουρανός και η γη και όλα τα όσα κατοικούν σ' αυτούς εξαρτώνται απ' na ardhi na vyote vikaavyo humo hutegemea	Ingawa mbingu
Αυτόν· δυστυχώς, άνθρωποι παράφρονες αρνήθηκαν τη γνώση και τη kwa bahati mbaya, watu wendawazimu walikanusha elimu na λατρεία του Θεού και λάτρεψαν τα ανύπαρκτα αντί τον όντως υπάρχοντα. kumwabudu Mungu na kuabudu kisichokuwepo badala ya kilicho halisi.	Yeye,
Αντί του αληθινού Θεού θεοποίησαν ψεύτικα όντα· «λάτρεψαν τα κτίσματα ya Mungu wa kweli waliabudu viumbe vya uwongo; "waliabudu majengo και όχι το δημιουργό τους»· έφτασαν σε ανόητη κατάσταση και ασέβεια. Muumba wao, ' wakafika katika hali ya kipumbavu na upotonu.	Badala wala si
Διότι αυτό μοιάζει με το να θαυμάζει κανείς τα καλλιτεχνήματα και όχι τον ni sawa na kushabikia wasanii na sio yeye	Kwani
καλλιτέχνη τους· να εκπλήσσεται από τα κτίσματα μιας πόλης, αλλά να wao, kushangazwa na majengo ya jiji, lakini περιφρονεί το δημιουργό τους. Ή, όπως όταν κάποιος επαινεί ένα μουσικό humdharau muumba wao. Au, kama vile mtu anapomsifu mwanamuziki	msanii
όργανο αλλ' απορρίπτει αυτόν που τα έφτιαξε και συνάρμοσε. Ανόητοι lakini anamkataa yule aliyevitengeneza na kuvikusanya. Wajinga και τυφλωμένοι! Διότι, πώς θα γνώριζαν ένα κτίσμα ή πλοίο ή λύρα, αν kupofushwa! Kwani wangejua je jengo au meli au kinubi, kama	chombo na
δεν το έφτιαχνε ο ναυπηγός ή δεν το οικοδομούσε ο αρχιτέκτονας ή δεν wa meli hakuifanya au mbunifu hakuijenga au la συνέθετε ο μουσικός; mwanamuziki alitunga?	mjenzi
Όπως, λοιπόν, αυτός που σκέφτεται αυτά είναι ανόητος και ξεπερνά κάθε kama vile anayedhanika kuwa mambo haya ni mpumbavu na anazidi yote παρανοϊκότητα, έτσι μου φαίνεται ότι δεν είναι καλά στο μυαλό όσοι paranoia, hivyo inaonekana kwangu kwamba wale ambao si vizuri katika akili zao αρνούνται το Θεό Πατέρα και δεν λατρεύουν τον Υιό και Λόγο του, τον wanamkana Mungu Baba na hawamwabudu Mwana na Neno lake	Basi,
Σωτήρα όλων Κύριό μας Ιησού Χριστό, με τον οποίο ο Θεός Πατέρας wa Bwana wetu Yesu Kristo wote, ambaye pamoja naye Mungu Baba διαρρυθμίζει, συγκρατεί και προνοεί για όλα. kupanga, kushikilia na kutoa kwa kila kitu.	Mwokozi
Σ' αυτόν να έχεις πίστη και ευσέβεια, φιλόχριστε αναγνώστη. Να χαίρεσαι yeye uwe na imani na uchaji mpendwa msomaji. Kuwa na furaha και να ελπίζεις ότι καρπός της πίστης και λατρείας του Θεού είναι η kutumaini kwamba tunda la imani na kumwabudu Mungu ndilo	Katika na
αθανασία και η βασιλεία των ουρανών. Αρκεί η ψυχή να είναι στολισμένη kutokufa na ufalme wa mbinguni. Maadamu nafsi imepambwa με την τήρηση των δικών του εντολών. Και όπως το βραβείο γι' αυτούς που kufuata maagizo yake mwenyewe. Na kama tuzo kwa wale ambao	kwa
ζουν σύμφωνα με τις εντολές του είναι η αιώνια ζωή, έτσι και όσους kulingana na amri zake ni uzima wa milele, hivyo wale	kuishi
βαδίζουν τον αντίθετο και όχι τον ενάρτετο δρόμο, τους περιμένει μεγάλη wanatembea kinyume na sio njia ya wema, muda mrefu unawangoja ντροπή και ασυγχώρητος κίνδυνος καταδίκης την ημέρα της κρίσεως· hatari isiyoweza kusamehewa ya hukumu siku ya hukumu;	aibu na
διότι, παρόλο που γνώρισαν τον αληθινό τρόπο ζωής, έπραξαν αντίθετα maana ingawa walijua njia ya kweli ya maisha, walifanya kinyume των όσων γνώρισαν.	kwa
waliokutana nao.	ya wale